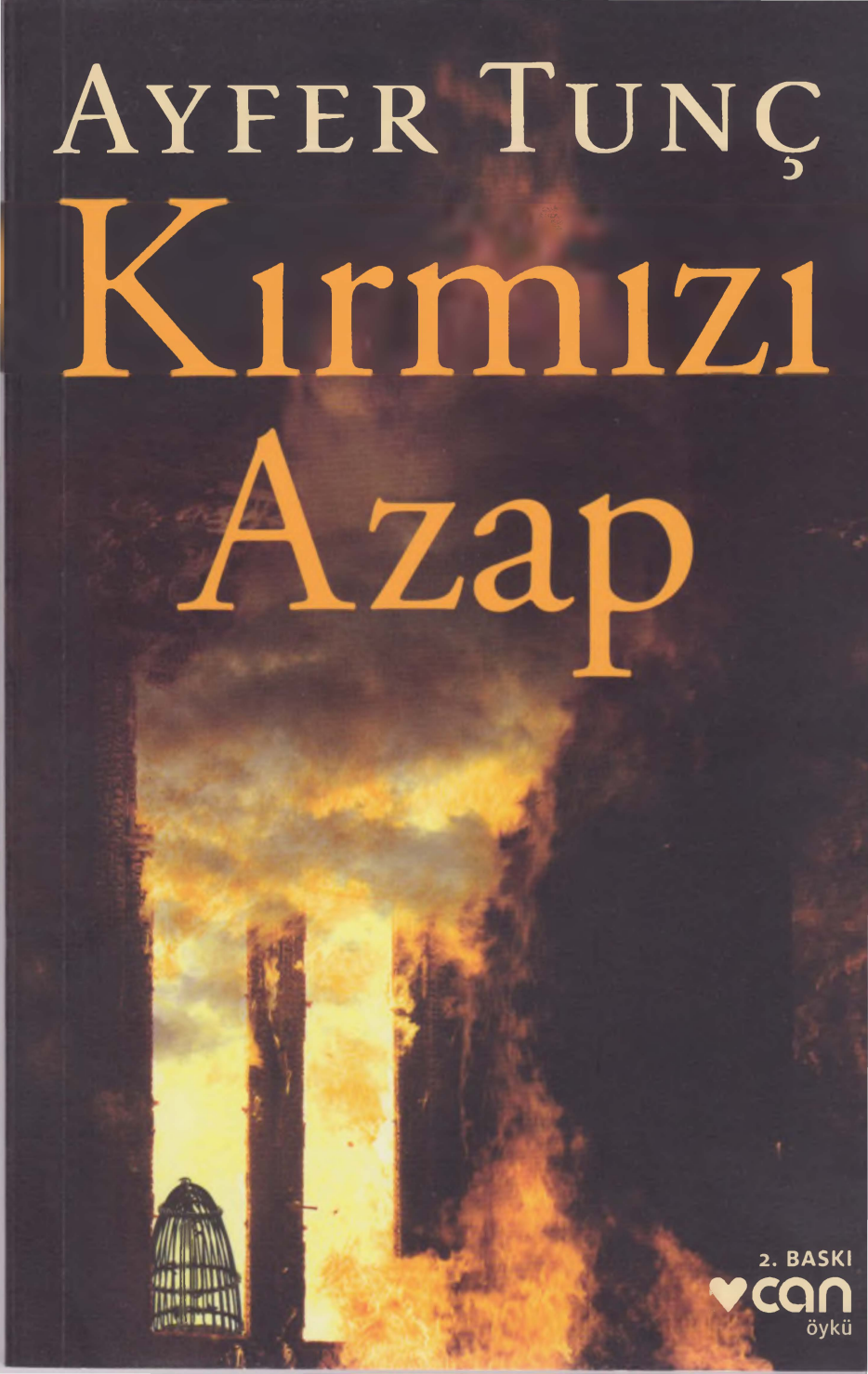
AYFER TUNÇ

Kırmızı Azap

2. BASKI

can öykü

AYFER TUNÇ

KIRMIZI AZAP

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

"Kadın Hikâyeleri Yüzünden", "Soğuk Geçen Bir Kış", "Kar Yolcusu", "Mikail'in Kalbi Durdu", "Kırmızı Azap" (*Aziz Bey Hadisesi* içinde)
1.-2. basım: YKY, 2000-2001
Can Yayınları'nda 1.-3. basım: 2006-2011
"Kaybetme Korkusu", "Taş-Kâğıt-Makas", "Fehime" (*Taş-Kâğıt-Makas* içinde)
1. basım: YKY, 2003
Can Yayınları'nda 1.-3. basım: 2005-2010
"Yük" (*Bir Dersim Hikâyesi* içinde)
1. basım: Metis Yayınları, 2012
Kırmızı Azap
1. basım: 2014
2. basım: Haziran 2014, İstanbul
Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Mustafa Çevikdoğan

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2184-7

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

AYFER TUNÇ
KIRMIZI AZAP

ÖYKÜ

can

Ayfer Tunç'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek, 2005
Kapak Kızı, 2005
Evvelotel-Saklı, 2006
Aziz Bey Hadisesi, 2006
Mağara Arkadaşları, 2006
"Ömür Diyorlar Buna", 2007
Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi, 2009
Yeşil Peri Gecesi, 2010
Suzan Defter, 2011
Dünya Ağrısı, 2014

AYFER TUNÇ 1964'te Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İlk öykü kitabı 1989'da yayımlanan *Saklı*'dır. Yazar bu kitabını daha sonra *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirerek *Evvelotel-Saklı* adıyla yayımladı. Diğer öykü kitapları *Mağara Arkadaşları*, *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas*'tır. *Taş-Kâğıt-Makas*'ın içinde yer alan kısa romanı *Suzan Defter*'i 2013'te; *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki kitaba adını veren eseri 2014'te bağımsız olarak yayımladı. Bu iki kitapta yer alan diğer kısa öyküleri *Kırmızı Azap* ismiyle kitaplaştırdı. Sait Faik'in öykülerinden hareketle TRT için yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu 2002'de, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarladığı *72. Koğuş* adlı senaryosu 2010'da çekildi. Yazarın *Kapak Kızı* (1992), *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* (2009), *Yeşil Peri Gecesi* (2010) ve *Dünya Ağrısı* (2014) adlı romanlarının yanı sıra, *Memleket Hikâyeleri* (İletişim Yayınları, 2012) adlı anı-öykü kitabı, *Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek* (2001), *"Ömür Diyorlar Buna"* (2007) adlı yaşantı kitapları, Oya Ayman'la birlikte yazdığı *İkiyüzlü Cinsellik* (1994) adlı bir inceleme kitabı ve *Harflere Bölünmüş Zaman* adlı bir e-kitabı vardır.

www.ayfertunc.com

İçindekiler

Kadın Hikâyeleri Yüzünden 11
Soğuk Geçen Bir Kış 29
Kar Yolcusu 41
Mikail'in Kalbi Durdu 59
Kırmızı Azap 75
Kaybetme Korkusu 87
Taş-Kâğıt-Makas 117
Fehime 137
Yük 145

KADIN HİKÂYELERİ YÜZÜNDEN

Ya ölecektim, ya eski yaralarımdan doğacaktım yeniden. Eski yaralarımdı benim kadınlar. Yok kadınlar. Çürümüşlüğümdü, hayatımın bir demet ot gibi kurumasıydı kendi kendine; üzerinden çok sular akmış da aşınmış taş parçaları kadar değersizliğimdi.

Korkaklığımdı, sinmişliğimdi, kendi içime dönmüşlüğümdü.

Köseliğimdi sonra, bu yüzden uzadıkça saçlarımı karımın kesmesiydi.

Ayakkabılarımın içine kat kat koyduğum mukavvalardı eski yaralarım, ezildikçe yenilediğim.. pazar günleri evde.. gizlice.

Karımın büyük ama ürküten, siyah ama ağlatan gözleri, parmak eklemlerinden fırlamış kemikleriydi.

Tüccar terzilerin yanlarında çırakken ilk gençliğimde, korkudan titreyen ellerimle taşıdığım kahvelerin fincanlarına çıkan kırmızı dudak izleriydi.

Sonra mahalle arasında dükkânı olan sarhoş fotoğrafçının çektiği, acayip ve acınası düğün fotoğrafımızdı. Her ikimiz de ağlıyor gibiydik.

Ama bütün bunlara rağmen, sonumun böyle olmasını istemezdim. Bilemedim. Anlatacağım hikâye yaşanmadan az evvel ben; otuzla kırk arasındaydım, evliyle

bekâr arasındaydım, sağ ile ölü arasındaydım. Düz, uzun ve ince bir çizgiyi andırırdı hayatım. Bir hastanın ölüm ânı gibi bir şeydi bu. Sanki ben bu uzun ve ince çizgi üzerinde, sonsuza kadar yürüme cezalısıydım.

Bazen, nedense hep kış akşamüstlerinde, dükkânımdaki tezgâhın pencereye bitişen ucuna oturup dışarı bakar ve kendime ben mutlu bir adam mıyım? diye sorardım. İyi kötü bir dükkânım vardı, iyi kötü bir karım vardı, başımı sokacak bir evim, evde kaynayan bir tencerem, iki çocuğum vardı. Öyleyse mutlu olmalıyım diye mırıldanırdım.

Böyle derdim demesine de, karşımdaki aynaya ilişirdi gözüm. Masmavi bir adam görürdüm aynada, ucuz ve mavi bir etek astarı gibi çekmiş, buruşmuş bir yüz. Sanki yüzümün çizgilerine mavi bir mürekkep dolardı. Terk edilmiş bir ev köpeğini andırırdı duruşum. Sebepsiz yere fermuar demetlerini indirirdim raftan, hiç lüzumu yokken düğme kutularının yerlerini değiştirirdim. Dükkânı süpürmeye kalkardım ve aynada gördüğüm, terk edilmiş, mavi ev köpeğini unutmaya çalışırdım.

İşte bu yüzden, eteklerine ılık bir denizin dalgaları vuran bir kum tepeciğinden aşağıya yumuşacık yuvarlanır gibi, kendimi bu garip oyunun içine bıraktım.

Oyun, Turcan'ı tanıdıktan sonra başladı. Ondan önce bitişiğimdeki dükkânda varis çorabı satan yaşlı, sessiz bir Yahudi vardı. Sabahları karşılaşırsak merhaba komşu der, dükkânına girer, oturur, akşamları sessizce giderdi. Bir gün sessizce öldü. Yahudi'nin dükkânını Turcan aldı. Böylece sessizlik de ölmüş oldu. Bana kalsa, kelini kestane rengi ufak bir perukla örten ve attığı her adımla sokağa keskin ve tütünümsü bir koku bırakan bu adamla karşılaştığımızda, kuru bir hayırlı olsun deyip tanışmayı geçiştirecektim.

Ama öyle olmadı. Bir gün kapıya bir kamyonet ya-

naştı ve boy boy aynalar indirilirken, hamallarla Turcan arasında tartışma çıktı. Turcan aynaların yarısını indirmiş olan hamalları kovdu ve benim dükkânımdan içeri başını uzatarak; teklifsizce, kırk yıllık dostmuşuz gibi, iri çakır gözlerinde tuhaf bir ifadeyle, beni şaşırtarak ve hatta korkutarak ama çok neşeli, çok da samimi görünerek, bir omuz atar mısın komşu? diye sordu. Bir şey diyemedim, bir limon ekşiliği vardı ağzımda, konuşmaya kalksam buruş buruş çıkacaktı sanki kelimeler. Dükkândan çıktım, aynaları sırtlayıp onun dükkânına taşıdım.

O gün Turcan beni öğle yemeğine, böylece kadın hikâyelerine götürdü. Rakı içtik, piyaz, lakerda yedik. Turcan hep kadınlardan söz etti. Dikkat ettim de sanki onun anlattığı kadınların tümü, adeta kemiksizdi. O kadınların ellerini düşünüyordum, tenlerinin beyazlığından gözlerim kamaşıyordu. Sonra ne kadar da konuşkan ve sıcaktılar onun anlattığı kadınlar. Gülmeyi biliyorlardı.

Bu kadarla kalsa iyiydi. Cep telefonundan hep kadınlar aradılar Turcan'ı. Açık saçık konuştu onlarla, büyük kahkahalar attı, arada bir geğirdi. Gülerken alnı terliyordu, terini silerken peruğu oynuyordu. O, kadınlarla; adeta kemiksiz ve alabildiğine beyaz olduklarını tahmin ettiğim kadınlarla konuşurken, ben dünyada ne kadar çok ve güzel kadınlar olduğunu düşündüm. Dünyadaki güzel kadınları düşünürken karım aklıma hiç gelmedi. Eski yaralarım sızladı. Sanki büyük bir yumruk yemiş de içeri göçmüş gibi duran göğüs kafesim, içimdeki sıkıntıya dar geldi, bütün o kadın hikâyeleri derin ve ölümcül bir acı gibi içimi sardı.

Birkaç gün sonra Turcan beni iki arkadaşıyla tanıştırdı ve akşam yemeğine götürdü. Kadın hikâyeleri çoğaldı, çeşitlendi. Onlar; boyları uzun, paltolarını omuzlarına alan, cep telefonlarından durmaksızın kadınların aradığı üç erkek, çeklerden, vadelerden ve kadınlardan konuştu-

lar. Ben onları dinledim, gülmekte geç kaldım, anlamakta zorluk çektim. Sonra onlar anlattıkları kadınlarla buluşmak üzere geç bir saatte kalktılar; ben manalı bir gülüş takındım, anlıyormuşçasına başımı salladım. Hesabı ödetmediler bana. Babacan tavırlarla gülümsediler, omzuma pat pat vurdular.

Lokantadan çıktığımızda nazlı bir kar atıştırıyordu. Onlarla daha önce hiç yaşamadığım bir samimiyetle vedalaştım, üç erkek otoparktan getirtilen arabaya gösterişli edalarla binerlerken, ben taksiyle giderim dedim, bir taksiye işaret ettim. Duran taksinin kapısını açıp, binmeden onlara el salladım. Üç erkeğin bindiği araba, gündüz kalabalığından eser kalmamış caddedeki sokak lambalarının ışığı altından geçerek ve üç erkeğin kahkahaları gibi, gürültüyle kayboldu, ben dönüp taksiciye eyvah, dedim. İçerde bir şey unuttum, sen beni bekleme, git. Taksinin kapısını kapatıp lokantaya doğru yürüdüm. Bir sokağa girip taksinin sesini dinledim. Şoförün bir müddet beklediğini, sonra öfkeyle gaza bastığını ve arabasını bağırtarak boş caddede kayarak uzaklaştığını duydum. Saklandığım yerden çıktım, yürümeye başladım. Ayakkabılarımın içine koyduğum mukavva parçaları inceldi, göğüs kafesim içeri çöktü, yüzümün acılaştığını hissettim, kardandır, rüzgârdandır dedim kendime.

Oturduğum sokağa girdiğimde, evler arasında gerili iplerdeki yıpranmış, yoksul çamaşırlar keyifsizce sallanıyordu. Sokak lambalarının maviden turuncuya dönen ışıkları, çoktan yatmış mahallelinin karanlık pencerelerinde yansıyordu. Evime yaklaştıkça içimde tuhaf bir sevinç büyüdü. Beni acıklı bir sona götürecek oyunun ilk adımını kapımın önünde attım. Omuzlarıma bir diklik geldi, sanki boyum uzadı. Soğuktan morarmış ellerimle olmayan sakallarımı sıvazladım ve anahtarım olduğu halde, otomatın bozuk olduğunu bile bile, aşağıdan zile bas-

tım. Sonra başımı kaldırıp yukarı baktım. Benim dairemin ışıkları yanıyor muydu, yanmıyor muydu, hatırlamıyorum. Çünkü baktım ama görmedim, gözlerimin önünden türlü türlü halleriyle kadınlar geçtiler. Bu yüzden pazen geceliğinin üstüne bir hırka alarak, beş katın merdivenlerini telaşla inen ve bana kapıyı açan karımın yüzünde, var olduğunu çok sonra hatırladığım endişeyi o an fark etmedim.

O gece uyurken hep gülümsediğimi biliyorum.

Bunun gibi tam beş gece yaşadım. Kısa aralıklarla beş gece.. Ancak her gece bir öncekinden daha tatsız oldu, Turcan ve arkadaşları her seferinde bana bir öncekinden daha az ilgi gösterdiler. Beşinci gecenin sonunda beni tuvalette unuttular. Ben bir avuç küldüm, üfleyip dağıtmışlardı.

Altıncı gece hiç yaşanmadı çünkü beni bir daha çağırmadılar. Ama ben kendi kendime bu gecelere devam ettim.

Kime oynadım bu oyunu, niye oynadım? Bilmiyorum. Ama oynarken hoşlandım, mutlu oldum. Hepsi bu. Böyle olacağını bilseydim, hiç oynar mıydım?

Altıncı gecenin yaşanmayacağını anladıktan sonra, kendime üç soru sordum.

Bir: Bu beş gecenin sonunda beş kat aşağıya inip bana kapıyı açan karımın yüzünde gördüğüm şey endişe miydi?

İki: Eve geldiğimde içerisinin sıcak olduğunu hayal meyal hatırlıyordum. Acaba içkinin verdiği sıcaklıktan mı üşümemiştim, yoksa karım bütün gece beni beklemiş ve beklerken sobaya kömür atmış olduğu için mi sıcaktı ev?

Üç: Bu gecelerin sabaha yakın saatlerinde, kadın hikâyeleriyle dolu hayallerden uykuya geçmek üzere olduğum anlarda, karanlıkta karımın gözlerini yüzüme dikti-

ğini, tırnakları kesik, uçları ateş gibi yanan kemikli parmaklarıyla alnımın terini sildiğini hissediyor ama rüya gördüğümü sanıyordum. Hatta, o güzel kadınlarla dolu hayallerime giren bu kemikli parmaklar beni sinirlendiriyordu ve bu yüzden huzursuz bir uyku uyuyordum. Bu his bir rüyanın sonucu muydu, yoksa o kemikli parmaklar gerçek miydi?

Sonra uzun uzun düşündüm. Sorularımın cevaplarını buldum.

Bir: Bu beş gecenin sonunda eve her gelişimde karım endişeliydi. Beni merak ettiğine dair kırık ve tedirgin kelimeler fısıldadığını, ona kan çanağına dönmüş gözlerle ve öfkeyle baktığımı, cevap vermediğimi hatırladım.

İki: Bu beş gece boyunca soba hep yanmış, yani karım beni beklemişti. Çünkü sabahları mahmur gözlerle kalktığımda, sobada gecenin geç saatlerinde atılan iri bir kömür parçasının feri sönmüş korunu buluyordum.

Üç: O kemikli ama şefkatli dokunuşlarla alnımın terini silen parmaklara, arzuladığım şeyler olmadığı için kızıyordum. Ama sert bir hareketle uçları kor gibi yanan parmakları ittikten sonra, bastırılan bir hıçkırığın, zayıf ve yorgun bir bedenin içinde dağılıp kaybolduğunu da duyuyordum.

İşte bu yüzden altıncı gece oyununa başladım.

Dükkânımda, kendi sessizliğimin içinde oturuyordum. Yan taraftan Turcan'ın topuklu ayakkabılarının sesleri, kesme camlardan çıkan çınlamaları andıran kadın kahkahaları geliyordu. Turcan'ın yanında bir yığın kadın olduğunu düşündüm. Adeta kemiksiz, tenleri parlak, konuşkan, cıvıltılı kadınlar.. Sonra akşam oldu, karşımdaki eczanenin, sahafın ve büfenin birer birer yanan ışıkları, parke taşlı sokaktaki su birikintilerine yansıdı. Şehrin yorgun ve belleri bükülmüş insanları adımlarını hızlandırdılar. Ben ışıkları yakmayı unuttum. Turcan'ın dükkâ-

nından kadınlar çıktılar; çünkü vanilya, leylak, limon çiçeği, hindistancevizi kokuları duydum. Gözlerimi yumdum, bu tuhaf ve kokulu görünmez bulutların içine gömüldüm. Sokakta sesler azaldı, bütün dükkânlar kapandı. Dükkânların ve evlerin çöpleri sokağın ortasına yığıldı. Sokağın sesleri değişti. Kaba seslenmelere, küfürlere, çığlıklara, polis sirenlerine, koşan adımlara dönüştü. Gece oldu, gece ilerledi.

Gün boyu oturduğum yerden kalktım; atkımı boynuma doladım, paltomu, şekilsiz başıma küçük gelen kasketimi giydim; dükkânı kapadım, kepenkleri indirdim; yavaş yavaş yürümeye başladım. Caddeye çıktım. Cadde boyunca bir aşağı bir yukarı yürüdüm, kaç kere? Hatırlamıyorum. Sonra ara sokaklardan birinde, dört basamakla aşağı inilen, küçük, basık ve ucuz bir meyhaneye girdim. Yarım ufak rakı içtim küçük yudumlarla, ağırdan alarak. Saatime baktım, daha çok erkendi. Rakımı içerken sık sık gözlerim doluyordu, elimin tersiyle siliyordum, etrafa karşı gözüme sigara dumanı kaçmış gibi yapıyordum.

Meyhaneden çıktım, yine bir aşağı, bir yukarı yürüdüm cadde boyunca. Üşüdüm, kadınlı erkekli grupların hep bir ağızdan şarkılar söyledikleri meyhanelerin önünden geçtim. Pavyonların neonlarını uzaktan izledim, kapılarının yanlarına astıkları camekânların içindeki dansöz fotoğraflarına bakacak kadar yaklaşmadım hiçbirine. Caddenin ortasına park etmiş polis arabaları vardı, kedi çığlıkları duydum, tinerci çocuklar yuvarlandılar önümde, geçkin kadınların yürek dolusu beddualarını ilişti kulağıma. Yürüdüğüm yol bitti, yeniden başladım; bitti, bir daha yürüdüm.

Ayakkabılarım ıslandı, üşüdüm. Dükkâna döndüm çaresiz ama önce köşedeki tekel bayiinden bir şişe şarap aldım. Usulca kepenkleri araladım, kilidi açarken ellerim titredi. Bir hırsız gibi süzüldüm dükkânıma, ışıkları yak-

madım. Tezgâha geçip tabureme oturdum. Şaşkındım, garip bir şekilde heyecanlıydım, olmayan bir şeyi oluyor gibi yapmanın zorluğundan yorulmuştum, bu yüzden elektrik sobasını yakmayı unuttum.

Birden ağlamak geldi içimden. Başımı kollarıma dayadım, ağlarken uyuyakalmışım.

Uyandığımda sırtım buz gibi olmuştu, tezgâhtaki küçük lambayı yakıp saate baktım, altıncı gecede eve dönmek için iyi bir saatti. Şarap şişesinden bir iki büyük yudum içtim, mantarını kapatıp şişeyi tezgâhın altına sakladım. Yine bir hırsız gibi süzülerek dükkânımdan, evime gittim.

O üç soru beni hep meşgul etmişti ya, bu sefer aşağıdan baktım evimin pencerelerine. Ağlamaklıydım. Karıma sarılmak istedim, omzuna yüzümü gömeyim, bu gece ben hiçbir yere gitmedim diyeyim.. Çıkıntılı kürekkemiklerini ellerimin altında hissettim karımın. Sonra kaburga kemiklerini, parmaklarındaki fırlamış kemikleri hatırladım, sarıya çalan esmer yüzündeki donukluğu, cansızlığı. Pencereler, açık olan televizyonun ışıklarıyla renkten renge giriyordu. Uyumamıştı o kemikli kadın.

İşte o öfke, beni bu anlamsız oyuna sürükleyen o öfke, içimde birdenbire büyüdü. Haksızlıktı, biliyorum.. Ama oldu. Zile her defasından daha uzun, daha öfkeli bastım. Telaşlı adımlarla, merdivenleri adeta koşarak inen karımın yüzüne bakmadım. Ağlayarak uyuduğum sırada –dükkânda– rüyalarıma giren, renkleri tatlı, kemiksiz, yüzleri cıvıldayan kuşları andıran kadınların hayalleri bozulacak diye korktum. Karımın küskün ve kırık sesiyle mırıldanırcasına bir şeyler sorduğunu duydum. Kes! dedim sert bir sesle. Elbiselerimle yatağa uzandım. Sızdım.

Aslında sızmadım. Kendimdeydim, uyumuyordum. Ama bir sarhoş horultusu çıkıyordu ağzımdan. Karımın incecik bir sesle hıçkırdığını duydum ve yüzüme geniş

bir gülümsemenin yayıldığını, bu gülüşe hâkim olamadığımı hissettim. Sırtüstü yatıyordum ama sanki ayakucumdaki pencerenin camları tavana yükseldi, açık gözlerimle odanın tavanını kaplayan bu camda, yüzümü gördüm. Yüzümdeki gülümseme, odaya süzülen ay ışığının aydınlığında geniş ve kanayan bir yarayı andırıyordu. Kâbus gördüğümü düşündüm.

Yedinci gece aynı meyhaneye gitmedim. Param yoktu oraya verecek. Peynir, turşu ve çerez aldım. Tezgâha yaydım hepsini, bir gazete kâğıdının üstüne. Kalan şarabı da içtim. Fazla para gitmesin diye elektrik sobasını arada bir söndürdüm. Paltomu omuzlarıma aldım. Yine uyuyakaldım. Bu sefer ağlamadım, rüyalarımdaki kadınlarla daha ileri gittim. Yine sabaha karşı eve döndüm. Yine zili aşağıdan çaldım. Karımı bu defa azarlamakla kalmadım, omuzlarından sertçe ittim. Sabah kalktığımda karımın bana küsmüş olduğunu anladım. Güldüm kendi kendime. Pazar parasından başka oğlana ayakkabı almak için de para istedi, güçlükle. Hem küstü, hem para istemeye mecburdu. Önüne atar gibi bıraktım parayı.

Birkaç gün sonra dükkâna şişman ve dudaklarının üstü terli bir kadın geldi. Astarlık kumaş, tela, ekstrafor, düğme, fermuar bilmem ne, bir yığın şey aldı. Aceleciydi, telaşlıydı, konuşkandı. Giderken çantasını unuttu, hiç ses etmedim. Kadın çıkar çıkmaz çantasını karıştırdım. İçindeki ruju nasıl o kadar çabucak alıp kasaya attığımı ve çantayı elime alıp dükkândan çıkarak kadının arkasından bayan! Çantanızı unuttunuz! diye koştuğumu bilemiyorum. Çabucak yaptım bu işi. Kadın çantasını aceleyle kontrol ettikten sonra defalarca teşekkür etti. Kalbim çantada rujun olmadığını anlayacak diye küt küt atıyordu ama rujunu aldığımın farkına varmadı. Dürüst, namuslu bir yüzle gülümsedim kadına, sonra bu küçük aksilikten zararsız kurtulmuş olduğu için memnun kadı-

nın ağır kalçalarını sağa sola savurarak kalabalığın içine karışmasını seyrettim. Şehrin insanları sokaklardan caddeye akıyordu, kalabalıktı. Onları birkaç saniye seyretmekten bile bunaldım, dükkânıma döndüm. Kasanın çekmecesinden ruju çıkarırken ellerimin niye bu kadar titrediğine şaştım, bir koru avuçlamışım gibi yanmasına da. Avucum terledi. Ruju bıraktım, avuçlarımı pantolonuma sildim, tekrar elime aldım.

O gece eve gidip erkenden yattığım, karımın çocuklara susun, babanız çok yorgun, uyuyor dediğini duyduğum sırada hep o ruju düşünüyordum. Kanı andıran kırmızısını, yumuşaklığını..

Ertesi gece dükkânda yemeğimi yedim, şarabımı içtim. Eve telefon edip, karımın heyecanlı ve korkmuş sesiyle alo! alo! dediğini duydum, hiç konuşmadan telefonu kapattım. –Bunu daha sonra sık sık yaptım. Şanslıydım, ben evdeyken de birkaç kez telefon çalmıştı, açmıştım ve yanlış numara deyip kapatmıştım, gerçekten yanlış numaraydı. Ama karım kederli gözleriyle bana bakıp erkenden yatmaya gitmişti.–

Karşı komşum sahafın hatırlı müşterilerinin zoruyla aldığı ama satma ihtimali olmadığı için paket yaparken kullandığı, sağa sola –bana da– dağıttığı o alelade dergileri okudum bir süre. Çok şiddetli bir yağmur yağıyordu. Aralanmış kepenklere vurduğunu duyuyordum. Sanki yağmur, benim gizlice yaptığım bir işi örtüyordu, saklıyordu, gürültüye boğuyordu. Ruj tezgâhın üstündeydi. Soyundum, gömleğimi çıkardım. Dudaklarıma ruju sürdüm, gömleğimin yakasına rujlu dudak izi çıkardım. Fanilamın ucuna da değdirdim azıcık.

Öyle uzun süre bakmışım ki gömleğimdeki ize, o esnada o kadar çok ve çeşitli kadın geçmiş ki aklımdan, öylesine kendimden geçmişim ve o kadar uzun zaman kalmışım ki o halde, üşümüşüm. Kendime geldim, aceleyle giyindim. Tam çıkacakken aynaya ilişti gözüm. Mavi yüz-

lü ve kırmızı rujlu, çok hazin bir adam yüzü gördüm aynada, irkildim. Bir peçeteyle dudaklarımı sildim. Öyle çok sürttüm ki peçeteyi dudaklarıma, dudaklarım kızardı, rujlu gibi göründü. Bir müddet oturdum, dudaklarımdaki kırmızılığın geçmesini bekledim.

Ruj lekesini ertesi sabah fark eden karımın bütün gün ağladığını çok sonra öğrendim.

Aradan zaman geçti. Haftanın birkaç günü vakitlice eve gittim. Diğer günler dükkânda radyo dinledim, hayaller kurdum. Karımın küskün bir yüzle etrafımda dolanmasından, yalvaran gözlerle bana bakmasından hoşlandım, gizli gizli ağladığını hissettim, gülümsedim. Ağır bir hastalığın pençesine düşmüş gibi uykusunda inlediğini duydum. Bütün bunlar ne kadar sürdü, kestiremiyorum. Ama her geçen gün bu oyundan daha da hoşlandım. Artık benim de bir kadın hikâyem vardı ve buna tek inanan da karımdı.

Çelimsiz, alımsız, kemikli; uzun zamandır yaşlarla örtülü, derin bir kederle bakan iri gözleri bir güzellik değil, ağlama hissi uyandıran karım günden güne zayıflarken; ben, olmayan bir kadın hikâyesinin sonunu yazmaya çalışıyor ve çocuklarımı okşamayı bile unutuyordum.

Bir akşamüstü dükkâna gelen bir satıcıdan, üzerinde küçük mavi kalpler olan kırmızı bir kravat aldım. Satıcı gemilerde çalıştığını söylüyor, bu kravatı da Avrupa'dan getirdiğine yemin ediyordu. Satıcının İstanbul dışında denizli bir şehir gördüğüne bile inanmadım. Kravatı acı kahverengi yün gömleğimin üzerine taktım. Pek uymamıştı biliyordum ama hiç aldırış etmedim. Tuhaf bir sevinç vardı içimde, sanki o kravatı kendi ellerimle almamıştım da, hiç beklemediğim bir hediye gibi, bir anda avucumun içinde bulmuştum.

Radyoyu açtım, sevdiğinize her fırsatta seni seviyorum deyin, diyen spiker kızın sarışın mı esmer mi olduğunu düşünürken, birden müşteri bastırdı. Onlara pek neşeli davrandım, tavana yakın duran kutuları indirtip, bir sürü astar topu açtırıp, hiçbir şey almadan gidenlere bile kızmadım. Terzi Mukadder ablanın çırağına borçlarının çok biriktiğini söylemedim.

Sonra herkesle birlikte dükkânımı kapattım, gece kravatım boynumda sokaklarda dolaştım, sonra yine dükkâna döndüm, bir kutu konserve patlıcan kızartması açtım, iki şişe bira içtim. Sonra eve gittim. Karımın bir zamandır hep ağlamaklı olan bakışlarının kravatıma takıldığını, kanı çekilmiş gibi bir anda çöktüğünü gördüm. Bana tek kelime etmeden yattı. Ertesi sabah, her zaman yaptığının aksine pantolonumu, gömleğimi askıya asmayıp öylece bırakmış, kravata el sürmemiş olduğunu gördüm. Giyinirken gözümün ucuyla onu izledim, kravatımı uzun uzun bağlarken bana bakmıyordu, yüzünü dönmüyordu, hep bir şeylerle uğraşmaya çalışıyor, çocuklara sebepsiz yere bağırıyordu. Gülümsedim.

Garip olan şuydu ki, bütün bunlar karımı bir sevgilim olduğuna inandırdığı halde, bana yetmiyordu. Şimdi bütün olup bitenlerden sonra düşünüyorum da, o gün dükkâna gelip toplu sipariş veren ve parasını tıkır tıkır ödeyen, benim büyük bir şans sandığım adam, karımın kara kaderi miydi?

Günler uzamış, bahar gelmişti, sokaktaki kesilmiş ve üzerinden yüzlerce defa ağır tekerlekler geçmiş ağaç kütüğünün dibinden birkaç filiz fışkırmıştı. Karım bahara rağmen ölesiye mutsuzdu.

Sabahın erken bir saatiydi, büfeci dönerini daha şişe dizmemiş, tembel sahaf dükkânını henüz açmamışken, yaşlıca, elleri terli bir adam girdi içeri. Emekli olmuş, karısına bir dükkân açacakmış, nakit parası varmış. Anlaşır-

sak bir yığın şey alacakmış. Acaba ona yardımcı olur muymuşum? Garip bir müşteriydi, safçaydı biraz, işten hiç anlamadığı belliydi. Öğlene kadar sürdü pazarlığımız. Hayatımın en büyük satışını yaptım. Evde canı sıkılan karısına dükkân açan adama, dünyanın malını sattım. Paranın yarısını hemen ödedi, üstü için bir çek yazdı. Bir anda çok param oldu. Çok sevinçliydim, neşeliydim ama akşama doğru bu çok paradan korktum. Duramadım dükkânda. Paramı cebime koyduğum gibi çıktım.

Hep uzaktan baktığım, kapısından girmeye asla cesaret edemediğim bir pavyona gittim. Cebimdeki para beni sarhoş etmişti. Kapıdaki fedailer güldüler, daha çok erken dediler. Saat on ikiye doğru gel. Peki dedim. Ne yapacağımı bilemiyordum. Bir an aklımdan dükkâna gidip oturmak geçti ama canım istemedi. Çünkü bahar gelmişti artık. Havada çiçek tozu kokusu vardı. Kapalı kepenklerin ardında, sessiz ve ışıksız, öylece oturmaktan çok sıkılmıştım.

Bir meyhaneye gittim. Girerken cebimi yokladım. Param yerinde duruyordu. Ama içemedim, sarhoş olurum da paramı çalarlar diye korktum. Sonra param yok da içemiyorum sanmasınlar diye, bir sürü meze söyledim. Yoğurtlu bakla söyledim mesela, sonra enginar söyledim, yıllardır yememiştim. Karışık et söyledim, bir daha söyledim. Rakıyı çaktırmadan yere döktüm. Sık sık saatime baktım. Ancak dokuz olmuştu. Sinemaya gideyim dedim, gittim. Filmdeki çıplak kadınlara iştahla baktım. Sinemadan çıktığımda vakit gelmişti. Ama aynı pavyona değil, bir başkasına gittim.

Tuhaftı, sanki paramın var olduğunu biliyorlardı, itibar gösterdiler kapıda. İçeri girdim, bir masaya oturdum. Kravatım boynumdaydı. Çok heyecanlıydım. İlk defa gidiyordum, korkuyordum da. Belli etmemeye çalışıyordum korkumu. Bir kadın geldi, masama oturmak istedi.

Kekelediğimi, terlediğimi hissettim. Zorlukla, oturun tabii diyebildim. Sonra kadın bana sırnaşmaya başladı. Beyaz bir kadındı, tam düşündüğüm gibiydi ama durmadan konuşuyordu, gürültüden ne dediğini de duymuyordum, ağzına bakıyordum kadının, durmadan açılıp kapanıyordu ağzı, çürük bir dişi vardı, kokuyordu. Sonra o beyaz kadının terli, sarkmış koltukaltlarına ilişti gözüm, yakası alabildiğine açık mavi elbisesinin koltukaltlarına gelen kısımları kapkara olmuştu. İçki içiyordu kadın, ben de içiyordum.

İçtikçe rahatlıyordum, berraklaşıyordum. Önce havadan sudan söz ettim, bir ara sigara aldırmak bahanesiyle paramı gösterdim. Sonra bir cesaret geldi üzerime. Uzun boylu, dik omuzlu oldum. Bir tek şey istiyorum senden dedim kadına. Parası neyse vereceğim. Kadın onunla yatmak istediğimi düşündü, şöyle bir süzdü beni, dudaklarının alaylı bir ifadeyle büküldüğünü gördüm, kanım çekildi, eski yaram, eski korkum, beni hiç terk etmeyen..

Emret koçum, dedi kadın; pahalıyımdır yalnız. Ona göre. Gözüm renk renk ışıkların kadının yüzünü her an başka bir renge boyadığı mekânda, ikide bir flaşını patlatarak yılışık bir ifadeyle gezen fotoğrafçıyı arıyordu. Seninle resim çektirelim dedim ama samimi bir resim olsun. Bana, beni seviyormuşsun gibi bak.

Kadın öyle uzun güldü ki, yumruklarımı sıktım. Ayıp ettin aslanım, dedi kadın. Ver parasını, bak nasıl seviyorum seni. Sonra daha bir şey dememe kalmadan, fotoğrafçıya seslendi, yanıma yanaştı, başını göğsüme koydu, bir koluyla belime sarıldı. Şaşkındım, sanki bu teklifi yapan ben değildim. Elimi nereye koyacağımı bilemiyordum. Fotoğrafçı sen de sarılsana abi dedi, kazık gibi duruyorsun. Eliyle tutup başımı kadına çevirdi, benim kolumu kadının çıplak ve yağlı omzuna koydu. Ablamın gözlerine bak, dedi. Gül biraz be abi!

Flaş patladı, bir daha, bir daha. Kadının çok eğlendiğini fark ettim. Fotoğrafçıyla bir olmuşlar, beni şekilden şekle sokuyorlardı. Yanağını yanağıma dayadı, beni öptü, sonra ruj izini silerken fotoğrafçıya gülümsedi, kollarımızı iç içe geçirip içki içtik. Sonra kadın sıkıldı. Haydi, yeter bu kadar dedi fotoğrafçıya. Yaylan bakalım artık.

Sabaha karşı fotoğrafçı masaya bir yığın fotoğraf bıraktı. Kadın içlerinden birini beğendi, dur lan dedi, bir de arkasını yazayım şunun. Parmaklarını şaklatarak garsonu çağırdı, bir kalem versene dedi. Kalem isteyen parmakları havada titreşiyor, telaşla bekliyordu. Garson hesabı yazdığı kalemi uzattı kadına, bu eğlenceye katılmak isteyerek kalçasını masaya dayadı, elini beline koyup seyretmeye başladı. Kadın kalemin tepesini ısırdı, sonra adın ne aslanım senin? dedi. Ne yapacaksın? dedim. Yazıcaz anam, dedi. Boşver adımı, dedim. Ee, ne yazıcaz peki? dedi. Bu tuhaf isteğim, bütün pavyon çalışanları arasında kısa sürede duyulmuş olmalıydı ki, garson atıldı, en büyük aşkıma yaz abla dedi. Güzel lan, afferim, dedi kadın; öylece bakıyordum. Şaşkın, ufalmış.. En büyük aşkıma, cansız bir hatıra yazdı. Sonra bana döndü, benim adım ne olsun, dedi. Nasıl? dedim; adın ne senin? Afişte Cansev yazıyor ama sen ne istersen o olurum hayatım, dedi kadın. Resmin arkasına ne yazayım? Cansev iyi dedim, güzel işte. Hay hay, dedi kadın; sen nasıl istersen öyle olur aslanım, parayı veren düdüğü çalar. Cansev diye yazdı, imzaladı. Sonra kıkır kıkır güldü. Dur şunlara bir daha bakayım, dedi; resimlere tek tek baktı, bir ikisini beğenmedi yırttı, kötü çıkmışım dedi. Sonra, kimi kandıracan koçum bunlarla? dedi. Arkadaşlarına hava mı atıcan? Hiç cevap vermedim. Acıyormuş gibi gülümsedi bir müddet, sonra beklemekten sıkıldı. Aman bana ne be! diyerek kalktı. Ayakta duramıyor, sallanıyordu. Eğlence bitmiş, sinema dağılmış gibi ciddileşti yüzü. Öde şu bor-

cunu da, gidelim artık, dedi. Kısa, küt parmaklı, kurumuş kan rengine boyanmış uzun tırnaklı elini uzattı.

Pavyondan çıktığımda param epeyce azalmıştı ama ceketimin cebinde bir sürü fotoğraf vardı, üstelik imzalı. Dükkâna gittim, kepenkleri aralarken çok gürültü çıkardım. İçeri girdim, tezgâha oturdum, bütün fotoğraflara teker teker baktım, kadının kargacık burgacık yazısını okudum, gülümsedim. Sonra fotoğrafların üzerinde pavyonun adı yazan karton kaplarını çıkardım, yırttım. İmzalı olan fotoğrafı cebime koydum, diğerlerini tezgâhın üstüne yaydım. Gün doğarken eve gittim. Zili aşağıdan çaldım. Karımın ayak seslerinin artık telaşlı ve ürkek sesler olmadığını, adımlarını sürükler gibi yürüdüğünü hissettim. Gözlerime bakmadı, kapıyı açtıktan sonra yine aynı bezgin ve yorgun adımlarla merdivenleri çıktı, hiç konuşmadan yattık.

Ertesi sabah mahsustan o ceketi giymedim, baharı bahane ederek gömlekle çıktım, dükkâna geldim. Sonra, akşam karımın çok durgun olduğunu gördüm. Sessizdi, beni görmüyor gibiydi, küs bile değildi, çok tuhaftı hali. Çocukların gürültüsüne hiç aldırış etmedi. Sabah oğlan geldi yanıma, baba biz bugün dayımlara gidicez, dedi. İyi, gidin dedim; aldırmadım.

O gün içime bir sıkıntı çöktü, yüz kere baktığım fotoğrafları tezgâhın üstüne tekrar yaydım, hep Turcan'ın yolunu bekledim. Turcan görünmedi, dükkâna kalfası baktı. Akşam mezeciye uğradım, yine dükkânda içmeyi kuruyordum, sonra birden vazgeçtim. Ayaklarım eve sürükledi beni.

Kapımın önü kalabalıktı. Mavili kırmızılı ışıklarıyla bir polis arabası, bir de cankurtaran duruyordu kapının önünde. Şaşkın bir yüzle yürüdüm evime doğru, güneş batmıştı, sokak lambaları yanmıştı, polis arabasının ve cankurtaranın dönen ışıkları yansıyordu camlarda. Bir ha-

reketlenme oldu, karşı komşu beni görünce, kocası geldi! kocası geldi! diye seslendi polise.

Başım döndü, ne oldu pek hatırlayamıyorum. Sedyeye konmuş siyah bir torba çıkardılar kapıdan. Cankurtarana koydular. Beni eve bırakmadılar. Birkaç gün sonra eve gittiğimde, tavanda avize çengelinin bulunduğu yerde sıvaların dökülmüş olduğunu gördüm. Karım kendini asmış. Çamaşır ipiyle. Çocukları abisine bırakmış. İpin ucunda öylece sallanan hali karşıdaki apartmanın penceresine yansıyormuş güneş vurdukça. Üst katın dikkatini çekmiş. Yemek masasının üstünde mavi kalpli kırmızı kravatla, Cansev'le çekilen resmimiz duruyormuş. Onları hep almış polisler.

Kemikli bir kadındı karım.
Evet, güzel değildi ama kalbi olan bir kadındı.
Ben yok sandım.

1999

SOĞUK GEÇEN BİR KIŞ

Yatarken kat kat giyindiği, iki küflü yorgan ve güve yenikleriyle dolu battaniyenin üstüne, bir de eski paltosunu örttüğü halde, gece boyunca soğuktan uyuyamamıştı Semavi Bey. Oysa hazırlıklıydı bu soğuk kışa. Sonbaharın tatlı serinliğinin kendini hissettirmeye başladığı ilk günlerde, yıllar boyunca büyük bir sabır ve aptalca bir sevinçle evinin tüm duvarlarını sarmış olan sarmaşıkların birdenbire kızarmasına bakarak "Bu kış çok soğuk geçecek.." diye mırıldanmış ve derhal tedbir almıştı.

İçinde yaşadığı alt katın bütün pencerelerine sünger geçirmiş, rutubetten çürümüş balkon kapılarının altlarını gazete kâğıtlarıyla doldurmuş, üst kata çıkan merdivenin boşluğunu kapattığı tahtaların aralanan yerlerine eski çarşafları tıkamış ama bütün çabasına rağmen rüzgârın adeta evin içinde uğuldamasına, duvarların neredeyse buz tutmasına engel olamamıştı. Bu kış, önceki kışlardan daha tatsız ve daha acımasızdı.

Aslında mevsimlerin bir önemi yoktu Semavi Bey için. Ne baharın ilk tomurcuklarından, ne Boğaz'ın üstünde birikerek sulara garip renkler veren sonbahar bulutlarından etkileniyordu. Ama vücudu yaşlandıkça sıcağa ve soğuğa daha duyarlı hale gelmişti. Yazın güneşin sarı ışıkları içini ısıtıyor, kışın soğuk kemiklerini donduru-

yordu ama herkesten fazla. Yaşlandığını hissettiği günden beri, vücudunu nereye gitse peşinden gelen, manasız bir sevgiyi ona vermek için çabalayan bir köpek gibi görüyordu. Acıktıkça, susadıkça, üşüdükçe vücuduyla didişiyordu. Ama elemle geçmiş yılların kuruttuğu zavallı ruhu için bu vücut, halden hiç anlamıyordu.

Şimdi de gözlerini aralamış, hâlâ titremeye devam eden vücudunu dinliyordu. Ağır bir rutubet kokusu yayan yorganların altından kolunu çıkarıp, gece boyunca yanan ama değil odayı ısıtmak, kendini bile ısıtmaktan aciz, sekiz dilimli elektrikli radyatöre dokundu. Radyatör, etrafında küçük, ılık bir alan oluşturmuştu sadece. Bu sekiz gariban dilimle kışın geçmeyeceğini biliyordu, kolunu içeri sokup yorganı başına çekti. Ağlamamak için kendini zor tuttu. Ateşe bakamadığı için her kış bu ağır eziyeti çekiyor, boşa akan sular gibi hovardaca harcadığı senelerinin kışlarını hep böyle acı çekerek geçiriyordu. Tuhaf tabiatı ve garip korkularıyla tanıdık kapılardan nazikçe kovulan, kendi kaderinin acımasızlığına terk edilmiş bir adam olarak mutsuz ve kırgın yaşıyor, ruhunun ölümü karşısında, vücudunun iyi kötü çalışmasına, her bir hücresinin yaşama içgüdüsünün sadık birer temsilcisi olarak hayata devam etmelerine şaşıyordu. Aklını adeta uyuşturmuş, ömrünü ürpertici bir kölelik haline getiren o olayı hafızasının en gizli köşesine atmıştı. Ateşe bakmadıkça ruhu kıpırtısız bir deniz gibi sakin olabilirdi. Ama ateş.. Kahrolası kışlar, bu yüzden, ateşe bakamadığı için büyük bir eziyet haline geliyordu.

Yorganı kaldırıp yatak odasının penceresini tamamen sararak, yıllar önce büyük bir kısmı yandığı ve bir daha el sürülmediği için bir kara kül yığını ve anılar çöplüğü haline gelmiş olan üst katın, dışardan hâlâ görkemli görünen balkonuna tırmanmış olan sarmaşıkların arasından odasına süzülen ışıklara baktı, kışın bitmesine da-

ha çok var, diye düşündü. Kar şimdilik durmuştu. Aldatıcı bir kış güneşinin ışıkları çizgiler halinde odasına doluyor, yüzünde yaprakların gölgeleri oynaşıyordu. Derin bir mutsuzlukla gözlerini yumdu.

İçine küçük ve yalancı ümit kırıntıları saçan bu sahtekâr güneşin az sonra bulutların arasında kaybolacağını, havanın ansızın kararacak yaralı ruhunu bir kez daha sızlatacağını düşündü. Bütün gün yine sıcak ama ateşi görmeyeceği yerleri bir bir dolaşacak, güneşin altın ışıklarını görmedikçe ısınmayan bu vücudu sıcak bir şeyler içerek avutmaya çalışacak, sonra herkesin evine çekildiği saatlerde bu görkemli viraneye dönüp, gelecek olan geceyi yine küflü yorganların altında titreyerek geçireceği için kederlenecekti.

Bir zamanlar pahalı tabloların, altın yaldızlı aynaların süslediği duvarların soğukluğunu, adeta teninde duydu. Çok üşüyordu. Bir an önce evden çıkmalı, her sabah fırından yeni çıkmış simitle çay içerek kahvaltı ettiği o kahveye gitmeli, sobaya sırtını dönerek oturmalı ve Boğaz'ın kirli köpüklü sularına bakarak, aklından geçen bin bir düşüncenin peşine takılıp, iyice ısınıncaya kadar oturmalı, sonra bir günün saatlerini daha orada burada tüketmeliydi.

Elbiselerini pijamalarının üstüne giydi. Kapıya geldiğinde, anahtarını yokladı, dönüp eve bir göz attı. Bir ölü çürüyor gibiydi evin hali. Babasının yaptırmak ve dayayıp döşemek için bir ömür verdiği bu evin, inleyerek tükenmesinden doyulmaz bir zevk alıyordu. Öfkeyle, zalimlikle, despotlukla geçmiş bir ömrün imzası olan bu evin acıklı hali, onun ziyan olmuş hayatının bir intikamıydı sanki. Kapıda bir an durdu. Sanki duvarlardaki rutubet lekeleri neşelendiler, radyonun içinden bir paslı tel daha koptu, evin arka odalarını tam manasıyla işgal etmiş olan küf, hep öfkeli halini hatırladığı o adamın ya-

zıhaneye gitmediği zamanlarda, yakın gözlüğünü takıp, para işleriyle kendini unutacak kadar meşgul olduğu çalışma masasının çekmecelerine yürüdü. Ondan başka kimselerin duyamayacağı bu sesler ruhuna tatlı bir huzur verdi. Kapıyı çekip çıktı. Babasının İngiliz bahçelerinin resimlerine bakarak ve mütemadiyen bahçıvanı azarlayarak yaptırdığı bahçenin hali daha da hazindi. Kendi hallerine bıraktığı ağaçlar, yas tutuyor gibiydiler. Kasvetliydiler, kuruydular. Kırık dökük boş saksılar karla dolmuştu. Bahçeden çıktı, bir menteşesi kopuk olan demir bahçe kapısı hayatındaki bütün başıboşluk gibi, öylece sallandı arkasından.

Buz tutmuş yokuşu inerken ısındığını, neşelendiğini hissetti. Dışarı çıkmak ona iyi geliyordu. Kasveti başına çöken evde, tıpkı bahçedeki ağaçlar gibi kuruyor, Boğaz'a bakan pencerenin önünde, göçmüş bir koltukta öylece oturup, saatlerce uzak bir noktaya bakıyor, ağlıyor, üşüyor, sık sık karısını hatırlıyordu. Bazen gözlerini Boğaz'ın pırıltılı ışıklarından alıp "Ben deli miyim?" diye kendine sorduğu oluyordu. Bir kibritin çakılışına, bir çakmağın alevine bile tahammülü yoktu, gürül gürül yanan bir soba görmek bile hasta olup yatmasına neden oluyordu. Bütün bunların sebebini biliyor ama bu sabitfikirden kurtulmak için en ufak bir çaba harcamıyordu. Kanatsız bir kuş, kör bir köpek, karaya çekilip unutulmuş bir gemi gibi çaresiz ve suskundu. Birbirine benzeyerek geçen günler bütün duygulara uzak ve tatsızdılar.

Bir tek, parasının bittiği günler çok keyifli oluyordu. Hayatı bir oda ve bir salonda geçtiği için, böyle günlerde evin hiç kullanmadığı odalarını dolaşmaya başlıyor, babasının en çok sevdiği ne varsa; bir çeşm-i bülbül, bir saksonya porselen; bir müzik kutusu, kıymetli bir tablo, bir konsol saati; hangisi gözüne ilişirse, koltuğunun altına alıp, hemen, babası kendi babasının arkadaşı olan antika-

cıya gidip okutuyordu. Ama artık koltuğunun altına alıp gideceği ve üç otuz paraya elinden çıkmasına hiç üzülmeyeceği o şeyler tükenmiş, sıra büyük parçalara gelmişti. Her gidişinde onu, getirdiği kıymetli antikalar yüzünden kapıda karşılayan, oturtacak yer bulamayan antikacıya, sahil yolundaki telefon kulübelerinden birinden telefon ediyor, –seneler önce kesilen telefonu kullanmak ihtiyacı duymadığı için açtırmamıştı– antikacı yarım saat içinde geliyordu eve. Topluca almayı kaç kere teklif etmişse de, Semavi Bey zalimliği ve sevgisizliğiyle hayatını zehirlemiş olan babasının değer verdiği ne varsa, onları tek tek satmanın zevkini kaybetmek istememişti.

Bugün de antikacıya telefon edeceği, bir kamyonetin bahçe kapısına geleceği ve evdeki eşyalara birer birer bakarak: Acaba hangisini satsam.. diye zevkle düşüneceği günlerden biriydi. Bütün bunları aklından geçirirken hava ansızın kararadı ve tipi halinde kar yağmaya başladı. Bir an önce kahveye gitmeliydi. Sobası iç tarafta olduğu için, kahvecinin kapağını açıp içine kömür attığını, kara kömür parçalarını adeta yutan alevlerin sobanın kapağını yalayarak dışarı taştığını görmediği bu kahveyi seviyordu. Yokuştan inip sahil yoluna çıktı, kahveye doğru yürüdü. Tipiden neredeyse önünü göremez olmuştu.

Kahvenin önündeki çınarın altına geldiğinde, bir gariplik olduğunu fark etti. Kahve kapalıydı. İyice yaklaştığında kapısının mühürlenmiş olduğunu gördü. Geceleri sobanın yandığı iç tarafta kumar oynatan kahvecinin sonunda yakalandığını anladı. Birden ortada kalmış gibi hissetti kendini. Büyük bir çarşıda annesini kaybetmiş bir çocuk gibi ağlamaklı oldu yüzü. Çınarın altında öylece dikildi. Şimdi nereye gidecekti? Gece boyunca titremekten yorgun düşmüş bu huysuz vücudu nerede ısıtacaktı? Üstelik kendini öylesine yorgun hissediyordu ki.. Ne yapacağını bilemeden durdu. Aklına gidecek hiçbir yer gelmiyordu.

Zincir takmış bir belediye otobüsü kimselerin evinden çıkmadığı bir kar fırtınasını takırtılı sesiyle bölerek ve karla kaplanmış yolda izlerini bırakarak geçti. Belediye otobüsünün izlerini takip ederek yürümeye başladı. Sokaklarda kimseler yoktu. Bütün dükkânların kapalı olduğunu görünce günlerden pazar, sabahın da çok erken saatleri olduğunu anladı ve kendini her zaman olduğu gibi koca şehirde, koca ülkede, koca dünyada yapayalnız hissetti.

Bu hissin ruhuna verdiği acıyı, yüzünü incecik kesen soğuk bir rüzgâr bastırdı. Çok üşüyordu. Otobüsün izlerini takip etmekten vazgeçip bir sokağa girdi. Hızlı yürümüş ve yorulmuştu. Yıllardır derin ama hastalıklı bir sevgi ile ağır bir nefreti içine sığdırmış olan kalbi artık bu hızlı yürüyüşlere dayanamaz olmuştu. Nefes nefese kalınca bir saçak altına girip duvara dayandı. Neredeyse olduğu yere yığılacaktı. Bütün günü sıcak bir yer arayarak geçiremeyeceğini düşündü. Aklından uzak kuzenler geçti. Evleri nasıl da sıcaktır hepsinin.. Yüzlerindeki nazik sıkıntıyı görür gibi oldu. Yeter oturduğun, artık kalkıp gitsen diyen bakışlarını.. Onların; kapının, telefonun sık sık çaldığı, sıcak ve süslü evlerindeki yalnızlık, kendisinin çürümekte olan evindeki yalnızlıktan çok daha acıklıydı. Suskunluğa gömdüğü geçmişinden birer birer çıkıp giden, eskiden de soğuk ve uzak olan o insanları aklından geçirirken tam karşısındaki bakımsız binanın bir hamam olduğunu fark etti. Kapısına kırmızı yağlıboyayla yazılmış "Erkeklere" tabelası asılmıştı. Gözlerine inanamadı. İliklerine, kemiklerine kadar ısınacağı, bu ısınmanın lezzetiyle kendinden geçeceği bir yer bulmuştu.

Hamamın kapısını tedirginlikle itip, içeri girdi. Ortada kimseler görünmüyordu. Yasak bir yere girmiş gibi ürkerek dikildi. "Kimse yok mu?" diye seslenecek cesareti kendinde bulamıyordu. Hamamın loşluğuna, havadaki

buhar ve ucuz sabun kokusuna dalıp gidecekken, göğsü bağrı açık, sıcaktan yüzü kızarmış hamamcı geldi. Sabahın neredeyse kör karanlığında ve böylesine karlı fırtınalı bir havada bir müşteri gelmesi ihtimali ona çok zayıf geldiği için, "Birini mi aramıştın amca?" diye sordu. Tavrı kaba ama iyi niyetliydi. Semavi Bey yutkundu, birkaç adım ötesinde musluklarından akan kaynar suların mermer kurnalara dolduğu ve sıcak buharın havaya yükseldiği hamamı gözünde canlandırarak "Yıkanacaktım," dedi. "Hamam açık değil mi?" Müşterinin her cinsine alışık olduğu halde böyle bir havada gelen bu garip ve ürkek adam hamamcıyı şaşırttı. "Açık ama, külhanı daha yeni yaktık," dedi. "İçerisi soğuktur. Sen git, bir iki saat sonra gel."

Bir-iki saat mi? Zaman izafi, hayat uzun, karanlık bir rüya. Kahvede Boğaz'ın titreşen sularına bakarak geçmişteki bir-iki güzel günü hatırlamaya çalışırken su gibi geçip giden bir-iki saat, ayak parmakları donmak üzereyken nasıl geçer? Birden gözleri karardı, düşecek gibi oldu. Hamamcı, Semavi Bey'i kolundan tuttu "Çok üşüyorum.." diye mırıldanan bu garip adama, onun tıraşsız yüzünün ince hatlarına, eski de olsa birkaç kuşaktır sürüp gelmiş ince bir zevki yansıtan elbiselerine baktı ve bir sandalye çekip "Hamam ısınıncaya kadar burada otur," dedi. "İstersen sandalyeyi sobanın yanına çekeyim.."

Semavi Bey soba lafını duyunca irkildi. Sağına soluna bakınıp sobayı aradı gözleriyle. Kocaman kömür sobası hamamın girişinde için için yanıyor, bu ıslak ve sabun kokan mekânı neşelendiriyordu. Sobaya arkasını dönüp sandalyeye oturdu, hamamcıya bir an minnettar gözlerle baktı. Acıklı bir tebessüm belirdi yüzünde, sonra ömrünün böyle tedirgin geçmesinin tek suçlusu kendisiymiş gibi gözlerini yere indirdi. "Burası iyi.." dedi, duyulur duyulmaz bir sesle. Yok olmak, hamamda dur-

maksızın köpüren bir sabun gibi eriyip gitmek istiyordu. Sandalyede büzüldü, kamburu çıktı, olduğundan çok daha yaşlı göründü.

"Çay içer misin?" diye sordu hamamcı. Utangaç bir baş işareti yaptı. Gözlerindeki garip hüzün, tebessümündeki kırıklık hamamcıyı sarstı. Bu hazin manzaranın neden böyle içini acıttığını bilemeden çay koymaya gitti.

Semavi Bey hamam ısınıncaya kadar aynı sandalyede oturdu; ayakkabılarının burnuna bakarak, hamamcının getirdiği iki bardak çayı sessizce içti. Sonra hamam ısındı; hamamcının getirdiği peştamalı, takunyaları, tası, sabunu aldı, odasında soyundu, soğuktan neredeyse katılaşmış vücudunu yumuşatacak kadar sıcak olan hamama girdi.

Garip bir sevinç içindeydi. Hamam ısınmıştı ısınmasına ama gece boyunca duvarların buz tuttuğu bir odada titremiş olan bu vücudun içi hâlâ donuyordu. Bir kurnanın başına geçip oturdu, tas tas sıcak su döktü başından aşağı. İçinin titremesi geçmiyordu bir türlü. Sıcak su tenine değdiği anda, garip bir ürperme bütün vücudunu sarsıyordu. Sonunda ısındı, bütün vücudu yumuşadı, su dökmekten kolunda derman kalmayınca göbektaşına uzandı, gözlerini yumdu. Hamam alabildiğine ısınmış, köşegen tavan pencereleri buhardan görünmez olmuştu. Bütün kaslarını, kemiklerini, sinirlerini; bu yıpranmış vücudu ve örselenmiş ruhu yapan ne varsa hepsini sıcağın ve buharın ellerine teslim etti. Böylesi ne güzeldi. Taze bir vücudu vahşice yutan alevleri görmeden ısınmak, vücudunun adeta uyuştuğunu hissetmek ne güzel bir şeydi.

Başı dönmeye başlamıştı. Öyle tatlı bir dönüştü ki bu, çehresine çoktandır kimselerin görmediği bir mutluluk ifadesi gelip oturdu. İyi kapatmadığı musluktan damlayan suyun sesi yüksek tavanlı mermer mekânda aksederek çoğalıyor, bu ses yalnızlığını artırıyordu. Karlı bir

kış günü, bir hamamda tek başınaydı. Hayatı boyunca olduğu gibi. Oysa ne yaptıysa sevilmek için yapmıştı. Sevmezse yalnız kalacağını düşünmüştü. Çok sevmişti bu yüzden.

"Anne!" diye inledi. "Anne, neredesin?" Bir çocuk gibi içli, ancak garip bir şekilde durumundan hoşlanarak ağlamaya başladı. Göğsü karanfil gibi, tarçın gibi garip ve sıcak ve fazlasıyla Doğu kokan dadısının kucağında sebepsizce ağladığı zamanlardaki gibi.

"Niye bütün çocukların annesi var da benim yok?" diye sorardı burnunu kadının esmer tenli, yumuşak boynuna gömerek. Hep öfkeli bir adamın sert ayak seslerini takip eden kadın, kara ve sürmeli gözlerinde derin bir kederle içini çeker, sonra çok seven ama sevilmeyen güzel kadınlara dair hüzünlü masallar anlatırdı. O masalları dinlerken, küçücük çocuk aklıyla anlamıştı ki, babasının yeteri kadar sevmediği annesi çekip gitmiş. Babası tarafından her vesileyle azarlandıkça, bu sert ve zalim adamın bir kadını sevemeyeceğini düşünür ve gün gelip bir kadını tanıdığında onu çok ama çok fazla seveceğine, onun çekip gitmesine izin vermeyeceğine dair kendine tekrar tekrar söz verirdi.

Şimdi hamamın sıcaklığı ona bulamadığı bir sevginin sıcaklığı gibi gelmişti. Kalbi sanki annesini birdenbire görecekmiş gibi çarpıyordu. Çocukluğunda hayal ettiği o anne yüzünü hatırlamaya çalışırken zihninde karısının yüzü canlandı birden. Çocuksu hıçkırıkları, buharla dolmuş kubbede yankılanan su sesine karıştı.

Elinde bir gaz lambası, güzel yüzünde bıçak yarası gibi derin bir acı "İstemiyorum, sevme!" diyordu karısı.

Oysa o uyumadan uyumaz, o uyanmadan uyanır, saatlerce duru bir güzelliğin dayanılmaz bir masumiyetle birleştiği yüzüne bakardı. Öylesine yalnızdı ve öyle çok sevmek istiyordu ki karısını, onun yanında olmadığı

zamanlar geçmek bilmiyordu. Her an onu düşünüyor, onunla olmak istiyordu. Babasına itiraz etme gücünü asla bulamadığı için her gün düzenli gittiği ve hiçbir işe yaramadığı için sürekli azarlandığı yazıhanede bile, babasının öfkeli ve kalın sesi telefonda birilerine emirler yağdırırken, o, karısını düşünür, yüzünde safça bir gülümsemeyle birini sevebildiği için mutlu olurdu.

Sahile inen kıvrımlı yolda, küçük bir evde yaşayan, pek varlıklı sayılmayan bir ailenin kızıydı karısı. Her sabah babasıyla birlikte yazıhaneye giderken karşılaşırlardı. Bu karşılaşmalardan bir anlam çıkaran babası bir gün ilk kez öfkeli olmayan ama yine de otoriter bir sesle "Bu kızı sana alalım mı?" diye sormuştu. Aşktan utandığından değil, babası ilk defa ona böyle bir şey söylediği için kıpkırmızı olmuş, gerisini bir rüya görür gibi yaşamıştı.

Tantanalı bir düğün yapılmış, hayatında ilk kez yanında babası olmadan karısıyla birlikte geziye çıkmıştı. Evin üst katı onlara ayrılmıştı. Her şey, babasına rağmen güzeldi. Karısını çok seviyor ama hep daha çok sevmek istiyordu. Yazıhaneye gitmediği zamanlarda daima birlikteydiler. Karısının bundan bir şikâyeti yoktu. Rüya gibi bir hayat yaşıyordu.

Bir sabah babasının kahvaltıya inmemiş olduğunu gördü Semavi Bey. Ne olduğunu anladı. İçine yağmurlu bir günde birdenbire açan güneş gibi doyumsuz bir sevinç doldu. Sonunda olmuştu. Sonunda hiç kurtulamayacağını sandığı adam yoktu artık. Babasının ölümünü takip eden; dinsel törenlerle, uzak akrabaların yalancı gözyaşlarıyla dolu geçen bir hafta boyunca, sevincini belli etmemek için kendini zor tuttu. Mutlak özgürlüğe kavuşmuştu. Artık hayatını biçimlendiren, saatlerini bölen, düzenleyen, günlerini çarpan, birbirine katan, saçına başına, duruşuna, dalıp gitmesine, karısını arzulamasına, özlemesine karışan o zalim figür yoktu.

"Benim işim seni sevmek," diyordu, niye işe gitmediğini soran karısına. "Senden uzak kaldığım her an bana acı veriyor." Karısı bunu ilk zamanlar tabii karşılamış, Semavi Bey'le baş başa kahvaltı etmekten, tembel tembel gazete okumaktan, dolaşmaya çıkmaktan o da hoşlanmıştı. Birkaç yıl böyle geçti. Babasından kalan malları birlikte sattılar, birlikte alışveriş yaptılar, birlikte dolaşmaya çıktılar. Ama karısı bundan sıkılmaya başladı.

Semavi Bey onun yanından bir an bile ayrılmıyordu. Ona dokunmadan, yüzünü görmeden duramıyordu. Geceleri sık sık uyanıyor, yanında olup olmadığına bakıyordu. Karısının gideceği ve dönmeyeceği korkusu içini sarmıştı. Oysa babasız büyümüş ve annesini de kaybetmiş olan karısının gitmek istese de gidebileceği bir yer yoktu. Karısını hiçbir yerde, neredeyse evin içinde bile yalnız bırakmıyordu. Karısı çıldırmak üzereydi.

"Bir saat!" diye yalvarıyordu kadın. "Bir saatçik bırak beni, ne olur.." Bunu anlayamıyordu Semavi Bey. Ona ne zararı vardı? Onu sevmekten başka ne yapıyordu? Karısı saatlerce yalnız kalmak, tek başına bir yere gidip dolaşmak için yalvarmaktan, hıçkırarak ağlamaktan bitkin düşüyor, yatağında uyuyakalıyor, uyandığında kocasını saçlarını okşar buluyordu. Semavi Bey bazen karısını rahat bırakmaya karar veriyor, sonra onun gideceğini ve bir daha dönmeyeceğini düşünerek paniğe kapılıyordu.

Uzun ve soğuk bir kışın son gecelerinden biriydi. Bütün şehir ağır bir hastalıktan kalkmayı bekler gibi baharı bekliyordu. Semavi Bey karısını bütün gün gezdirmiş, eğlendirmeye çalışmış ama garip bir esaret duygusunun kararttığı yüzünün gülmesini sağlayamamıştı. Üst katta, Boğaz'ın muhteşem manzarasına bakan salonda oturuyorlardı. Karısı Semavi Bey'i susarak cezalandırıyordu. Boş gözlerle televizyona bakıyor, Semavi Bey'in aşk kelimelerini duymuyor gibi davranıyordu.

Sık sık olduğu gibi yine elektrik kesilmişti. Karısı gaz lambasını yakıyordu. Yakarken "Semavi," dedi "beni sahiden seviyor musun?" Bu soru Semavi Bey'i delirtebilirdi. Başka ne yapıyordu ki? Hayatını ve geleceğini karısını sevmeye adamıştı. "Beni hiç bırakmayacak mısın?" dedi karısı. "Bir gün bile, bir saat bile?" Bu soruyu gülünç buldu Semavi Bey. Uzun uzun güldükten sonra, "Hiç," dedi "bir saniye bile."

Karısının o son ve uzun bakışını hatırlıyordu. Korkunç bir öfkenin, vücudunun bütün hücrelerinden yükselen çaresiz bir isyanın ansızın büyüyerek gözlerine oturduğunu ve karısının güzel gözlerinden acı bir çığlık gibi kıvılcımlar çıktığını gördü. Karısının son gücü tükendi, bu aşk esaretinden kurtulamayan ince parmaklı elleri gevşedi, gaz lambası yere düşüp kırıldı. Alev önce elbiselerini yaladı, sonra hızla tırmanarak vaktiyle çok güzel olan, kanı çekilmiş gibi kuru vücudu bir anda sardı.

Hamamcı okuduğu gazeteyi bitirdi, uzun uzun gerindi. Acıkmıştı. Saatine baktı. Soğuktan donmuş ameleler dökülmeden yemeğini yese iyi olacaktı. Üçer beşer gelirler, konuşarak, türkü söyleyerek hem yıkanırlar, hem de adamakıllı ısınırlardı. Böyle havalarda ısınılacak en iyi yerin hamam olduğunu düşünürken birden içerdeki adam aklına geldi. Saatlerdir ses seda çıkmamıştı. Hemen kalktı, soğukluktan içeriye "Amca!" diye seslendi. "Kese istiyor musun?" Tıp tıp damlayan suyun sesinden başka bir ses duyulmuyordu, takunyalarını giyip içeri girdi. Göbektaşına uzanmış yatan Semavi Bey'i gördü. Yanına geldi. Acıklı bir tebessümün çarpıttığı bu ince yüze baktı, sonra omzunu dürttü. "Hişt amca," dedi. "Uyan.." Semavi Bey öyle derin uyuyordu ki, uyanmaya hiç niyetinin olmadığı belliydi.

1998

KAR YOLCUSU

Gün çoktan ağarmıştı. Doruklarına kara bulutların çöktüğü dağlar soğuk bir mavi altında ışıldıyor, sanki böylece günlerdir yağan karın gece boyunca verdiği molanın bitmek üzere olduğunu anlatıyordu. Dünyanın başka yerlerini ısıtmaya hazırlanan bir demet cılız güneş ışığı, ezelden gelip ebediyete gidiyormuş sanılan demiryolunun üzerinde soğuk soğuk parlıyor, doğanın bu kendi halindeki el değmemişliğini dağıtıyor, parçalıyordu.

Gece boyunca geçen bir iki tren, demiryolundaki karları ezmiş ve onları buz haline getirmişti. Raylardan yansıyan ışık, Eşber'in, dağlar arasında unutulmuş kasabanın biraz uzağına düşen iki gözlü, yalnız ve gamlı lojmanının pencerelerine doluyor, çatısı teneke kaplı lojmanın yüz adım kadar uzağındaki makas kulübesi ise az sonra bütün gökyüzünü kaplayacak olan ağır ve kederli bir bulutun gölgesinde kalıyordu.

Eşber bu mahzun odayı iyice ağlamaklı kılan kuzineye kalın bir meşe kütüğü attı, sobanın kapaklarını iyice kapattı. Buz gibi soğuk suyla doldurduğu güğümü üzerine koydu. Kuzinenin içindeki kor, kütüğün için için yanmasını sağlayacak, güğümdeki su ısınacak, akşam olunca Eşber, karın örttüğü ayak izlerini sanki varmış gibi takip ederek evine dönünce, sıcak suyla elini yüzünü yıkaya-

cak, üzerinde su içen geyiklerin resmedildiği duvar halısına sırtını dayayarak oturacak, ucu yanık kibritlerini, tutkalını, sigara paketini yanına alacak, aklı kurtların seslerinde, geceyi geçirecek ve ertesi gün dünün aynısı bir güne daha başlayacaktı.

Derin vadilerin arasından geçerek, vahşi akarsuların kıyıları boyunca kıvrılarak geldiği ancak karlar eridiğinde belli olan demiryolunun bambaşka hayatlara uzandığını aklına getirmeden; ufkunu çevreleyen bu yalçın dağların ardında bir şey yokmuş, bütün dünya onun hayatını belirleyen eşyalardan ve süzülmemiş, kaba duygulardan ibaretmiş gibi, kendi huzursuz ve dar çemberinin içinde yaşamaya devam edecekti.

Deri gocuğunu, başlığını ve eldivenlerini giymeden önce, takvim yaprağını kopardı, ezan saatlerini, peygamberin fitne üzerine bir hadisini, doğacak çocuğa isimleri, günün yemeğini, Uhud Savaşı'nın çok kısa özetini okudu, aklında bir satır bile kalmadı. Elinde tuttuğu bu kâğıt, sıradan bir takvim yaprağı değil, bahara kaç gün kaldığını gösteren ve zamanın geçmekte olduğunu hatırlatarak onu ayakta tutan bir belgeydi. Bahar bir rüya değildi. Bu kâğıt parçası, bahara erişmek için ayaküstü sayılamayacak kadar çok gün olduğunu anlatmakla beraber, baharın varlığını kanıtlıyordu.

Yatıp kalkmakla; mercimek çorbası pişirmekle; yanık kibrit biriktirmekle, bunlardan ev yapmakla; makas kulübesinde oturup geciken trenler için telefon etmekle, yeşil-kırmızı bayrakları sonsuza uzanan beyazlığı en haşmetli halleriyle bozan trenlere doğru sallamakla, makinistlerle selamlaşmakla; onlardan gazete istemekle, tuz, şeker, kibrit sipariş etmekle; geceleri görüntüsü daima karlı bir televizyonun başında uyuyakalmakla; odanın ortasına kocaman bir leğen koyup yıkanmakla; kar getiren bulutların arasından aniden güneş ışınları süzüldüğünde,

aynasını jiletini alıp dışarıda tıraş olmakla; çay demleyip içmekle; bahçede patates ve lahana yetiştirmekle, tavukları yemlemekle, kar küremekle; pazar günleri kasabaya yürüyüp oradan peynirle köy ekmeği almakla; günde sadece üç beş kelime konuşmakla geçemeyecek kadar uzun ve ağır bir kışın varlığı, işte elinde tuttuğu bu takvim yaprağında yazılıydı. Senelerdir yaşadığı bu yıpratıcı kışlar hayatını ağır bir hastalığa, ölümün kıyısına gidip gidip gelmeye benzetiyordu.

Yakın çevrede kimseler olmadığı için kilitlemeye gerek duymadığı kapıyı çekip çıktı. Gece boyunca evinin çevresinde dolaştıklarını duyduğu kurtların ayak izlerini görünce gülümsedi. Günün doğmasıyla yeniden başlayan kar sabaha karşı durmuş; iki odalı evinin ardiye gibi kullandığı bir odasında beslediği üç tavuğun kokusunu aldıkça çılgına dönerek kapısını tırmalayan kurtların ayak izlerini henüz örtememişti.

İyi ki kurtlar vardı hayatında. Gözlerinde vahşi ışıltılar gördüğü, avlandıkları zaman beyaz ve sağlam dişlerinden kan sızan kurtlarla arasındaki mücadele, giderek yaşama nedeni olmuş, sonu muhakkak ki kanlı bitecek tuhaf bir oyun haline gelmişti. Tüfeğini yokladı, onların parlak gözlerindeki vahşeti hatırladı.

Vaktiyle genç ve duru olan yüzünü paslı bir sarıya çeviren, habis bir ur gibi ruhunu kemiren bu öldürücü yalnızlığın en büyük avuntusu, yaşamayı bir oyun haline getiren şey, kurtlarla arasındaki bu ilişkiydi. Yalnızlık ona dayanılmaz baş ağrıları veriyordu. Bu yüzden buldukça afyon yutuyor, böyle zamanlarda uçurumun üstüne gerilmiş bir ipte yürüyen cambaz gibi kurtların kendine yaklaşmalarına izin veriyor, evinin etrafını sarmalarından, ömrünü bir makas kulübesinde tüketmeye başlayalı beri anlamlandıramadığı hayatını tehdit etmelerinden hoşlanıyordu. Dağlardan inen delice aç kurtların geceyi

yırtan ulumalarından korkan tavuklar bağrışıyor, tavukların bu zavallı sesleri kurtları daha da çıldırtıyor ve Eşber penceresini açıp kendine bir pençe atımı kadar yaklaşmış olan bir kurdun parlak gözüne tüfeğiyle ateş etmekten büyük zevk alıyordu. Böyle gecelerin sabahlarında karda kurtların kanlı ayak izlerini buluyordu. Doğa ona yılın çok uzun bir zamanı boyunca bir tek renk bahşediyordu: beyaz. Bu körlük gibi bir şeydi. Oysa gözünden vurulmuş bir kurdun bıraktığı kanlı izler ve onların sessizliği bölüp parçalayan ulumaları ona varlığını hatırlatıyordu. Kurtlar olmasa, bu sessiz beyazlığın içinde kendini yok sanacaktı.

Kurtları düşünerek makas kulübesine doğru yürürken, karda kaybolmaya hazırlanan koyu maviyi ansızın gördü. Ne bahar sabahlarında, ne yaz akşamları güneşin kızıllığı eridikten sonra gökyüzüne egemen olan maviliğe hiç benzemiyordu bu mavi. Belki kibritlerin ilk alevlendiği sıradaki maviyi andırdığı söylenebilirdi. Gözlerine inanamadı. Unutulmuş dağlar arasında uzakta gördüğü bu mavilik, hayatında hiç almadığı bir hediyeydi sanki. Usulca başlayan karın giderek soldurduğu maviye gitti, bir muhabbet kuşunu avucuna alır gibi şefkatle kucakladı, makas kulübesine değil, evine doğru yürürken dizlerine vuran bu koyu mavi kumaş içini tarifsiz bir sevinçle doldurdu.

Sonra gece oldu, ilerledi. Karanlık, dağların arasında uzak köylerde, küçük kasabalarda kederli halleri içinde yaşayanlara kendi gamlı yüzlerini gösteren bir ayna gibi etrafı sardı. Eşber'in sabah kucaklayarak evine getirdiği ve gelip geçen trenleri hiç umursamayarak başında beklediği, üstüne yün battaniyeler örttüğü Fidan, donmaktan kurtulmuş, rahat ve huzurlu bir uykuda kaybolmuştu. Uzaktan uzağa kurtların ulumaları duyuluyordu. Ancak Eşber onları duymuyor, yüzü hiç görmediği kadar güzel ve duru olan bu kadının uyanmasını bekliyordu.

Fidan aniden uyandı. Yüzünden ölümcül bir korku geçti. Sonra dehşet ve şaşkınlıkla karışık bir duygu haliyle odaya hızla göz attı. Geyikli duvar halısını, kuzinenin üstünde kaynayan mercimek çorbasının tüten dumanını, mırıltılar halinde sesi gelen televizyonu, üstündeki yanık kibrit evini ve ayakucuna oturmuş ona gülümseyen Eşber'i gördü.

Bu gülümsemede korkutucu, kaçıp kurtulmak duygusu uyandıracak bir şey yoktu. Tam aksine masumdu, kırıktı, epeyce mahcuptu. Bu gülümsemenin onu bir cehennemden başka bir cehenneme götüreceğine ihtimal vermedi, tuhaf bir rahatlama duydu, ağlamaya başladı.

Eşber aylardır korkunun kovaladığını bilmediği bu genç kadının boğulurcasına ağlayışının dinmesini bekledi, sonra fısıltıyla "Korkmayın bayan," dedi. "Benden size bir kötülük gelmez." Bu sözler Fidan'ı yatıştırdı, sağ elini geyikli duvar halısına uzatıp geyiklere dokundu. Geçirdiği karanlık ayların finali olan sabahı ağlayarak düşündü.

Onu dağlar arasındaki bu tuhaf eve atan trene bindiğinde hâlâ korkuyordu. Ama ağırdan başlayan ve giderek hızlanan tren musikisi ona kurtuluşu müjdeliyor sanmış, oturduğu kompartımanı sepetleri, naylon çantaları, denkleriyle doldurmuş, yüzlerinde yenilmiş ve kırgın ifadelerle birlikte bir iç huzuru da taşıyan ailenin varlığı ona güven vermişti. Uzağa gidecekti, çok uzağa. Bu büyük ülkenin karlarla kaplı öbür ucunda, güvenli bir kardeş evi onu sarıp sarmalayacak, aylardır yakasını bırakmayan korku, o evde her şeyi ısıtan sobanın üstüne düşen bir buz parçası gibi hızla eriyecekti.

Genç yaşta kirli bir geçmiş biriktirmiş, parlak ve şatafatlı bir hayata hemen ulaşabilmek için girdiği çıkmaz yolun sonunda, karşısına ölüm korkusu çıkmıştı. Gece boyunca yarı uyur yarı uyanık bir halde yaşadıklarını dü-

şünmüş, kimi zaman dehşet içinde uyanmış, kimi zaman uykusunun arasında kurtulduğunu ve güvenli bir hayata adım attığını görmüştü. Ama bütün bu yarım uykuya rağmen kompartımanı dolduran kalabalık ailenin indiğinin farkında olmamıştı. Bu yüzden sabah kendini havası iyice ağırlaşmış kompartımanda yapayalnız bulunca dehşet içinde kalmıştı. Savunmasızdı, ölesiye korkuyordu.

Peşindeki adamlar trenin yararak ilerlediği bu sonsuz beyazlığın aksine kara ve gerçektiler. Tarzları karanlıktı. Boyunu aşan işlere kalkışmış olmanın ağır hesabını ona ödetmeye kararlıydılar. Gece boyunca varlığıyla ona güven veren aile gibi bir aile bulup onlara sığınmak, böylece kendini biraz olsun güvende hissetmek ümidiyle treni dolaşmıştı. Ancak, kalın ve küt parmaklarıyla yağlı bıyıklarını buran ve parlak gözlerinde açık bir şehvet okunan bir yığın adamdan başka kimse yoktu trende.

Onlar kalabalıktılar. Aradığı güvenli sığınağı, ülkenin unutulmuş topraklarına doğru cesur bir yolculuk yapan bu gözü kara trende bulamayacağını anlamış, paniğe kapılmıştı. Şehvetle bakıyor da olsalar, ürkütücü, ezici de olsalar, varlıklarıyla onu koruyacaklarına inandığı adamların en kalabalık olduğu bir kompartımana girip oturmaya karar vermişti.

İşte ne olduysa, o sırada olmuştu.

Silahının pırıltısı gözünü alan adamı tanımıyordu, daha önce görmemişti ama peşindekilerden birinin gönderdiği, yolunu kesmekle görevlendirilmiş biri olduğunu anlaması uzun sürmemişti. Kısa bir an içinde adım adım ona doğru yaklaşan; devetüyü bir paltoyu omuzlarına almış, dar ve çıkık alnında upuzun, kalın bir hat gibi duran kara kaşları hemen göz alan bu adam onlardandı. Duruşuyla, tavrıyla, acelesiz ve küstahça yaylanarak yürüyüşüyle, hepsinden önemlisi, hiçbir ifade taşımadığı sanılan

ama yaklaştıkça, vahşet arzusu okunan gözleriyle bu adam, bu trende ancak onun peşinde olabilirdi.

Adamın tetiğe basması ile onun kapıyı açıp kendini aşağı atması aynı anda olmuştu. Yumuşak karın içine yuvarlanırken tren musikisine karışan bir el silah sesi daha duymuş, gözlerini huzurla yummuştu. Ölse bile önemi yoktu artık. "Onların" eline geçmemişti. O anda ölmüş olsaydı eğer, bu hal, ölüme çok huzurlu ve sakin bir gidiş olarak tarif edilebilirdi.

Şimdi günlerdir kaskatı kesilmiş vücudunun alabildiğine yumuşadığını, adeta pelteleştiğini hissettiği bu garip odada, gönül rahatlığıyla ağlıyor, ölümün kıyısından dönmüş olduğuna inanamıyordu. Eşber'in uzattığı bir tas çorbayı içerken gözyaşlarını dindiremiyordu.

"Sağol" dedi. "Hayatımı kurtardın."

Eşber cevap vermedi. Bu briket ve taş, tahta ve çamur karışımı evin etrafını saran vahşiliğin aksine, yumuşak ve utangaç bir gülümsemeyle baktı. Onun âleminde hayat, sık sık kurtarılan bir şeydi. Kurtlarla her oyununda kendi hayatını bir kez daha kurtarıyordu. Bu yüzden teşekküre değmezdi. Fidan çorbasını içti, gözyaşlarını sildi ve hayatını kurtarmış olan bu sarı benizli adamın karşısındakine neşe veren beyaz dişlerine baktı. Güvende olduğundan emindi artık. Eşber çay demledi, aynı sandalyeye bağdaş kurdu ve demiryolunun yanında ne aradığını soran bir ifadeyle yüzüne baktı. Kasaba epeyce uzaktaydı, tren yolunun yakınında değildi, hem olsa da dağlar arasında kendi hayatını sessizce yaşayan küçücük kasabada tren durmazdı. Mavi mantolu kadın nasıl olup da onun bu mahzun, ağlamaklı evine uzanan bir yola düşmüştü?

Fidan konuşması, bir şeyler anlatması gerektiğini hissetti ve küçük bir hikâye uydurdu. Avukat olduğunu, hapse attırdığı bir adamın kardeşlerinin peşine düştükle-

rini ve onu tam öldüreceklerken kendini trenden attığını söyledi.

Eşber buna hemen inandı. Görüntüsü daima karlı olduğu için sesini dinlemekle yetindiği televizyondan anladığı kadarıyla, büyük ve karışık bir dünya vardı dışarıda. Orada insanlar çok kalabalıktılar. Kurtlarla arasındaki savaşa benzer, acımasız bir savaş hüküm sürüyordu. Adının Fidan olduğunu söyleyen bu ince ve güzel kadının yüzündeki korku izleri de bunun bir kanıtıydı. Dağların ardındaki dünyaya dair bir yığın soru sordu. Başka türlü bir vahşeti anlamaya çalışıyordu. Fidan, Eşber'in ruhunu okşayan yumuşak sesiyle cevaplar verdi, kalabalık şehirlerle ilgili ve karanlık hikâyesini güçlendiren bir sürü şey anlattı. O gece Fidan'ın çantasında kalan iyi cins sigarası bitti, Eşber'in kötü sigarasından içti ve buna çabucak alıştı.

Gecenin geç bir saatinde kurtların sesini duydu. Bu ölümcül oyunun müptelaları birer birer gelerek evin etrafını sardılar, tavuklar korkuyla gıdakladılar. Kurtlar ulurken Eşber hiç istifini bozmadı. Fidan'a korkacak bir şey olmadığını söyledi, kurtların arzuyla bekledikleri oyuna girişmedi. Sonra Fidan'ı gürül gürül yanan sobanın bulunduğu sıcacık odada bıraktı, tavukların bulunduğu odaya kendine bir yatak serip yattı.

Eşber o gece ilahi bir armağana kavuştuğuna inandı, huzur içinde uyudu. Fidan ise gece boyunca hesaplar yaptı. Peşindeki adamları ihbar etmişti. Onların yakalanacağı ve kendisinin de öldüğüne inanacakları kadar uzun bir zaman boyunca bu garip evde yaşayabilir, yaşadığına dair izleri silebilir, bundan sonra, yaşadığı şehre geri döndüğünde ne yapması gerektiğini düşünebilirdi. Geyikli duvar halısına elini dayayarak ve gözlerini karanlığa dikerek öylece yattı. Sürekli yer değiştirerek, her an ölümle burun buruna gelerek yaşadığı günlerin ürpertisiyle eli ayağı

buz kesti. O anda, kurtların korkunç sesleri, şehirde yaşadığı vahşet duygusunun yanında masum bir şarkı gibi kalıyordu.

Sabah uyandığında Eşber'i sobayı doldururken buldu. Sarı benizli adam çoktan kalkmış, çayı demlemiş, alabildiğine sessiz hareketlerle misafirinin uyanmasını bekliyordu. Köy peyniriyle, köy ekmeğiyle kahvaltı ettiler. Sonra Eşber pencereden makas kulübesini gösterdi ona. Orada olacaktı. Korkacak bir şey yoktu. İstediği bir şey varsa söylemesini istedi. Makinistlere ısmarlayabilirdi.

Fidan o günü keyifle geçirdi. Uzun bir süreden beri ilk kez huzuru tatmıştı. Bütün gün divanda uyudu, uyandığı anlarda hayatta olduğuna inanamadı.

Ertesi günlerde kar bir yağdı, bir durdu. Yağdığı zamanlar durduğu zamanlardan fazla oldu. Kimi zaman iki metrekarelik makas kulübesinde oturup gelen geçen trenlere bayrak sallamaya giden Eşber'i daha iki adım atmadan bir kardan adama benzetti, kimi zaman güneş ışıklarıyla karıştı, dağların üstüne altın tozu serpilmiş gibi oldu. Fidan evden hiç çıkmadı, Eşber'in her sabah iyice doldurup yaktığı sobaya odun attı, geyikli duvar halısına bakarak kendini ve geleceğini düşündü, öylece oturup durmaktan sıkılsa da, bu saklanmanın yaşaması için şart olduğuna kendini inandırdı. Kendini buna inandırırken Eşber'in kibritlerini birer birer yakıp üflüyordu.

Her akşam yaptıkları uzun sohbetler Eşber'in yüzündeki sarılığı yavaş yavaş gidermişti. İçine tuhaf bir neşe dolmuş, kurtları unutmuştu. Hayata karşı garip bir bağlanma hissediyordu. Artık var olmak için kurtlara ihtiyaç duymuyordu. Her akşam konuşan, gülen, yemek yiyen bir kadın; evini, hayatını, kafasını doldurur olmuştu. Maaşını önemsemeye başlamıştı. Artık makas kulübesine doğru gelirken iyice ağırlaşan trenlerin makinistle-

riyle daha çok konuşuyor, onlardan gazete, kitap, meyva, iyi çay ve sigara getirmelerini istiyordu. Değişmişti. Her zaman ölümcül bir yalnızlığa gider gibi ayaklarını sürüyerek gittiği evine yaşamak arzusuyla dolup taşarak gidiyordu. Makas değiştirecek bir treni kulübesinde beklerken, pencereden görünen lojmanına bakıyor, içinde bir kadının oturmakta olduğu aklına yeniden geliyor, bu duygu içini coşturuyordu.

Fidan'ın güneşli ışıltılar saçan saçlarını, güldüğü zaman sadece bir yanağında beliren gamzeyi, ellerinin kar gibi beyaz olduğunu düşünüyor; göğsünde bir boşluk, ancak onun güzel kokulu saçlarını bastırırsa dolacağını sandığı bir boşluk hissediyordu. Onu taşkın bir neşeye sevk ederek trencilerin dikkatini çekmesine neden olan da, sıcak ve sarışın başı bastıramadığı için derin bir sızı duymasına neden olan da, o içindeki bu boşluktu.

Bazen evinde bir kadının yaşadığını kimsenin bilmiyor olması onu anlaşılmaz bir coşkuya sürüklüyordu. Bu gerçek, bütün dünyayı ilgilendiren müthiş bir sırmış gibi heyecanlanıyor, o kadının varlığını dağlara doğru haykıramamak, bu olağanüstü şeyi kimselere söyleyememek ağır bir yükmüş gibi altında eziliyordu. Bazen de gecelerini dolduran şakrak bir kadın sesinin, rastlantıyla tenine değdiğinde ateşe değmiş gibi yandığı beyaz ve ince parmakların gerçek olmadığı; bütün bunların kör eden beyazlık karşısında ağır ağır ölen aklının bir uydurması olduğu sanısına kapılıyor, ikide bir bu gerçekliği sınamak için kulübeden çıkıp koşarak eve gidiyor, soluk soluğa vardığı evde, Fidan'ı neden geldiğini soran gözlerle karşısında bulunca, derin uykusundan uyanmış bir uyurgezer gibi şaşkın, cevapsız öylece kapıda dikiliyordu.

Aynı gün içinde türlü türlü ruh hallerinden geçiyordu. Artık gelmesine az kalmasına rağmen baharı da beklemiyordu. O kış, bahar beklenmedik bir biçimde evine

gelmişti zaten. Bu beklenmedik baharı nasıl memnun edeceğini bilemiyor, ona canının ne istediğini sormaya utanıyor, gece boyunca her hareketini, arzu ettiği şeylerin ne olduğunu anlayabilmek ümidiyle takip ediyordu.

Susmaya alışmış, sanki bir kutuya kapatılmış gibi sıkışmış olan bu yürek açılmıştı, durmaksızın konuşuyordu. Eşber'in konuşması bir silsile takip etmiyor, daldan dala atlıyordu. Uzak ama sıcak bir kasabada oturan ablasının r'leri söyleyemeyen kızından, karların erirken çıkardığı sese geçiyor, makinistlerin huylarından, maaşların azlığından ama burada fazla para gerekmediğinden, yakın bir köydeki koyun peynirinin lezzetinden söz ederken birden dağları basan kuş sürülerine atlıyor, sessizliği dağıtan sesleri, dağların ruhunu anlatıyor, bu sıçrayışlar, garip tanımlar Fidan'ı ürkütüyordu.

Yalnız bunlar değildi Fidan'ı ürküten. Eşber'in gözlerinde aşk görmeye başlamıştı. Konuşurken Eşber'in onu dinlemediğini, gözlerine, ellerine, vücuduna dalıp gittiğini, her lokmayı yuttuğunda, Eşber'in kendi yutmuş gibi, sigaradan her nefes çektiğinde Eşber'in kendi çekmiş gibi garip bir hale büründüğünü görüyor, unuttuğu korku başka bir kılığa bürünerek ağır ağır içine sızıyordu.

Bir gece kasabanın ne tarafta kaldığını sordu. Eşber eliyle belirsiz bir yönü işaret ederek, "Şu dağın arkasında.." dedi. Sesinin tonunda hiçbir zaman ulaşılamayacak bir dağı tarif etmiş olmanın marazi üstünlüğü vardı. Öyle tuhaf ve ürkütücü bir ifadeydi ki yüzüne hâkim olan, Fidan masumca sorduğu ve cevabını alamadığı bu soruyu bir kez daha sorup, kasabanın hangi dağın ardında kaldığını öğrenemedi.

Bu kederli evin hiç duymadığı kadar çok ses ve sözle birçok uzun gün ve gece geçti.

Fidan, artık gitme zamanının geldiğine karar verdi. Peşindekiler bir yana, ona artık ıstırap veren bu biteviye

beyazlık, bazen durmaksızın yağarak evi yutacağını sandığı kar, her gece etrafta dolaşan ve seslerinde bir kan çağrısı taşıdıklarını hissetmeye başladığı kurtlar, Eşber'in giderek marazi bir hal alan tutkunluğu, birbirinin aynı geçen günler onu neredeyse peşindeki karanlık adamlar kadar korkutmaya başlamıştı. Eşber'in âşık gözlerle ona bakmakla yetinmeyeceğini, hayatına ortak etmek isteyeceğini hissediyordu. Başka bir hayatı yaşamaktı bu, kendine olmayan bir elbiseyi giymekti. Son gece sadece bunları düşündü, hiç uyuyamadı ve bu yüzden kurtların seslerinin sandığından daha vahşi olduğunu fark etti.

Ertesi sabah çay demlemek için odaya giren Eşber, Fidan'ı trenden kendini attığı sırada omzunda olan ve birkaç adım ötesine yuvarlanan çantasını eline almış, onu taşırken dizlerine vurdukça içini tarifsiz bir sevinçle dolduran mavi mantosunu giymiş bir halde görünce bembeyaz kesildi.

"Ne oldu?" diye sordu. "Niye giyindin?"

"Gideyim artık," dedi Fidan. Sesine olabildiğince tatlılık vermeye çalışarak, "Her şey için sana minnettarım. Ama bu kadar misafirlik yeter. Annem babam beni arıyorlardır. Merak etmişlerdir. Beni trene bindirir misin?"

"Olmaz," dedi Eşber. "Olmaz, mümkün değil, gidemezsin."

"Neden?"

Eşber uzandı, Fidan'ın çantasını çekip aldı, divanın üstüne fırlattı.

"Sen bana geldin.." dedi, olup bitene inanamıyormuş gibi bakarak.

Gerçekten inanamıyordu. Fidan ona gönderilmiş bir bahardı, boş günlerini, suskun saatlerini doldurması, acıklı yalnızlığını gidermesi için ilahi bir şekilde karşısına çıkan, ona ait olan bir şeydi. Onun böyle göz göre göre gitmesine dayanması, onu eliyle trene bindirmesi müm-

kün değildi. Şaşkın bir yüzle, alabildiğine yumuşak bir sesle, "Burada rahat değil misin?" diye sordu.

Yüzünde bütün tasarruf hakkını saklı tutan, iyi niyetli bir sahibin kölesine bakışı gibi tatlı, masum ama bir o kadar da acımasız bir ifade vardı.

Fidan o an aralarında müthiş bir savaşın başlayacağını ve bu savaşın ancak birinden birinin ölümüyle biteceğini anladı. Dizlerinin bağı çözüldü, korku adamları peşindeyken ayakta kalan, direnen, ev ev, sokak sokak koşturan, her geceyi başka bir çatı altında geçiren, amansız koşuya günlerce dayanan vücudu, bu yumuşak ve sakin soru karşısında bir anda çözüldü ve yere yığıldı.

İlk yaptığı şey susmak oldu. Dağların ve karların aklını adeta emdiği, sonra kendine ait bir parça olarak, kendi haline bıraktığı bu adamı konuşarak ikna etmesine imkân olmadığını hissediyor, bu yüzden hiçbir şey söylemiyordu. Zihnine iğne gibi batacak bir sözün, garip bir âlemin meczubu olan bu adamı çılgına çevirebileceğinden korkuyordu. Onun eline düşmüştü, bu sonsuz beyazlığın hâkimi Eşber' di. O gece, ertesi gece ve sonraki geceler boyunca sustu. Eşber konuşuyordu. Kendine ait anlatacakları çoktan bitmiş olan, Fidan'ın gitmek istiyorum dediği günden beri, yüzü yine perde perde sararan bu adam, takvim yapraklarından aklında kalan ne varsa, büyük ve kalabalık şehirlerden gelen tren görevlilerinin anlattıkları ne varsa, sesini dinleyip düşlerinin uzak yerlere açılmasını sağlayan televizyondan duyduğu ne varsa hepsini birer birer anlatıyor ama ne yapsa Fidan'ın gülümsemesini, yanağındaki o dokunmak hattâ öpmek istediği gamzenin belirmesini sağlayamıyor ve kahroluyordu.

Fidan ertesi gün evden çıkıp kar altında öylece dikildi. Beyaz ve üzerinde hiçbir işaret olmayan bir labirente düşmüş gibiydi. Doğu neresiydi? Batı ne taraftaydı, kasabaya nasıl gidebilirdi? Bu soruların cevaplarını bulamı-

yor ve gerçek bir tutsak olduğunu anlıyordu. O, burnu havaya dikili bir halde belki koklayarak, belki hissederek bir çıkış yolu bulmak için bütün varlığını doğaya teslim ederken, Eşber makas kulübesinin nefesiyle buğulanmış camından onu izliyor, hastalıklı bir gülüş, yüzündeki acıklı ifadeyi daha da artırıyordu. Artık hayatının anlamı, ona zamansızca gelen bu baharı korumak ve sonsuza kadar elinde tutmaktı. Gözünü evinin kapısından ayırmıyor, Fidan çıkacak olsa hemen yanında bitiyor, onun için hediyeler ve taze meyva ısmarlıyor, bütün bunlara karşılık alamasa da, hayatın böyle sürüp gitmesinden hoşlanıyordu.

Fidan gündüz geçen trenlerin ona yararı olamayacağını anlamıştı, gece geçen bir tren dikkatini çekti. Vakit gece yarısına yaklaşırken bu mütevazı tren, sessiz sedasız geliyor, homurtusu usulca eve sızıyor, pencereleri geceyle örtülü olan evin camlarına, yolcu vagonlarının ışıkları hızlı görüntüler halinde yansıyordu. Eşber gece boyunca geçen başka bir tren olmadığı için akşamdan ona yol verip evine geliyor, hafif bir yokuş çıkarak karla kaplı düzlüğe ulaşan tren, Eşber'in evinin önünden geçerken iyice yavaşlıyordu. Fidan kurtuluşunun bu trende olacağını hissediyor ama ona binip gitmenin yolunu bir türlü bulamıyordu.

Bahara çok az kalmış olmasına rağmen, kışın iyice ağırlaştığı bir geceydi. Kuzine odun kütüklerini yalayıp yutuyordu. Camlar ince bir buz tabakasıyla kaplanmıştı. Eşber'in üstüne bir sessizlik gelmişti. Makinistlere ısmarladığı portakalların kabuklarını ince ince kesiyor, sanki sustuğu için bu haliyle Fidan'a gözdağı veriyordu. Halinde sabrının sonuna gelmiş bir sahip edası vardı. Fidan onun bu halinden korkmaya başlamıştı.

Sessiz sedasız gelen ve dağların arasından geçerek kalabalık, ışıklı, güvenli şehirlere giden trenin sesini bekler-

ken kurtların ulumalarını duydu. Yine dağlardan iniyorlardı. Fidan bir an onların özgür olduklarını düşündü. İsterlerse bir trenin peşinde saatlerce koşabilirler, isterlerse ölebilirlerdi. İçini çekti. Eşber ise bu bitmeyen suskunluktan ince bir öfke duymaya başlamıştı. Kurtların ulumalarını duyunca, yerinden kalktı, Fidan'ı şaşırtan bir şekilde pencereyi açtı. Sanki kırık buzlarla dolu bir hava odaya doldu. Fidan soğuktan ve bu vahşi ulumalardan ürperdi. Eşber her gün makas kulübesine giderken yanına aldığı tüfeğini duvardan indirdi ve kurtların evinin etrafını sarmalarını, ona yaklaşmalarını bekledi. Tavuklar yine gelmekte olan tehlikenin korkusuyla bağrışmaya başlamışlardı. Eşber camdan sarkarak kurtlara bağırıyor, onların dikkatini çekiyor, Fidan geldiğinden beri oynamadığı ve çok özlediği oyuna hazırlanıyordu. Kurtlar pencerenin önüne yakın bir yerde biriktiler. Sesleri ürperticiydi. Fidan'ın eli ayağı titriyordu. Ölecek gibi korkuyor ve ne yapacağını bilemiyordu. Eşber tüfeğini doğrulttu, bir kurdun gözüne nişan aldı, tam ateş edecekken Fidan "Yapma!" diye bağırarak Eşber'in üzerine atıldı. Tüfek patladı, incecik bir kıvılcım gökyüzüne doğru sanki bir iz bıraktı. Kurtlar dağıldılar.

Günlerden beri ilk defa Fidan'ın ağzından çıkan bu kelime Eşber'i sersemletti. Sanki Fidan'ın canını yakmış gibi acı duydu, tüfeğini elinden attı, perişan bir yüzle ona baktı. Ne olduğunu kavrayamadığı bir tuhaf hal içindeydi. Yere çöktü, aralıksız olarak Fidan'a bakmaya başladı. Sanki ondan bir emir bekliyordu. Garip ve acıklı bir hali vardı.

Fidan gözlerini yumdu, gözünün önünde iki resim belirdi. Birinde kurtlar vardı; çelik ışıltılı gözleri, güçlü çeneleri ve sivri pençeleriyle, içini ürperten ulumalarıyla kurtlar, diğerinde Eşber. Öyle ürkütücü bir resimdi ki bu, makas kulübesinin camından aralıksız kendisini göz-

lüyor, sağ elmacıkkemiğindeki seğirme, hastalıklı gülüşünü daha da korkunç bir hale sokuyordu.

Kurtların hafiflemiş ulumaları arasında yokuşu çıkmakta olan trenin sesini duydu. O trende bir kompartımanda yolcuların yufka ekmeğinin içine kötü kokan bir peyniri sarıp yediklerini, dalgın bakışlarını uzakta bir noktaya diktiklerini, ağır ağır sigara içtiklerini, trenin camlarında kendi gamlı yüzlerini gördüklerini düşündü. Onlar sabah olunca aydınlık ve kalabalık bir şehirde trenden inecekler, yüklerini sırtlayarak şehrin çamurla kaplı damarlarına dağılacaklar, hayatın onlar için hazırladığı sahnelerde yerlerini almak üzere kalabalığa karışacaklardı. O hayatın içinde karanlık yüzlü adamlar da olsa, her zaman bir kurtuluş ümidi bulunabilirdi. Bu, kendisini bekleyen ölüm tehlikesine bile özgürce yürümekti. Çok kısa bir an içinde bütün bunlar aklından geçti, gözlerini açıp Eşber'e baktı. Eşber büyülenmiş gibi oturuyordu.

Bu büyülenme ânının fazla sürmeyeceğini hissederek birden yerinden fırladı. Üstünde ince bir kazak, ayağında çorapları vardı. Müthiş bir cesaret ve güçle kapıyı açıp kendini dışarı attı. Az sonra tipiye dönüşecek bir kar yağıyor, onu hayata götürecek tren nazlı nazlı geliyordu. Karlara bata çıka koşmaya başladı. Kurtların seslerini duyuyor ama tuhaf bir şekilde onlardan hiç korkmuyordu. Sanki az önce gözlerini kurtardığı bir kurt onu bütün tehlikelerden koruyacaktı.

Trenin evin önündeki demiryolundan geçmekte olduğunu gördü. Bu homurtular saçan demir yığınına, tekerleklerinden kıvılcımlar fışkıran mucizevi taşıta ulaşmak için koşuyor ama dizine kadar battığı kar onu engelliyordu. Eşber'in gecenin karanlığında yankılanan sesini duydu. Ses değil, canhıraş bir feryattı bu. "Gitme!" diyordu. Onu çağırıyordu.

Trenin kapısına kadar gelmişti, uzanıp açmayı ba-

şardı ama bir türlü binemiyordu. Trenin yanı sıra koşuyordu. Eşber'in ona çok yaklaştığını duyuyor, soluğunu neredeyse hissediyor ama arkasına bakmaya korkuyordu. Sonra bir elin kazağına tutunduğunu ve onu aşağıya doğru çektiğini hissetti. Bu ölüme çekmekti. Fidan o trene binemezse öleceğini hissediyordu. Eşber'in güçlü elleri onu kazağından çekerken, trene binmeyi başardı ve buz kesmiş ellerinin bütün gücüyle trenin kapısındaki demir kola yapıştı. Kar gözlerine doluyor, trenin yarattığı buzlu bir rüzgâr gücünü kesiyordu.

Kurtların çılgınca artan seslerini duydu. Az sonra arkasından onu çeken güç kayboldu. Fidan ardına baktığında, kurtların Eşber'in çevresini sardıklarını gördü.

İlk kez tanık olduğu bu oyunu kimin kazandığını düşünmek istemedi.

1999

MİKAİL'İN KALBİ DURDU

Mikail'in kalbi durdu. Soğuk ve yorgun bir hesaplaşma gecesinin sonunda, bakımsızlıktan eksilmiş dişleri bir türlü tamamlanamayan iki küçük çocuğunun ve dudaklarından kahırlı beddualar dökülen karısının hazin bir sessizlik ve fakirlik içinde oturdukları, duvarlarından acı sular sızan evinde; ağladığını değil, yenilmişliğin acısıyla ağladığını saklamaya çalışırken, ansızın kalbi durdu.

Onun kalbinin durduğu ânı ben çok iyi biliyorum. Çünkü ertesi gün şehrin, hasta bir ciğer gibi iniltili ve derin soluklar alarak yaşayan, yorgun mahallesinde hemen yayılan ölüm saatine göre, tam Mikail'in kalbinin durduğu anda, terli ve adeta baygın bir uykudan, onun avucunda dura dura matlaşmış, küskün bıçağı değil, küskün gözleri kalbime battığı için, korkuyla uyandım. Yanımda, aldığım bu derin yaradan habersiz, içki kokulu sıcak nefesler vererek uyuyan Semiramis'e baktım.

Mikail'in kalbi durdu, dedim fısıltıyla. Sonra, bu uğursuz cümleye kendim de inanmak istemeyerek tekrar ettim: Mikail'in kalbi durdu! Semiramis duymadı, çıplak bacaklarını gevşek karnına çekti. Onun geniş, rahat yatağında büzüldüm, ufacık kaldım. Bir daha gözüme uyku girmedi.

O günden sonra uykuyu kaybettim. Buna huzuru

kaybettim de denebilir. Uyumak, uykunun o derin ve lezzetli boşluğuna yuvarlanıp, hiç değilse bir uyku zamanı boyunca kalbimi kanırtan o acıyı unutmak istedim. Ama olmadı. Uyuduğum anlar o kadar kısaydı ki, ancak Mikail'in bir ağıt gibi incecik uzayarak, ölümcül bir tutkunun peşinde hızla yaşlanmış, durgun yüzünü ikiye bölen, modası geçmiş bıyıklarını unutmama yetti. Bir adak hayvanının çaresizliğini almış, bana kızgın olmaktan çoktan vazgeçmiş, kederli gözlerini aklımdan çıkaramadım.

Kısa kısa anlarda Mikail'i unutmayı başardımsa da, onun neredeyse benimle birlikte yaşadığına inandığım ruhundan bir türlü kurtulamadım. Her baktığım aynada, hep Mikail'in dokunaklı yüzünü gördüm. Bu solgun hayalete, garip bir anafora kapıldığımı, aslında yabancısı olduğum bir hayatın en kaynayan yerinde tesadüfen bulunmaktan başka bir suçum olmadığını söyledim. Ama yine de yatağımda acıyla dönüp durdum. Neden kesintisiz, tatlı ve huzurlu bir uyku uyuyamıyorum? diye sordum kendime.

Hemen cevapladım: Çünkü suçluyum. Ben bir şey çaldım. Benim için değersiz, hatta adi bir şeydi. Ama çaldım.

Hiç kimsenin bilmediği ama kalbimi incecik kanatan bu acıdan kurtulmak için, önce Semiramis'i terk ettim. Yıllardır benimle birlikte dolaşıp kendine huzurlu ve sakin bir karyola altı arayan bavuluma eşyalarımı doldururken, kasvetli sokağın sefil apartmanlarından uzanmış, bakımsız kadın başları Mikail'in birkaç sokak ötedeki evine solgun yüzlü, yoksul akrabaların girip çıktığını, tenha ve fazlasıyla sade bir cenaze töreni boyunca iki çocuğunun ellerinden tutmuş zayıf karısının, ben şimdi ne yapacağım, diyerek mütemadiyen ağladığını, en yürek paralayan kelimelerle anlattılar. Bu sefil ölümün Mikail'in kaderi olduğunu söylediler ve gözleriyle pencere-

de Semiramis'i aradılar. Ben, bavulumu kalbimde derin bir sızıyla, ağır ağır doldururken, Semiramis, kal demesinin fayda etmeyeceğini biliyor, susuyordu. Hiç konuşmamış olsak da, Mikail'le aramızdaki garip kavganın farkındaydı.

Bu sessiz düşmanlıkta Semiramis'in çok suçu var. Mikail'i ilk gördüğüm gece, yüzünde beliren hain tebessümle beni bu acıklı kavgada taraf olmam için tahrik ettiği söylenebilir. Bu, benim kendime bulduğum bir mazeret de olabilir. Semiramis kendince doğru yapmış da olabilir. Yanlış olan belki de sadece benimdir. Mikail'i gülünç kıyafeti ve demode bıyıklarıyla ilk gördüğüm gece, ona tepeden ve kibirli bir edayla bakarken, beni bir gün böylesine yaralayacağını bilseydim, ait olmadığımı kesinlikle bildiğim ama gösterişli bir yabancılıktan fazlasıyla hoşlandığım için, bir türlü çıkıp gidemediğim, abartılı neşeleri samimi acılarla örülmüş bu karanlık insanların dünyasında kalmaz; gitmenin tam zamanı olduğu halde, tembelliğin tadında kendimi unutarak gidemediğim zamanların birinde, çekip giderdim.

Mikail'i ilk kez şehirdeki bütün pencerelerin ardına kadar açık olduğu, yaprak kıpırdamayan, müthiş sıcak bir yaz gecesi gördüm.

Semiramis'in, binlerce kalp yarası ve onur kırıklığı yaşadığı yoksul zamanlarında, onu irinle sızlayan bağrına bastığı için sadakatle bağlı olduğu bu acayip semt sıcaktan inliyor, her gece dayak yiyen kadınların kırılan burunlarından akan kanın kokusu, güçlünün zayıfa çok olağanmışçasına, tereddütsüz gösterdiği şiddetin yankısı hiç duyulmuyordu. Semtin gaddar ve günahkâr gece hayatına ara verilmiş gibiydi. Sokak köpekleri sessizdi, sokak çocukları gün boyunca ısınmış taşlara boylu boyunca uzanmışlardı. Sinekler bile uçmuyordu.

Yüksek tavanları bir parça ferahlık hissi veren salonda, kanepeye uzanmış votkalı bira içiyorduk. Semiramis'in artık iyice yumuşamış, iri göğüslerine başımı dayamıştım. O, zevksiz ama pahalı yüzüklerle süslü parmaklarıyla saçlarımı karıştırarak, Semra olan adını neden Semiramis yaptığını anlatıyordu. Onu dinlerken asla aynı hamurdan olmadığımızı, olamayacağımızı düşünüyordum. Bunu düşünmek çok hoşuma gidiyordu. Kendimi ait olmadığı mekânlarda pervasızca dolaşan, cüretkâr bir suçlu gibi hissediyordum.

Vaktiyle çok güzel olduğu eski fotoğraflarından ve geçkin yaşında bile kendine duyduğu güvenden anlaşılan Semiramis, bir müzikhol ortağının olması gerektiği kadar sarhoş olmuştu. Borçlarını günü gününe ödeyen, güzel ve sağlam evlerde oturan, kendilerini çok düzgün bulan insanların hiçbir zaman anlayamayacakları gecelerin dünyasında, vücutları taze olduğu sürece var olabilen kadınlardan çok daha akıllı olduğunu, kendi âleminde söz sahibi olmayı başararak ispat etmiş olmanın verdiği güvenle, yeni tanıdığı ve şehveti, kadınlığı, sorumsuz bir boşlukta alabildiğine yuvarlanmayı vaat ederek elinde tutmayı tasarladığı bana, hayatını anlatıyordu.

Hayatına çok erkek girmiş. O hiçbirini sevmemiş ama hepsinden işine yarayacak bir şeyler kalmasını sağlamış. Kiminden akıllıca öğütler, kiminden rahat rahat harcayacağı kadar para, kiminden hastalıklı bir tutkunun biraz daha yaşanması için gözden çıkarılmış birkaç mücevher, kiminden birkaç tatlı anı. Kimiyle yaşadıklarından da ders çıkarmış. Şimdi yaşadığı ve pek memnun olduğu debdebenin henüz izini sürdüğü sıralarda metresi olduğu, yaşlıca, okumuş, biraz çirkin ve huysuz olmakla beraber, çok güzel kokan bir adam, ona aynen şöyle demiş: Semiramisler Semraların küçük didinmelerle kurdukları, mutlu görünen, sakil yuvaları dağıtırlar.

Böyle parlak cümlelerinin metreslerinin kafasına kazınmasını arzulayan, kaçık bir adamdı da, ona zorla mı ezberletmişti bu cümleyi, yoksa Semra'nın taşralı uysallığından belli belirsiz bir tiksinti duyan Semiramis isteyerek mi ezberlemişti, bilmiyorum. Ama bilerek ve isteyerek "kötü kadın"lığı seçen Semiramis'in ağzından bu cümlenin çıktığı sırada, zil uzun uzun, acıklı bir ısrarla çaldı. Şefkatli duygulara yakışan Semraların yüzünde bulunması pek mümkün olmayan o hain tebessüm Semiramis'in yüzünde çok kısa bir an belirip kayboldu. Kapıyı niye açmadığını merak ederek ona baktım. Mikail'dir bu, dedi. Çalar çalar gider.

Açılmayan bir kapının zilini yalvarırcasına çalıp çalıp giden bir adam. Mikail. Semiramis yerinden tembel hareketlerle kalktı, tanıdığı erkekleri ve onunla birlikte yaşadığıma göre beni de bayağı bir zevke sürükleyen siyah iç çamaşırlarıyla, hâlâ çekici olan vücudunun, sıcağa rağmen ahenkli hareketleriyle banyoya yürüdü. Mikail'e kapıyı açmamaktan müthiş bir zevk aldığını hissettim. Duşa girdiğini duydum. Suyun sesi ruhuma bir serinlik verdi. Semiramis'in o bir anlık hain tebessümünü hatırlayarak, bir zamanlar muhtemelen ardına kadar açılan kapı artık açılmadığı için gitmek zorunda kalan bu adamı, Mikail'i görmek istedim.

Bu kapı hiçbir şey vaat etmediğim halde bana açılmıştı, istediğim kadar açık tutabilirdim. Ama bunun benim için hiçbir önemi yoktu. Semiramis. Akıllı ama bayağı bir kadın. İstediğim zaman bırakıp gidebileceğim, ardımdan ağlasa da beni çabucak unutabilecek kadar feleğin çemberinden geçmiş, yaşlı bir yosma. Gitmiyorsam bunun sebebi, Semiramis'in bütün varlığıyla bana teslim olması değil, gidecek yeni bir yer, bir mekân, bir başka âlem aramaya üşeniyor olmamdı. Kayıp çocuklardan biriydim. Yenilmişliğin, geleceksizlikte kaybolmuşluğun hastalıklı duygularına varlığımı teslim etmiştim.

İnsanın ruhunu tamamıyla kaybettiğini sandığı bu derin boşlukta, belki de yaşanabilecek en son duyguydu kibir. Yine de kibirlenmekten kendimi alamadım. Mikail'i görmek, hatta kendimi ona göstermek için pencereye çıktım. Mikail az önce ümitli ve atak adımlarla çıktığı merdivenlerden; muhtemelen kırılmış, başı önde inmiş, böğründe barındırdığı acılarla katılaşmış dar sokağa çıkmıştı bile. Artık adım atamadığı bu evde, bir başka erkeğin yaşadığını düşünerek, yerini alan o yüzü görmek için mi tam gidecekken başını kaldırıp pencereye baktı? Bilmiyorum. Sokak lambasının ışığında göz göze geldik.

Kara gözlerini gördüm. Yüzündeki gergin ve sert ifadeye rağmen çok mahzun bakıyorlar gibi geldi bana. Yazlık, siyah bir ceket giymişti. Beyaz gömleğinin yakalarını dışarı çıkarmıştı. Bana birkaç saniye baktı, bıyıklarına dokundu ve alelacele birkaç adım atarak kapının önüne park ettiği, içinin satılık mutfak eşyalarıyla tıklım tıklım dolu olduğunu o sırada bilmediğim, steyşın Anadol arabasına bindi. Beni görmemezlikten gelmeyi tercih ettiği çok belliydi. Ben kendimi hayatın akışına bırakmış, garip bir sarhoşluk içinde, hiçbir rekabet ve aşk duygusu taşımadan, öylesine bakıyordum. Biraz önceki kibirli halim de geçmişti. Sıkılıp pencereye çıkmış, komşuların ışık sızan pencerelerindeki gölgeleri gözetleyen yaşlı kadınlardan bir farkım yoktu. Oysa Mikail'in beni hasmı olarak gördüğünü, ikinci karşılaşmamızda anlayacaktım.

Halinde acıklı bir telaş, acemice örtmeye çalıştığı bir kırgınlık vardı. Bütün sokak onun çaldığı kapının açılmadığını biliyormuş gibi utanmıştı. Sanki beni görmemezlikten gelerek bana ve Semiramis'e bir şans daha veriyor, kendince büyüklük gösteriyordu. Bu yüzden bir an önce sokağı terk etmek istedi. Aramızda yaşanan o kısa göz buluşmasını derhal unutmak ve unutturmak arzusuyla arabasına bindi. Anahtarı çevirdi ama gün boyunca sokak

sokak dolaşmış yorgun Anadol çalışmadı. Onun avuçlarının terlediğini, kontak anahtarını defalarca çevirdiği halde, yaralı bir kuş gibi cik cik öten ama bir türlü çalışmayan araba yüzünden fena halde küçük düştüğünü hissettim.

Arabayı çalıştıramayınca inmeye mecbur oldu. Yüklü olduğu için yerinden çok zor kıpırdayan Anadol'u, bir eliyle direksiyonu tutarak, kan ter içinde itmeye başladı. Park edildiği kapı önünden memnun, ebedî bir huzur içinde dinlenmek istiyormuş gibi görünen bezgin Anadol, nihayet yokuştan aşağı kaymaya başladı. Mikail komik adımlarla koşarak arabaya bindi. Anadol gözden kaybolmak üzereyken çalışmak niyetiyle biraz homurdandı, sonunda çalıştı. Eski motorun kocaman gürültüsü sokakta yankılandı, giderek duyulmaz oldu. Sokak biraz önceki bayıltıcı sessizliğine dönmüştü. İçeri girdim. Mikail'in halini hatırlayıp gülerek, kendimi Semiramis'in kocaman yatağına sırtüstü bıraktım. Uyumuşum..

Şimdi düşünüyorum da, Mikail dökün tü Anadol'unu çalıştırıp caddeye çıktıktan sonra arabayı durdurmuş, üstüne vinileks kılıf geçirilmiş direksiyonuna başını koyup, hırsından ağlamış olabilir.

Hayatın tanımlanabilir, ilkel duygularla, garip törenler halinde yaşandığı; ufak ayak sürçmelerinin bile, itibarları bir anda yerle bir ettiği raconlar dünyasında, Mikail'in düştüğü bu durum, ağır bir darbeydi. Hayat koşuşturmasından yorgun düşen Anadol kontağı ilk çevirişte çalışsa ve Mikail sokağı afili bir kalkışla terk edebilseydi; belki de aramızdaki bu sessiz kavga hiç başlamayacaktı.

Onu aşk rekabeti değil, başına gelen küçük aksilikler mahvetti.

Ben uyuyarak onu unuttum. Aklımdan tümüyle çıkardım. Bu yüzden birkaç gün sonra, Semiramis'in otur-

duğu sokakta tekrar karşılaştığımızda onu tanımakta zorluk çektim. Semiramis bir sahil şehrinde iş almış, müzikholde çalışan birkaç kızla birlikte turneye gitmişti. Sanırım döndüğünde beni bulacağını ummuyordu. Bu turneye bir aşk imtihanı gözüyle bakmış, onu terk etmemi istemediği için, buzdolabını bin türlü yemekle doldurmuştu. Gece hiç yatmamış, durmadan içmiştik. Sabaha karşı bir gün mutlaka onu bırakıp gideceğim için, uzun uzun ağladı. Onu avutmaya kalkmadım. İçkiden ve uykusuzluktan bitkindi. Otobüse biner binmez sızdı. Ben sebepsiz bir hürlük duygusuyla dolup taşarak şehrin uzun zamandır gitmediğim köşelerine gittim, çay bahçelerinde başımı masalara dayayarak uyukladım. Durgun sularda kendime baktım. Kendime dair küçük bir sevinç aradım. Yeni bir yol. Öyle sıcaktı ki hava, bulamadım.

Sokağa girdiğim sırada, gitmenin tam zamanı olduğu halde, pencereleri ardına kadar açılınca serinleyen bir odada tembel tembel esneyerek yatmak fikri, ya da düpedüz tembellik, hayata karşı derinden hissettiğim bu lezzetli tembellik; ayaklarımı yine Semiramis'in evine doğru sürükledi. Zaten yapışkan bir temmuz sıcağı altında inlerken değil ciddi bir karar almaya, basit bir program yapmaya bile imkân yoktu.

Dalgın adımlarla yürürken pencerelerden uzanmış, kara çekirdek çıtlatıp, kabuklarını sokağa tüküren kadın başlarına takılmıştım. Karşıdan eski, yorgun Anadol, inler gibi çalışarak ve büyük gürültüsüyle sokağı doldurarak geliyordu. Mikail apartmanın kapısına arabasını park edip indikten ve kendine şık bir duruş bulduktan sonra onu, o ilk gördüğüm gece de dikkatimi çeken bıyıklarından tanıdım. Bu karşılaşma için çalışmayan Anadol'unu yaptırdığı, özenle giyindiği, hatta mahalleye sergilenecek gösterinin provasını yaptığı belliydi. Saçlarını boyamış ama şakaklarındaki birkaç tel kır saçı, özellikle bırakmış olmalıydı.

O beni birdenbire gördü. Çok heyecanlandı, eli ayağına dolandı. Sonra kendini topladı. Göz gözeydik. Sustalı bıçağını çıkarmak için elini cebine attı. Ama cebini bulamadı. Yıkana yıkana çekmiş pantolon paçalarının örtemediği beyaz çoraplarını ve bu halinin o fiyakalı duruşu nasıl bozduğunu görünce, elimde olmadan gülüverdim. Adımlarırnın ahengini hiç bozmadan apartmana doğru yürüdüm. Nihayet cebini buldu, sustalısını çıkardı ve açıp kapamaya başladı. Aramızda çok kısa bir mesafe vardı.

Mikail'in kalbimde görmek istediği bıçaktan hiç etkilenmedim. Ruhum boşalmış gibiydi. Bu keskin çeliğin pırıltısı benim için sokaktan hızla geçen bir kedinin kuyruğu kadar anlamsızdı. Hatta ben, bizzat o bıçağa bir anlam katmak ve onu kalbimde hissetmek arzusuyla yürüdüm. Kayıp çocuklardan biri olmak hiç umurumda değildi. Öyle ki, o bıçak kalbime batsa bile, onunla gezip dolaşabilecek kadar gerçekdışı hissediyordum kendimi. Bu yüzden bıçağa doğru yürüdüm. Mikail'e karşı bir hareket olsun, raconlar dünyasında adım anılsın diye değil. Bıçağından aldığı güven kendine yetmiyordu, ellerinin titrediğini gördüm.

Bıçakla aramızda birkaç adım varken, karşı apartmandan çıkan, iri ve ağır küpeleri kulakmemelerini yarmış bir kadın, eteğine yapışmış sümüklü bir kız çocuğunu sürükleyerek, Mikail'in yanına geldi, tam aramıza girerek, sende cezve takımı var mı? diye sordu.

Mikail'in hiç hesap etmediği küçük bir aksilik, bütün sahneyi mahvetti. Bir kadın kalabalığı, satılık mutfak eşyasıyla dolu olan steyşın Anadol'u çevreledi ve onlarca nasırlı, kızarık, şiş kadın eli, aralık duran bagaj kapağını açarak, içini karıştırmaya başladı.

Bir anda başrolünü oynadığı filmden çekip çıkarılmış, ellerine aldıkları tavaların, düdüklü tencerelerin, kepçelerin fiyatlarını soran, çekişe çekişe pazarlık etmeye hazır

kadınlarla kuşatılmıştı. Alışveriş denen tutkunun azdırdığı bu kadın kalabalığını yarıp filme devam etmesine imkân yoktu. Mallarını kadınların ellerinden kurtarmaya çalışırken, düştüğü bu gülünç durumla eğlenerek apartmana girdim. Yukarı çıkıp pencereden baktım.

Onu izlediğimi biliyordu. Bu yüzden mallarını satmaya, üç kuruş kazanmak için dil döken, basit bir satıcı gibi görünmeye hiç yanaşmadı. Öyle öfkelenmiş ve öyle yaralanmıştı ki, hepsini sert hareketlerle toplayıp arabasına doldurdu. Hırsından titreyerek bindi. Kadınlar bunca zamandır mal aldıkları Mikail'in bu halinin sebebini anlayamadan, ona ağır sözler söyleyerek, hatta küfür ederek evlerine dağıldılar.

Bir önceki karşılaşmamızda çalışmayarak onu kahreden Anadol, bu defa korkunç gürültüler çıkararak çalıştı. Kapanmadığı için havaya kalkan bagaj kapağının tangırtısına aldırmadı. Sokaktan hızla geçerken, çocuklar çil yavrusu gibi dağıldılar, bir elektrik direğini sıyırdı, bir çöp bidonuna vurdu. Ana caddeye çıktığında, vurduğu çöp bidonu sokağın aşağısına doğru çınlayarak yuvarlanıyor, onun düştüğü bu hale yerlerde sürünerek gülen bir seyirciye benziyordu.

Bu olaydan sonra, uzun bir zaman Mikail'i görmedim. Hiç karşılaşmadık. Fakat bir süre sonra, onun beni izlemekte olduğunu hissettim. Temiz bir iş yapmak isteyen, profesyonel bir katil kadar sessizdi. Kendini göstermiyordu. Ama hep peşimde olduğunu biliyor, soluğunu ensemde duyuyordum. Öyle hoşlandım ki bundan, bazı geceler, yürüdüğüm yollardan ansızın geri dönmeye başladım. Bazen yakalanmamak için hızla koşarak uzaklaşan ayak sesleriyle karşılaştım. Bazen, derin bir sessizlikle. Beni takip etmediği geceler sıkıcı geçer oldu. Vehimlerle örülü, sonunu çok merak ettiğim tatlı bir oyunun içinde kaybolmuş gibiydim.

Başlangıçta beni korkutup kaçırmak istiyordu. Sonra sonra öldürmek istedi. Bütün istediği, ben olmasam da ona kapılarını artık kapatmış olan Semiramis'i tekrar elde etmekti. Defalarca zilini çaldırdığı halde kapının açılmamasının tek sebebi olduğumu sanıyordu. Bu çok gülünçtü aslında. Zaten Mikail'in halinde de, aramızdaki garip ilişkide de, aşırı gülme sonunda yakalanılan ağlama krizine benzer, acıklı, tuhaf bir şey vardı. Semiramis benim için hiçbir şeydi, onun için her şey. Mikail Semiramis için hiçbir şeydi, ben her şeydim.

Sırf beni takip etsin diye her gece müzikhole gitmeye başladım. Bu durum Semiramis'i çok sevindiriyordu. Bunun bir tür bağlanmak olduğunu sanıyordu. Bağlanmaktı da aslında. Ama Semiramis'e değil. Celladıma.

Şimdi uzak, sakin ve tekdüze bir şehirde, hayatımın, düzgün insanların safına katılmak için gönülsüz bir çaba gösterdiğim ve karanlığın şarkısından elimi eteğimi çektiğim şu aşamasında, Semiramis'i değil; bayağı da olsa, kaba, hain, zavallı da olsa, hüzünlü nefeslerle yaşayan müzikholü özlüyorum. Karanlığın kötü bir şarkısıydı orası. Tıpkı, şarkıcı kızların seslerindeki pürüzler gibi, hayatın ağır darbelerinin yüzlerde derin izler bıraktığı, parlak ışıklarının sahteliğine sığınmış, ağlamaklı mekân..

Mikail'in beni korkutmaktan vazgeçip, öldürmeye karar verdiğini, bir gece müzikholde anladım. Semiramis muhtemelen eskiden metresi olduğu bir müşterisinin masasına oturmuştu, bir gözü bendeydi. Müzikholün "zamane" olmak için sonradan yaptırılan, bu yüzden mekâna benim kadar yabancı kalan barında, sahneye sırtımı dönmüş bir halde oturuyor, sessizce içki içiyordum.

Barın kalitesiz aynasında ifadesiz, yaşı belirsiz yüzüme bakıyordum. Bin yıl yaşamış gibi hissediyordum kendimi. Bundan derin bir üzüntü duydum. Hayatıma neden bu kadar yabancı kaldığımı sordum kendime. Daha

çok şey soracaktım ama, Mikail'in adı geçince kendimden koptum, Mikail'den bahseden garsonla barmenin konuşmalarına kulak misafiri oldum. Onun bir zamanlar Semiramis'in sevgilisi olduğunu biliyorlar mıydı, bilmiyorum. Üçümüzü birbirimize bağlayan bu garip ilişkiler yumağının, ne kadarının müzikholdekiler tarafından bilindiği beni hiç ilgilendirmedi. Zaten Mikail'den başka hiç kimse beni ilgilendirmedi.

Barmenle garson onları dinlediğimi fark etmeden konuştular. Mikail bir silah almak için steyşın Anadol'unu satmış. Ama parayı alıp, sana bir parabellum getireceğim diyen adam kayıplara karışmış. Acılı haykırışlarla çalışan yorgun Anadol'un sesini uzun zamandır duymadığımı, o anda hatırladım. Barmen bu hazin aldatılışa güldü. Kimi vuracakmış o silahla, diye sordu. Garson kimbilir dedi. Belki de kendini vuracaktı..

Mikail'le yaz sonuna kadar hiç karşılaşmadık. Beni eskisi kadar sık takip etmiyordu. Belki de silah getireceğim diye parasını alıp kaçan adamın peşine düşmüştü. Yine de onun beni takip edip etmediğini hissediyor, bazı geceler kapkaranlık uzanan sokaklarda yürürken, arada bir dönüp arkama baktığımda, giderek zayıflamış, incelmiş bir gölgenin apartman girişlerine sığındığını görüyordum.

Sonra yaz bitti. Onun beni takip etmekten usandığını sandım.

Bir ekim akşamıydı. Havada erken gelecek bir kış alameti vardı. İnce, pis bir yağmur yağıyor, yaşamaktan bezmiş bu şehri, daha beter sıkıntıya boğuyordu. Semiramis yine o boktan turnelerden birine gitmişti. Sokaklarda dolaşıp, bu talihsiz şehrin ölümünü seyrettim. Üstüne ağıt gibi çöken bulutlara baktım. Yüksek tepelere çıktım, belki hâlâ içinde temiz kanın aktığı bir damar görürüm, heyecanlanırım ve yeni bir yere gidebilirim diye.

Hiçbir şey bana heyecan vermedi. Yüzümü, saçlarımı ıslatan, beni üşüten yağmur bile. Yeni bir başlangıç için gitmek fikri bana zor, hatta imkânsız göründü. Semiramis'in, içinde hızla yaşlandığım evine dönüm.

Sokağa girdiğimde daha karanlık basmamıştı. Ara ara yağıp sokaklarda lüzumsuzca su birikintileri oluşturan yağmur dinmişti. Yine de ağırdı hava. Sokağın geleceksiz ve ümitsiz çocukları top oynuyorlardı.

Mikail'i Semiramis'in apartmanının girişinde buldum. İyice eskimiş ceketinin yakalarını kaldırmış, kapı önündeki taşlığa büzülüp oturmuştu. Başını duvara dayamıştı. Saatlerdir beni beklemekten yorulmuş, uyuyakalmıştı. Yanına yaklaşıp dikildim. Tıraşı uzamıştı. Halinde o eski havasından eser yoktu. Hafiften horluyordu. Uyanıp beni görmesini ve küskün bıçağını tam kalbime saplamasını istedim. Ama uyanacak gibi değildi. Eğildim, hafifçe omuzuna dokundum. Uyan demek istedim. Uyan ve bağrıma saplayacağın bıçakla bu bitmez tükenmez boşluktan beni kurtar! Uyanmadı.

O sırada çocuklardan birinin vurduğu top yüzüne geldi. Birden uyandı, beni görmeden yerinden fırladı, küfrederek çocukların üstüne yürüdü. Yakaladığı topu, kalbimde görmek istediği bıçakla yardı. O anda göz göze geldik. Top ve bıçak elinden düştü.

Doğrusu insanı intihara sürükleyecek kadar şanssızdı.

O günden sonra, beni takip etmeyi kesinlikle bıraktı. Yine de ara sıra karşılaşıyorduk. Beni görünce hızla sırtını dönüyor, aceleci adımlarla uzaklaşıyordu. Çok zayıflamıştı. Bu yenilgi onu bitirmiş gibiydi. Benim geçtiğim sokaklardan geçmiyor, benim bulunabileceğim mekânlara hiç uğramıyordu. Bir gün, bir semt pazarında karşılaştık. Küçük bir tabla üzerine birkaç düzine Paşabahçe bardak dizmişti. Gelip geçenlerin dikkatini çekmek için üç bardağı bir jonglör gibi havada çeviriyor, ona bakıp

geçen kadınların arkalarından sesleniyordu. Beni görünce havada çevirdiği bardakları tutamadı.

Bu karşılaşmadan sonra durumunun daha da kötüleştiğini, çok yaşlandığını duydum. Galiba enine boyuna düşünmüş ve talihin benden yana olduğuna karar vererek, pes etmişti. Artık beni takip etmediği için müzikhole gitmeyi bırakmıştım. Hayata dair, insana dair ve Mikail'e dair, hiç de gülünç olmayan şeyler düşünerek vakit öldürüyor ve içki içiyordum. En büyük aşkını çalarak ve çaldığım aşkı ziyan ederek mahvettiğim adamın yokluğu beni fena halde sarsmıştı. Eskiden onu hatırladığımda gülerdim. Artık gülemiyordum. Bunun sıcak suyun içinde bileklerimi kesmek gibi bir şey olduğunu anladım. Bileklerimi keserken hiç acı duymamıştım ama şimdi ruhum sızlıyordu.

Öyle çok içiyordum ki, bir gece evdeki bütün içkileri bitirdiğimi fark ettim. Gecenin çok geç bir saatiydi. Her yer kapanmıştı. Mecburen müzikholün yolunu tuttum. Karlı bir geceydi. Sokaklar buz tutmuştu. Şehrin en kirli kanının aktığı, en arka sokaklarından dolaştım. Teneke varillerde yaktıkları ateşlerde kirli ellerini ısıtan sokak çocuklarının, kuytu köşelere serdikleri mukavvaların üstünde yatmaya hazırlanan evsizlerin, zayıf ama sıcak sokak kedilerine sarılmış tinerci çocukların, dövüşen ya da dayak yiyen travestilerin, insanlardan korkmayı bile unutmuş, soğuktan ve açlıktan uluyan sokak köpeklerinin arasından geçerek yürürken, siyah ve sarkmış bir paltoyu takip ettiğimi fark ettim.

Barın en tenha köşesine oturmuş, başını öne eğmiş, bira içiyordu. Sessizce yanına gidip oturdum. Hiç kıpırdamadı, başını kaldırıp bakmadı. Beni tanıyamadığını düşündüğüm bir anda, gözlerini bira bardağına dikerek, titrek bir sesle: eskiden züccaciye dükkânım vardı dedi. Cam satardım. O çok şey isterdi, alırdım. Sonra sen çıktın. Şimdi hiçbir şeyim yok..

Bardağı başına dikti, titreyen elinin tersiyle ağzını sildi. Kızgın değil, düşman değil, öfkeli değil, müthiş acı veren bir sesle, keşke onu sevseydin dedi. Sevmedin, beni mahvettin.

Çıktı, gitti. Yerimden kalkamadım. Neden sonra ağladığımı fark edip dışarı çıktığımda, sokağın ucunda bir teneke varilin içinde yanan tahta parçalarının cılız ışığında, onun kara paltosunu sürükleyerek yürüdüğünü ve gecenin derin karanlığına karıştığını gördüm.

İşte o gece Mikail'in kalbi durdu.

1997

KIRMIZI AZAP

Yazarımızın kafasında kaderlerimizin bir an önce yazılmasını bekleyen, üç hikâye kişisiydik. Noter, Delikanlı ve ben. Henüz yazılmadığımız halde, aynı hikâyenin kişileri olacağımızı belli belirsiz hissediyor, yazarımızın aramızda kuracağı bağın nasıl bir şey olacağını tahmin etmeye çalışıyorduk. Ama ortada üçümüzü bir araya getirecek, yazılmış tek bir cümle bile yoktu. Bu yüzden bir türlü yakınlaşamıyor, birbirimizi uzaktan izlemekle yetiniyorduk.

Henüz belli bir kurgusu olmayan hikâyemiz, yazarımızın kafasında dönüp duruyordu. Ne olacağımız, ne yapacağımız hatta var olup olamayacağımız bile belli değildi. Aklından geçenler ile varlığımız arasında bir bağ kuracak kadar gelişmiş değildik. Kendi hakkımızda çok az şey biliyorduk. Hikâye kişilerinin gerçekdışı dünyasında, henüz yazılmamış kahramanlar olarak, başıboş dolanıyorduk sadece. Tedirgindik, kendimizi çok yalnız hissediyorduk.

Yazarımız arada bir hikâyemizle ilgili olduğunu sandığımız ve bizi çok heyecanlandıran notlar alıyor, siyah mürekkepli dolmakalemiyle, müsvedde kâğıtlara hikâyenin ilk cümlelerini karalıyor, sonra hepsini buruşturup atıyor, böylece bizi derin bir bilinmezliğe sürüklüyordu.

Bizimle uzun boylu uğraştığı, vaktinin büyük bölümünü bizi var etmeye ayırdığı söylenemezdi. Gerçi Noter'le ara sıra meşgul oluyordu ama Delikanlı ile beni çoğu zaman unutuyor, özellikle beni ilgilendirecek tek bir kelime bile yazmıyordu. O bir türlü beni kalemine almadıkça, var olmaya dair ümitlerim de hızla eriyordu.

Başka hikâyelerin kişileriyle henüz samimi olmadığım için, bütün dikkatimi yazarımıza vermiştim. Varoluşumun onun ellerinde olduğunu bilmek bana tarifi zor, hoş bir duygu veriyordu. Aramızda adeta tanrısal bir denge vardı. Yazarımızın hayatını anlamlandıran ben ve diğer hikâye kişileriydik. Onun beni yaratması durumunda, ben de onun varoluşuna katkıda bulunacaktım. Yazar ile yazdığı kişi arasındaki bu ilişki, var olmak isteğimi şiddetle artırıyor, beni müthiş heyecanlandırıyordu.

Yazarımızın hikâyelerine çok uzun zaman harcadığını, yazmaya başlamadan önce hikâye kişilerini uzun süre kafasında taşıdığını ve hâlâ üzerinde çalıştığı, bitirilememiş hikâye kişileri olduğunu Eskici'den öğrendim. Eskici, yazarımızın yıllardır üzerinde çalıştığı bir hikâyenin ana kişisiydi. Sürekli yazıldığı halde bir türlü son şeklini alamıyor, ya da özellikle almıyordu. Hikâyemizin yazılma sürecinde, en ümitsiz zamanlarımda, yanımda hep Eskici' nin güven veren varlığını hissettim.

Noter, Delikanlı ve ben yazarımızın kafasında ayrı ayrı oluşmuştuk. Bu ne zaman ve nasıl başladı, bilmiyorum. Bir arada oturduğumuz bir sırada gözümün ucuyla ikisine de baktım ve aynı hikâyede var olacağımızı belli belirsiz hissettim. Başlangıcımız böyle sessiz, böyle soğuk ve mesafeli, hatta düşündürücü oldu.

Ne olacaktık? Neler gelecekti başımıza? Nasıl bir varoluş içinde çoğalacaktık? Nasıl bir kişilikle girecektik hikâyemizi okuyacak olanların kafalarına?

Onların hangi duygularına dokunacak, hangi düşün-

celerin doğmasına yol açacaktık? Hiçbir şey bilmiyor, hikâyemiz başlamadıkça endişeleniyorduk. Ya hiç var olamazsak korkusu sarıyordu her yanımızı. Yazarımız her sabah masasına geçtiğinde, taze ümitler doluyordu içimize. Hikâyemiz kafasında dönüp durdukça heyecanlanıyorduk. Bazen belirir gibi oluyorduk, tam varoluşumuza gülümsemeye hazırlanırken, yazarımız kalemi elinden bırakıyordu. Uzun, sıkıcı ve sessiz bekleyişimize kaldığımız yerden devam ediyorduk.

Ancak bu durum fazla uzun sürmedi. Aynı hikâyenin kişileri olduğumuzu hissettiğimiz andan kısa bir süre sonra, Noter iyice belirginleşti. Delikanlı ile ben ihmal edilmiştik. Doğru dürüst yazıldığımız, hakkımızda iki kelime not alındığı bile yoktu. Yazarımızın ilgisizliği bizi birbirimize yakınlaştırdı, Noter'den iyice uzaklaştırdı.

Artık başka biriydi Noter. Henüz belirsiz olan kaderinin kendine oynayacağı oyundan endişe eden, ürkek adam gitmiş; yerine kuru bir dal kadar hissiz görünen, soğuk ve küstah tavırlı biri gelmişti. Endişelerimiz, duygularımız, beklentilerimiz ortak değildi artık. O, payına gösterişli bir başrol düşmüş bir oyuncu gibi kasılıyor, halinden memnun bir edayla gülümsüyordu. Gözlerine rahatsız edici bir bakış yerleşmişti. Bir de uykusuzluk hastalığına yakalanmıştı. Büyük gözleri hiç kapanmıyor, gecenin en derin karanlığında bile, bizi acıklı bir yokoluşa götürecek lanetli bir saatin fosforu gibi parlıyordu. Uyuduğumuz anlarda bile onun varlığının kara bir gölge olarak iliklerimize işlediğini hissediyorduk.

Yazarımız hep onun üzerinde çalışıyordu. Tutkularını, zaaflarını, alışkanlıklarını, garip arzularını, hatta yaşadığı mekânı bile tasarlamıştı. Yazarımızın aldığı notlara ve yazdığı bölümlere göre, şehrin epeyce dışında, önünden demiryolu geçen, ürkütücü, büyük ve bakımsız bir evde tek başına yaşıyordu. Her sabah evinden çıkıp yürü-

yerek istasyona gidiyor, trene biniyor; akşamları da aynı yoldan dönüyordu. Henüz tamamen yazılmış olmamasına rağmen ilginç bir hikâye kişisi olacağı belliydi. Gece ve gündüz vücudunun kimyasını değiştiriyordu. Gün boyunca sıradan, herkes gibi bir insan olarak yaşıyor, hayatın bir yığın ayrıntısının yasalara uyumunu onaylıyor, koyu renkli takım elbisesinin içindeyken işine aşırı titizleniyor, kurulmuş düzenin, sadakatle çalışan ve ömrü boyunca öyle kalacak bir parçası haline geliyordu. Ama güneş dağların arkasında kaybolup gecenin karanlığı yeryüzüne inince; ruhunun örselenmiş, hasta bir yanı onu esir alıyor ve böylece Noter sabaha kadar gözünü kırpmadan pencerenin önünde oturup, gündüzleri yasak bulduğu duyguların özlemiyle yanarak; derin ve hastalıklı yalnızlığının içinde, kendinden geçiyordu.

Bu kadarı bile, diğer hikâye kişilerinin Noter'i konuşması için yeterli olmuştu. Fısıldaşıyorlar, onu işaret ediyorlar, biraz hayranlıkla, biraz da çekinerek çevresinde dört dönüyorlardı. Noter de durumunun farkındaydı. Bu yüzden giderek küstahlaşıyor, Delikanlı'ya ve bana hiç yüz vermiyor, bizi aşağılayan gözlerle süzüyordu. Hikâyenin ana kişisi olacağından emin olduğu için, sadece yazarımızın daha önce yazmış olduğu hikâyelerin ana kişilerini konuşmaya değer buluyordu. Hızla değişmiş, kişiliğine ilişkin ayrıntılar belirginleştikçe, küstahlığı da artmıştı.

Bu kadarla kalmadı. Üstün olduğu inancını çevresine öyle bir yaydı ki, bir hikâye kişisiyle konuşması bile, adeta bir lütuf haline geldi. Kişiler arasında ayırım yapmaya, bazılarını aşağılamaya başladı. Ama o böyle yaptıkça, yan kişiler iltifat dolu abartılı sözlerle etrafında pervane olmaya, ona gereğinden fazla ilgi göstererek, yazarının yazdığı kadarıyla var olacak bir hikâye kişisini ilahlaştırmaya çalıştılar.

Bu abartılı ilgi karşısında Noter, bizim gerçekdışı dünyamızda komik kaçacak kadar katılaştı. Oysa bizimki kuralsız, başıboş bir dünyaydı. Yazarımızın kafasındaki özgür alanda bütün doğa ve toplum yasalarından uzak yaşıyorduk. Noter tavırlarıyla, duruşuyla hikâye kişilerini etkiliyor, kayıtsız şartsız ona teslim olmamızı istediğini açıkça belli ediyordu. İktidarsız, çok renkli dünyamıza garip bir hiyerarşi getirdiği ortadaydı. Delikanlı ise kendi kaderinin belirsizliğinin derdine düşmüştü. Çevresiyle ilgisi hemen hemen hiç kalmamıştı. Uykusu bile tedirgin ve korku doluydu. Var olamamak endişesi sinirlerini iyice zayıflatmıştı. Eskici ve ben bütün bunların korkunçluğunun farkındaydık ama elimizden bir şey gelmiyordu.

Eskici'yle, Noter'in hızla belirginleştiği ve ümitsizliğimizin giderek arttığı sıralarda tanıştık. Sanki yazarımızın kafasının demirbaşıydı. Kaç yıldır onun kafasında yaşadığını, ana kişisi olduğu kaç hikâyeye başlandığını hatırlamıyordu. O kadar yazılamamış bir kişiydi ki, yazarımızın adeta vicdan azabı, eleştirmeni, yazarlığının vardığı noktaların denetleyicisi haline gelmişti. Kafasında yaşlanmış, adeta kişileşmişti.

Eskici bir türlü yazılamama sürecinde, o kadar çok hikâye kişisi görmüştü ki, yazılmak yazılmamak önemini kaybetmişti. Aramızda, var olmak endişesi taşımayan tek kişiydi. Ona hiç söylemedim ama hissettim ki, yazarımız onu yazdığı zaman, serüven bitecek, yazarlık defterini kapatacaktı.

Bütün hikâye kişileri, Eskici'nin öneminin farkındaydılar. Noter'in etrafında ne kadar pervane olsalar da, Eskici'den çekiniyorlar, ona derin bir saygı duyduklarını belli ediyorlardı.

Noter, yazarımızın yarattığı en büyük hikâye kişisi olduğuna bütün kalbiyle inandığı sıralarda Eskici'yi de etki alanına çekmek istedi. Ama diğer hikâye kişilerini ko-

layca yönlendiren etkin tavrının Eskici üzerinde hiçbir etki yapmaması karşısında şaşkına döndü. O zaman Noter'in de kendi kaderinden kuşku duymaya başladığını hissettim.

Var olmaktan ümidimi kesmek üzere olduğum bir sabah, yazarımız masasına geçti ve Noter çevresinde döndürüp durduğu hikâyenin, kafasında şekillenmiş kurgusunu kâğıda geçirdikten sonra, bizi yazmaya başladı. Ben kırmızı bir elbise giymiştim. Delikanlı'nın çok şık, kıpkırmızı bir arabası vardı. Noter harap evinin penceresinde, bir puhu kuşu gibi oturuyordu.

Delikanlı bu varoluşu fazlasıyla ciddiye aldı, birden canlandı. Aynı bir zamanlar Noter'i tanıyamadığım gibi, Delikanlı'yı da tanıyamaz oldum. Birkaç satırlık bir varoluş yerine, hiç var olmamayı tercih eden Delikanlı gitmiş, yerine hikâyede var olabilmek için her türlü kişiliğe razı olan, zavallı biri gelmişti. Nihayet yazılıyoruz! diye sevinçli çığlıklar atıyor, abartılı bir sevinç gösteriyordu.

Oysa ben Noter'le aynı hikâyede var olacağım için mutsuzdum. Bizim gerçekdışı dünyamızı altüst eden, aramızda garip bir hiyerarşi yaratan bu kişiyle aynı hikâyede tutsak olacağım duygusu, derin bir acı halinde içime çökmüştü. Eskici mutsuzluğumun farkındaydı. Hikâyeye son nokta konuncaya kadar ümitli olmam gerektiğini, bir türlü yazılamadığı uzun yılların sonunda elde ettiği tecrübeye dayanarak anlatıyor, beni sakinleştirmek istiyor ama onun tatlı sesiyle anlattıkları içime çöreklenen acıyı söküp atmama yardımcı olmuyordu.

Delikanlı'nın pahalı, kırmızı arabasında ön koltukta oturuyordum. Açık saçık, kırmızı bir elbise giymiş, dudaklarımı kıpkırmızı boyamıştım. İncecik siyah çoraplar uzun bacaklarımı sarıyordu. Ayağımda yüksek ve ince topuklu ayakkabılar, omuzlarımda da taklit siyah bir kürk vardı. Ucuz bir şıklık içindeydim. Sigara içiyordum. Delikanlı'nın bana duyduğu şehvet teninden taşıyordu.

Gecenin çok geç bir saatiydi. Giderek seyrekleşen evlerin ışıkları sönmüş, şehrin insanları kendilerini yorgun bir uykunun kollarına bırakmışlardı. Araba birkaç metre aşağısından demiryolu geçen asfalt yolu hızla yutuyordu. Henüz Noter'in geniş ve harap bir bahçe içinde kara ve büyük bir gözü andıran evine gelmemiştik. Delikanlı'nın çok sevinçli olduğu her halinden belliydi. Tam yazarımızın istediği gibi sarhoş olmuştu. Pencereyi açıyor, gaza bastıkça keyiften çığlıklar atıyordu.

Noter'in hikâyesine hizmet etmekte olduğumuzu artık kesinlikle anlamıştım. Sıradan birer hikâye kişisi olarak var olmaktaydık. Bir okuyuşta unutulacak, böylece, gerçekdışı dünyamızın en değersiz köşelerinden birinde, kendimize güçlükle yer bulacak ve hep sıradan kalacaktık.

Ben de sarhoştum. Camı açmıştım. Arada bir çıplak kolumu dışarı çıkarıyor, usul usul yağmakta olan karın altına tutarak ateş gibi yanan tenimi soğutmaya çalışıyordum. Delikanlı bir eliyle araba kullanırken, öbür eliyle elbisemin eteğini sıyırarak bacağırnı okşamaya başladı. Elini ittim, aldırış etmedi. Kendine biçilen rolden pek memnun olduğu, ellerinin giderek hoyratlaşmasından belliydi. Elini bu kez sertçe iterek bana dokunmamasını söyledim. O bana orospu! diye bağırarak bir tokat attı. Ben de ona vurdum. Birden dövüşmeye başladık. Ben ona vurmaya çalışırken, o bana paramı peşin verdiğini, ne isterse onu yapacağını söylüyor ve saçlarımdan tutarak başımı arabanın camına vuruyor, bırakıyor, boynumu sıkıyor ya da arka arkaya tokat atıyordu.

Canım yanıyordu. Onun yüzüme inen tokatlarından kurtulmak için öfkeyle gerilmiş, güçlü elini tutmaya çalışıyor ama başaramıyordum. Bir ara ayağını gazdan çekince araba yavaşladı, ben arabanın kapısını açarak ken-

dimi dışarı attım ve birkaç metre yükseklikten demiryoluna yuvarlandım. Rayların üzerine yığıldım.

Burnumdan akan kanın sıcaklığı yüzüme yayılırken, keskin bir tren düdüğü duydum. Kalkmak istedim ama başaramadım. Ansızın virajı dönen ve hızla üzerime gelen trenin dev farları ortalığı birden aydınlattı. Yazarıma kahrederek gözlerimi yumdum. Tren hızla yaklaşıyordu ve ben, her okunuşta bu ölümü yeniden tadacak olan, kısa ömürlü, şanssız bir hikâye kişisi olarak var oluyordum.

Düdük sesleri hafifledi, sonra duyulmaz oldu. Şaşkın bir halde gözlerimi açtım. Farların çiğ aydınlığı kaybolmuş, ortalık zifiri karanlığa bürünmüştü. Tren, arkasında cesedimi bırakmamış, çift yönlü demiryolunun öbür tarafından geçip gitmişti. Hikâyemin asıl şimdi başladığını hissederek zorlukla doğruldum. Noter'in ışıksız evi gecenin karanlığında, büyük bir karaltı halinde adeta beni çağırıyordu. Yorgun ve perişan adımlarla kaderime doğru yürümeye başladım.

Burnum hâlâ kanıyordu. Saçlarım dağılmış, kürküm çalılara takılmış, rugan ayakkabılarım ayaklarımdan fırlamıştı. Çok üşüyordum. Yara bere içindeki çıplak kollarımla çıplak göğsümü kapayarak, Noter'in harap bahçesine girdim, evinin demir kapısını yumrukladım. Yazarım onun her şeyi gördüğünü ve beni beklediğini yazmıştı. Noter fosforlu gözleriyle kapıyı açtı. Onun kuru, kemikli kollarında kendimden geçtim. Günün ağarmakla ağarmamak arasında olduğu o kısacık anda, büyük bir odanın ortasındaki kocaman yatakta kendime geldiğimde; gece boyunca ayak bileklerimi okşamış olan Noter'in, gündüze hazırlanmak için koyu renk takım elbisesini dolaptan çıkardığını gördüm.

Ölmemiş, Noter'in tutsağı olmuştum. Bu ölümden de beterdi. Varoluşumdan memnun değildim. Ama beni bu değil, Delikanlı'nın abartılı memnuniyeti mahvetti.

Yüzünün çocuksu hatlarının dayanılmaz bir okşama arzusu verdiği, duygulu ve masum genç yoktu artık. Noter'e yaranmaya çalışıyor, sevincinden kabına sığmıyordu. Çok şaşkındım. Bu hikâyede aslında biz yoktuk. Bizim aracılığımızla anlatılan bir şey yoktu. Ben basit bir orospuydum, o da zavallı bir gençti. Biz Noter'in var olması için araçtık. Bütün bunlar Delikanlı'nın hiç umurunda değildi. Hikâye kişilerine bana nasıl tokat attığını, bacaklarımı okşarken neler hissettiğini anlatıyor ve kaba kaba gülüyordu. O kadar aşağılık bir hal almıştı ki, var olmadan önce nefret ettiği Noter'e övgüler düzmekten, gelmiş geçmiş en büyük hikâye kişisi olduğunu söylemekten çekinmiyordu. Noter de, Delikanlı'nın bu hallerine göz yumuyor, gülümseyerek onu adeta ödüllendiriyordu.

Ama bir gece hiç beklemediğim bir şey oldu. Eskici yanıma geldi ve yazarımızın bir türlü uyuyamadığını söyledi. Gerçekten de yazarımız yatağında dönüp duruyordu. Delikanlı'ya baktım. Sevinçten yorgun düşmüştü, ahmak bir yüzle mışıl mışıl uyuyordu. Ama yazarımızın bu huzursuzluğu Noter'in dikkatini çekmişti. Göz göze geldik. Hiç kapanmayan gözlerinde gizlenmesi imkânsız bir korkunun gölgesi dolaşıyordu. Yazarımız sonunda yataktan kalktı, masasına geçip çalışmaya koyuldu.

Birkaç hafta süren hummalı bir çalışma sonunda, Noter ve Delikanlı kayboldular. Noter şaşkındı, mahvolmuştu. Gözden çıkarıldığına inanamıyordu. Delikanlı ise olup bitene anlam veremeden, dudaklarında donmuş bir gülümseme ile kalakalmıştı. Giderek belirsizleştiler ve son kâğıt da atılınca yok oldular.

Bu olay diğer hikâye kişilerini de çok şaşırttı. Sarsıldılar. Sonra sonra Noter'in nasıl olup da kendilerini bu kadar etkilediğini konuşmaya başladılar ve ona yaranmak için düştükleri durumdan utanç duyduklarını itiraf

ettiler. Hikâye kişilerinin renkli ve coşkulu dünyası yavaş yavaş eski zenginliğini bulmaya başladı.

O bitmemiş hikâyeden geriye ben kaldım. Uzun süre yazarımızın kafasında kırmızı elbiseli, kırmızı rujlu, ucuz görünümlü bir kadın olarak yaşadım. Sonra bir sabah yazarımız benim hikâyeme başladı. Daha önce hiç görmediğim bir hikâye kişisiyle bir meyhaneden çıktım. Yine gecenin geç bir saatiydi. Mahzun bakışlı, mahcup tavırlı bir gencin, her tarafı dökülen arabasına bindik ve aynı sahil yolunda ilerlemeye başladık. İkimiz de sarhoştuk. Genci ben ayartmıştım.

Bir yazlık eve gidiyorduk. Orada siyah taklit kürkümü, siyah ipek çoraplarımı, rugan ayakkabılarımı ve kırmızı elbisemi çıkaracak, bu utangaç ve duygulu genci, şehvet denen duyguyla tanıştıracaktım. Araba demiryoluna yuvarlandığım yere doğru yol alırken mahcup genç, tedirgin ve acemi parmaklarıyla bacaklarıma dokundu. Her şey yazarımızın yazdığı gibiydi. Saati saatine uymayan, geçkin bir fahişe olarak, bu genç çocukla yatmaktan vazgeçtim. Birden elini ittim ve ona hakaret etmeye başladım. Para verdi diye bana istediğini yapamayacağını söyledim. Şaşırdı, eli ayağına dolaştı. Pişmandı, bana dokunmaktan çoktan vazgeçmişti ama bu kez farklı bir karakter olarak yazılan bendim. Çirkeftim, sarhoştum. Ona küfür ediyor, bağıra bağıra ağlıyordum.

Arabanın camını açıp çığlık atmaya başladım. Yol boyunca sıralanmış evlerden birkaçının ışıkları yandı. Mahcup genç beni yatıştırmaya çalışıyordu. Susmam için bana yalvarmaya başladı, susmadım. Çığlığım geceyi yırtıyordu. Eliyle ağzımı kapatmaya çalıştığı bir sırada, eski arabanın kapısı birden açıldı, aynı yerden aynı demiryoluna yuvarlandım. Aynı tren göründü yine. Farları ortalığı gündüz gibi aydınlattı.

Tren yanımdaki raylardan geçip gitti. Burnumdan

yine kan sızıyordu. Kalktım, denize doğru yürüdüm. Bir ağaca yaslandım. Sarhoş ve kederliydim. Birden gencin çığlıklarını duydum. Trenin altında kaldığımı sanmıştı, yamaçtan düşe kalka iniyordu.

Çıldırmış gibiydi. Demiryoluna çöktü. Neredesin? diye bağırdı birkaç kez. Korkmuştu, perişandı. Karşı yönden gelen tren birdenbire çıktı. Düdüğünün keskin sesi denize doğru dağıldı. Farları ortalığı aydınlattı. Gencin çığlığının yankılandığını, vücudunun parçalandığını duydum. O anda kalbime bir acı saplandı. Kıpkırmızı bir azapla tanıştım.

Böylece hikâye kişilerinin dünyasında var olduk. Mahcup tavırlı, romantik ve yumuşak bakışlı genç, benim iyi bir hikâye arkadaşı olduğumu söyledi hep. Ben, keşke yazarımız nişanlını da yazsaydı dedim. Yazarımız hikâyesini başka türlü yazsaydı eğer, ertesi gün evlenecekti. Son bekâr gecesini benimle geçirmek istemişti.

1996

KAYBETME KORKUSU

1. Avlu

Adını sonradan öğrendim, hikâyesini de. O korkunç olay gözlerimin önünde cereyan ettikten aylar sonra. Balkonda derin derin soluk alırken, her soluk alışımın aslında küs olduğum Tanrı'ya gönderilen kırgın bir dua olduğunu içimden geçirirken, –ya bir an önce bahar gelsin ya da bu isli soluklar beni büsbütün zehirlesin, böylece bu ağır, bulanık, içimde kabarıp duran ve artık dizginlemekte zorlandığım garip hal sona ersin diye– kapı çalındı.

Önce hiç oralı olmadım; birçok lüzumsuz arkadaşım vardır, gelip gevezelik ederler, duyulmuş fıkralar anlatırlar, içkilerimi bitirirler, canımı sıkıp giderler; yine onlardan biridir diye aldırış etmedim. (Hayatımda kapıyı açmaktan sevinç duyacağım kimse yok.) Ama sonra duraksadım. Bir önsezi, tam da o terasa bakıyordum; saksılar devrilmiş, kuşlar çiçeklerin köklerini gagalamışlar, perdelerin durgun çizgileri daha da kararmış; gidip kapıyı açtım.

Gelen, –adını henüz bilmediğim– Safir'di. Perişan göründüğünü, çok zayıflamış olduğunu görünce, bu gelişe şaşırmayı unuttum. Sebepsiz bir şekilde düşmandım ona. Safir hakkında da, olayın nedeni hakkında da hiçbir fikrim yokken düşman olmuştum. Bu çok karışık bir duygu aslında. Birkaç defa çözümlemeye kalkıştıysam da

vazgeçtim. Niye saklayayım ki, penceresi bu avluya bakan herkesin kötücül bir duygu beslemeye hakkı olduğu gibi tuhaf bir fikrim var. Aslında bu avluya bakan evlerde cereyan edenleri gören herkes böyle düşünebilir, bu nedenle pek haksız sayılmam. Ama düşmanlık beslemek sanıldığı kadar kolay bir şey değil, hele ortada belli bir sebep yokken. Bir kırgınlık olmalı, bir haksızlık, bir acı ya da en azından elden kaçırılmış bir şey olmalı ki, kendimizi avutabilmek için bir düşmanlığa sığınabilelim.

Bu avluda, bakanların ruhuna sızan gizli bir kötücüllük var, herkes sebebini kendi yaratıyor. Süsen'in kocasını düşman olarak seçmem kolay olmadı, uzun süre kadına ilk görüşte âşık olduğuma kendimi inandırmaya çalıştım. Sanki bu, durumumdaki tuhaflığı giderebilirmiş gibi.. Oysa aylar boyunca ara sıra kadını tüllerin arkasından seyrederken, ışığını söndürdüğüm balkonda kendimi gizleyip onların terastaki sıradan hallerini takip ederken âşık falan değildim sanıyorum. Kalabalık aileler içinde olunsa da, herkesin tekil hayatlar sürdüğü bu avluda onların iki kişilik yaşamaları dikkatimi çekmişti, bu yüzden onları gözlüyordum.

Galiba ben kadının ölümüne âşık oldum. Bunu da uzun zaman kendime itiraf edemedim. Derinden hissettiğim bu sebebi soğuk ve fısıltılı bir iç sesle kendime bir bir anlatırsam, ortada karanlıkları seven ruhumu besleyecek bir düşmanlık kalmayacağı için, âşık olduğum şeyin Süsen değil, o ölüm ânı olup olmadığını da kendime fazla sormadım.

Bu avlu zehirlidir, ya arka pencereleri örmeli ya da buradan gitmeli. Ben zehirlenmeyi seçtim, isteyerek. Oysa ne sırtımdan bıçaklandım, ne ihanete uğradım, ne de çocukluğumu örseleyen yakıcı hikâyelerim var. Ruhum karanlığı seviyordu sadece, ben de bunları yazıyordum, yazdıklarım kimseyi ilgilendirmiyordu, hepsi bu.

Birçokları gibi küstüm. Ama kimlere küs olduğumu da bilmiyordum. Hayat hakkında zaten bir karara varamıyordum, iyi mi kötü mü, gerekli mi değil mi, değer mi değmez mi, o korkunç olaydan sonra kararsızlığım büsbütün arttı. Penceremin açıldığı âlemde yaşadıklarımla bir yandan sığ, kolay ve düşüncesiz bir hayatı tattım, bir yandan da dibe indim, bulanık olanda biraz daha kendimi aradım.

Safir'in gelip kapımı çaldığı güne kadar polise bir yığın imzasız mektup yazdım ama hiçbirini göndermeye cesaret edemedim. Nerede bende o yürek? Biri mektubumu ciddiye alır da kararsız hayatım başkalarının elinde bir biçim kazanır diye korktum. Başkalarını ilgilendiren ama para kazandırması dışında beni hiç ilgilendirmeyen şeyleri yazarken, arada bir gözüm pencereye takıldığında, avludan yükselen kötücül buhar beni kendine çekiyor, ben de oturup polise mektup yazıyordum: *Her şeyi gördüm!*

Bu avlu bastırılmış, ortak bir deliliğin açığa çıktığı bir iç âlemdir. Kışın daha sessiz ama daha kötücül olur. Pencereler sımsıkı kapalı olduğundan, yürekten kulak vermek gerekir acı çığlıklara, şehvetin iniltisine, şiddete, ihanet taşıyan fısıltılara. Ben de avlunun diğer insanları gibi hiçbir müdahale arzusu duymadan, yaşananları değiştirmeye ilişkin en ufak bir kaygı taşımadan, hatta fikir bile yürütmeden öylece izledim olup bitenleri. Bu mırıltılı ama kıpırtısız tanıklıktan, avlunun taşmaya hazır kininden, delilik sınırında duruşundan, saldırganlığından, öfkeli ve gaddar taşkınlığından, şehvetinden marazi bir zevk aldığımı kendimden hiç gizlemedim ama kimseye de anlatamadım. Kim, şehrin tam ortasında dar ve acımasız bir koridor oluşturan bu yan yana sıralanmış avlularda, hayatın şişmiş ve öfkeli bir yürek gibi attığına inanır?

Kurum dolu havayı içime çekerken, geçkin orospu-

nun balkona attığı annesi düzenli aralıklarla camı yumrukluyordu. Ağlamaktan çok inlemeye benziyordu sesi. Herkes alışkındı buna. Kapı çalındığı sırada, artık anlam katmak için çaba bile göstermediğim hayatım baharla birlikte canlansın, oyunda sahne değişsin diye bekliyordum. Bahar burada sahneyi gerçekten değiştiriyor; kötülük, baharın coşkun sesi, ılık hava, henüz kine bulaşmamış taze aşklar altında bir süreliğine kabuğuna çekiliyor.

Odamda kibirli bir müzik çalıyordu, kapıyı açmaya giderken sesini kıstım.

Doğrusu kendimi çabuk topladım Safir'i görünce. Kısacık bir an onun için düşündüğüm, pek de yaratıcı sayılmayan işkence yöntemleri hızla geçti aklımdan, ateş ve buz ile bıçak ve keskin kâğıt kenarı ile asit ve tuz ile aşk ve söz ile yapılabilecek her türden işkence. Safir çatlamış toprağa benzeyen yüzünde, tesadüfen toprağa düşmüş iki parlak taş gibi duran gözlerini açarak, niye geldim bilmiyorum dedi. Aylardır sebepsizce düşman bellediğim adama karşı alabildiğim en katı tavır üst perdeden bir sesle ben de! demek oldu. Ama beni duymadı ya da sesimdeki küstah tonun farkına varmadı. Kısa bir an bakıştık. Gözlerinde acınası bir ifade vardı. Buna rağmen yakışıklı bir adam olduğunu fark ettim. Zavallı bir duruşun güzelliğini kıskandım ve hikâyeyi yanlış kurmuş olabileceğimi ilk kez o an belli belirsiz hissettim.

Safir uyurgezer gibi gösterdiğim tarafa yürüdü, onu pencerenin önünde duran ve oturup sadece göz kesildiğim koltuğuma oturttum. Hiç kimseyi oturtmadığım bu koltuğa Safir'i niye oturttuğumu sonradan kendime sorduğumda, dürüstçe cevapladım: O terası görsün istedim. Karşı açıdan baksın kendine, bu kötücül âlemde payına düşenler yetmezmiş gibi, tanık olmadığı o korkunç olayı görür gibi olsun. Elbette yanılmadım, – kötülük öğreti-

yor. Safir'in o koltuğa oturur oturmaz terasa baktığını ve iki parlak taşı andıran gözlerinin ânında yaşlarla dolduğunu gördüm. Oda loştu. Safir'in yüzü alabildiğine gölgeliydi ve gözlerindeki yaşlar inanılmayacak kadar parlıyordu. İşte o anda, içimdeki o kalın buzun, kırılmaya kalkışılsa ince dikenler halinde ortalığa dağılıp tene batacak, her yeri kan gölüne çevirecek olan o buzun eridiğini; düşmanlık, çıkar, yılgınlık, bezginlik, şehvet, sebepsiz kötülük, kin, keder, aşk, heyecan, sahte aile mutluluğu, korku, karşılıksız sevgi, umutsuzluk ve bunlara benzer daha bir yığın karışık duygudan patlamak üzere olan; bütün bu kirli, kederli ve acıklı taraflarıyla karanlığı seven ruhumu besleyen arka bahçelerden oluşmuş bu uzun koridorun aslında başka türlü de okunabileceğini hissettim: Safir'in gözlerinde parlayan yaşlarla ilk ders. Kaç mevsimdir bu türlü izlediğim avluyu bir de başka türlü okuyabileceğimi hissetmek, Safir'in gelişinden daha fazla sarstı beni. Oda giderek karanlıklaşırken onun gözlerinde yaşlar parlayıp söndü, parlayıp söndü. Dikkat ettim de, ağlarken bile gözlerini hiç kırpmıyordu.

Birkaç yıl önce, benim gibi adamların sık sık başına geldiği üzere, büyük işadamı edalı bir emlakçının peşine takılmış, sokak sokak gezerek ev arıyordum. Ilık bir ekim gününde, yaklaşınca çok pis koktuğunu fark ettiğim suni deriden, siyah bir mont giymiş emlakçı beni evden eve sokuyor, mutfak dolaplarını, kartonpiyerlerini, şunları bunları gösterip övüyor, sanki benim için çok önemliymiş gibi kombili olduğunu anlatıp duruyor ama ne istediğimi anlayamıyordu. Hoş ben de anlattım diyemem. Beyaz çoraplı, pis kokan suni deri mont giymiş bir emlakçıya ruhu olan bir pencere aradığımı, pencerenin önüne yerleşip bir çift iri ve kanlı gözden ibaret olmak istediğimi söyleyemezdim ya. Emlakçı her normal insanın

beğeneceği her normal daireyi gösterdiğinde, ben de kirası fazla, dolarla ödeyemem, depozitosu yüksek, salonu küçük gibi, her normal insanın söyleyebileceği ama benim gerçeğimle hiç ilgisi olmayan mazeretler uyduruyordum, adam da her normal emlakçı gibi beni anlayışla karşılıyordu.

Artık benden ümidini kesmek üzereyken duraksadı, bir ev daha var abi dedi. Yalnız acayip bir daire, ön tarafı çok sıkıcı. Bu, arka tarafı çok ilgi çekici demek olabilir diye düşünerek o sıkıcı daireyi hemen görmek istedim. Apartmanın önüne geldiğimizde artık kısalan günlerin akşamlarından biri daha olmak üzereydi, dar sokağa apartmanların izin verdiği ölçüde tatlı bir akşam kızıllığı çökmüştü. İçeri girince bir erkeğin bağırdığını, bir kadının da arada bir çığlık atarak ağladığını duydum. En üst kata çıktık. Dairenin ön tarafı kıpırtısız pencereleri olan, çok yakın ve çirkin bir apartman yüzünden gerçekten karanlık ve bunaltıcıydı ama arka tarafta avluya bakan geniş bir pencere ve küçük bir balkon vardı.

Hemen balkona çıktım. Gördüğüm avlu bana sirkleri hatırlattı. Sık sık kayıp veren ve kayıplarının ardından ağlamayı bile başaramayacak kadar bezgin trapezcilerin düşmek arzusuyla kendilerini boşluğa bıraktıkları, yoksul sirkleri. Bunu uzun boylu düşünmüş değilim. Ama aniden karşıma çıkan ve tepeden baktığım bu uzun, dar koridorda sanki yoğunlaştırılmış bir hayat yaşanıyordu. Burada garip bir seyirlik hal vardı ve bana sirkleri hatırlatan bu seyir duygusuydu. Yüzlerce pencerenin baktığı bu avlunun yarattığı ilk etkiye alışmaya çalışırken merdivenlerde duyduğum kavga büyümüş olmalıydı ki, bir cam şangırtıyla kırıldı, avluya sert bir eşya düşüp parçalandı. Derken art arda tokat sesleri ve bir kadının içine derin beddualar karıştırılmış haykırışlarını duydum. Bütün bunlar olurken pencerelerdekiler sadece dikkatle baktılar. Eve

yerleştikten sonra benzer olayların bu iç âlemde sıradan günlük hayat görüntüleri olduğunu anladım.

Safir'in terası bahar gelinceye kadar dikkatimi çekmemişti. Avlunun kadınları da. Kötücüllüğü, gaddarlığı, umursuzluğu ve benzer duyguları epeyce derinden hissetmiştim ama hepsi buydu. Baharla birlikte pencereler ve balkon kapıları açıldı, avlunun insanları balkonlara, bahçe denemeyecek taş zeminli avlulara çıktılar. Tam karşımda bulunan, sanki kolumu biraz uzatabilsem dokunabileceğim kadar yakın görünen ve yarım kat aşağımda olduğu için rahatça izleyebildiğim o teras başkalaşmaya başladı. Küçüktü. Kare bir masa ve iki rahat sandalye çepeçevre sıralanmış yüzlerce saksı çiçeğin arasına ancak sığmıştı. Terasın üstü sonbahar gelince kızaran, çok güzel, seyrek bir sarmaşıkla örtülüydü. Gündüz, arada bir terasa bir kadın –Süsen– ve bir adam –Safir– çıkıyordu. Yemek yiyorlar, sonra öylece, suskun oturuyorlar, erken yatıyorlardı. Ama garip bir şekilde birbirlerine bağlı olduklarını hissediyordum. İkisi de çoğu zaman evde oluyor, her bir saksı çiçek ile tek tek ilgileniyor ve o teras, –benimki de dahil– her evde arızalı bir hayatın boy verdiği, doyumsuzluk ve acı ile beslenen iç kanamalı avluda yabancı bir madde gibi duruyordu.

(O korkunç olayla birlikte avlunun bünyesi kendine yabancı olan bu ikiliyi kabul etti mi, etmedi mi, hâlâ karar verebilmiş değilim.)

Avluyu böylesine seyirlik kılan ve gözümün önünde açık bir yara gibi akıntılar sızdıran hikâyeleri kadınlardan öğrendim. Avlunun kadınlarının birçoğuyla yattım. Bahçesindeki uyuz erik ağacını matah bir şey sanan, öğleden sonraları beton zemine koyduğu şezlongda uyurken horlayan, yaz kış atletle gezen ve her sabah erkenden kalkıp vücut çalışan beyaz saçlı, tok sesli emeklinin, yüz felci geçirdiği için ağzı çarpılmış karısı da dahil. Emeklinin

geçkin orospuyla, kadın ona âşık olduğu için para vermeden yattığını, orospunun müşterisi geldiği zamanlar annesini balkona kapattığını, annenin durmadan turşu kurduğunu, kızı içerde müşterisiyle sevişirken turşu kavanozlarını birer birer vücutçu emeklinin bahçesine attığını, böylece orospunun içerde müşterisi olduğunu herkesin anladığını, annenin kavanozların taş zeminde patlamasından büyük zevk duyduğunu, bu yüzden orospunun artık eve kavanoz almadığını; avlunun sonundaki çikolata fabrikasında çalışan, otuz yaşlarında, ipincecik ve sırf, çikolata koktuğu için yüz yaşında olduğu söylenen zengin madamın bakıcısı güzel genç kızla yatabilen genç adamın; sürekli ağlayan iki yaşındaki kızını biraz ocağın gazından koklatarak uyuttuktan sonra koşarak bana gelen ve dudaklarının üstü daima terli olduğu için ağzından öpemediğim karısından öğrendim. Bu inanılmaz ilişkiler ağının ayrıntılarını hiçbir zaman aklımda tutamadım.

Ben dinledikçe onlar anlatıyorlardı. Parasızlık çekiyorlardı, çocukları üniversiteyi kazansın istiyorlardı, işlerinden kovuluyorlar, birbirlerine kazık atıyorlar, ihbar ediyorlar, çalıyorlardı; kimileri kaçaktı, kimileri şantaj yapacak malzeme arıyordu, birbirlerini dolandırıyorlar, her yenilginin acısını daha büyük bir kötülük yaparak çıkarmaya çalışıyorlardı. Karı kocalar birbirlerinden gizli, bu çöplükten kurtulmanın yolunu arıyorlardı.

Benim bir karımın olmaması kadınların canlarını sıkıyordu. Bir karım olsa ve ona bir şeyler sezdirebilseler, bu tuhaf ilişkiler yumağı daha çok hoşlarına gidecek, ben karımı aldatarak bu kötücül âlemin esaslı bir parçası olacaktım. Ama ne yazık ki evli değildim ve bu zincirleme uzayan ilişkiler ağının öznesi değil nesnesiydim.

Onlarla bu kadar kolay yatabildiğime başlangıçta çok şaşırmıştım, sonra onları anladım, alıştım. Pervasızdılar, defterlerinde aşk diye bir şey yoktu. Yaz geceleri

karanlık balkonumda sessizce otururken birçoğunun kocalarına bir şeyler ima etmek arzusuyla benden söz ettiklerini duyuyordum. Önceleri korkunun parmakları dolaşıyordu üzerimde. Sonra anladım ki, aslında yakalanmak istiyorlardı, –sevilmek, kıskanılmak, değerli olduklarını hissetmek filan değildi dertleri– böylece her zamankinden fazla heyecan katılacaktı hayatlarına ve bu gizli ilişkinin hiç değilse birazının açığa çıkmasından doğan şiddet, şiddetle beslenen hayatlarına iyi gelecekti. Ama avluda kıpırtısız tanıklık yasası yürürlükteydi. Herkes her şeyi biliyor, herkes herkese her şeyi fısıldıyor ve hiç kimse hiçbir şey yapmıyordu.

Süsen'in ve Safir'in avlunun bünyesine uymadıklarını, kadınların anlattıkları bu zincirleme giden hikâyelerde yer almadıklarını fark ettiğim zaman anladım. Onlar zincirin kopuk halkalarıydılar, sadece birbirlerine bağlıydılar. Komşularıyla para alışverişleri yoktu, borç alıp vermiyorlardı, iş kurmaya kalkışmıyorlardı, komşularının yataklarına girmiyorlardı, sessizce yaşıyorlardı.

Doğrusu, avlunun insanları bu ikiliden nefret ediyorlardı.

2. Korkunç olay

Adının Süsen olduğunu nasıl öğrendim, hiç bilmiyorum. Kimse seslenmezdi ona. Diyelim sonradan bu adı yakıştırdım. Öyleyse neden Süsen'in ölümünden önceki bahar bir çiçek kitabı aldım ve *"İris çiçeği olarak da bilinir. Susam, sisam, mavi zambak adlarıyla da tanınır. Soğanlı çiçek sınıfındandır. Pek eskiden beri bahçelerimize girmiş ve bilhassa havuz kenarlarının süslenmesinde kullanılmıştır. Süsenlerin şekillerindeki acayipliği ve özellikle renklerinin güzelliği pek rağbet edilmelerine yol açmışsa da, eskiden beri bahçelerimizde mor renkli süsenler tercih edilmiştir. Her top-*

rakta yetişir ama toprağın biraz nemli olması icap eder" cümlelerinin altını çizdim? Kadına yaşarken âşık değildiysem eğer, neden kaldırımlara, köşebaşlarına yayılan bahar çiçekleri içinde önce süsenler gözüme ilişiyordu ve süsenlerin ince, narin sapları bana onu hatırlatınca yüzüme önleyemediğim bir gülümseme yayılıyordu? Bütün bunlar ona âşık olduğuma delalet ise, neden hepsi buydu, bu kadardı?

Süsen mevsimi çoktan bitmişti. Baharla birlikte açılan pencereler ve balkon kapıları kış gelince kapanmış, masalar, şezlonglar toplanmış, akşamları arka pencerelerde giderek daha az ışık yanar olmuştu. Doğrusu Süsen'i pek de sık hatırlamıyordum.

O sabah penceremin önünde oturmuş, gönülsüzce çalışıyordum. Onu terasta görünce yazmakta zorlandığım şeylere ilgim büsbütün kayboldu. Daha yakından görebilmek için usulca balkona çıktım. Şiddetli ama ılık bir rüzgâr saçlarını uçuruyordu. Halinde hiçbir gariplik göremedim. Güzel göründüğünü düşündüm.

Her şey birkaç saniye içinde oldu. Belki daha da kısa. Süsenlerin o narin saplarını andıran kollarını öne doğru uzatıp kendini terastan aşağı bıraktı. Tok bir ses duydum. Kafatası vücutçu emeklinin yazın şezlongunu koyduğu beton zeminde parçalandı. Ânında öldü. Yukardan baktım. Uyuz erik ağacının hâlâ süpürülmemiş yaprakları üzerinde yatıyordu. Siyaha yakın kırmızılıkta bir kan, bodrum katlardaki loş evlerin içine doğru yürüdü.

Bende iki şey oldu. Ağzımı haykırmak isteyerek açmıştım ama sesim çıkmamıştı. Çene kemiklerim kilitlendi. O inanılmaz ânın korkunç etkisi geçtikten dakikalar sonra bile ağzımı kapatamadım. Dilim kurudu, damağıma yapıştı. İkincisi, tuğla ile örülmüş balkon korkuluğunun sıvası parça parça dökülmüş kenarına ellerimi

dayamıştım. Ellerim de kilitlendi. Neden sonra ellerimi sökebildiğimde, sıva kırıklarının avuçlarıma batmış olduğunu gördüm, ellerim kan içindeydi. Yüzümde günlerce dehşet okudum ve böylece fena sayılmayacak bir aykırılıklar silsilesi sandığım hayatımın aslında hiçbir şey olmadığını anladım.

Ama uykularımı bölen, ilk defa yatağımdaki boşluğa, kimsesizliğime hayıflanmama neden olan kâbuslarda gördüğüm şey; onun zeminde dağılmış kafatası, beyaz uzun elbisesinin üzerinde dalga dalga büyüyen koyu kan değil; kendini aşağıya usulca bırakıvermeden önce, inanılmaz kısalıkta bir an göz göze gelişimizdi. Biraz da bu yüzden polise o mektupları gönderemedim: *Her şeyi gördüm! Neyi gördüm?*

Kendim için sık sık düşündüğüm bir şeydi bu. Başım ağrısa da iki hap içmeye kalksam, gözüm ilaçların tamamına takılırdı; yüksekten bakarken bazen yer çekerdi beni; ellerimi yıkarken bileklerimin içinde kalınca ve şişkin duran damarlarımdan parmaklarımı alamazdım, delinmesi halinde kanımın bir anda boşalacağını düşünürdüm. Beni engelleyen şeyin ne olduğunu hiçbir zaman bilemeyeceğim. Galiba kendime yaşamak için nedenim yok derken, aslında ölmek için nedenimin olmadığını görüyordum. Ben kimdim ki ölecek? Bu yüzden adını bile bilmediğim, ince uzun, durgun, kendi halinde bir adamı, sırf Süsen'in kocası diye düşman olarak seçtim. Benim için bu kanayan avlu onun kişiliğinde tek bir vücut oldu.

Olayın ardından Safir ortadan kaybolmuştu. Kış boyunca saksılardaki çiçekler çürüdü. Yemek yedikleri masayı saklayan sarmaşık soğuktan kavruldu. Bahar geldiğinde bir iki zavallı çiçek her şeye rağmen yaşamak ister gibi filiz verdi. Ama kızgın güneş onları yaktı. Tekrar kış geldiğinde teras terk edilmiş bir harabeyi andırıyordu.

Avlu bir süre bu olayın heyecanını yaşadıysa da, etkisi çabuk geçti. Kaybettiği usta trapezcisinin yerini hemen başka birinin aldığı, zavallı ve yoksul sirk görünümüne kavuştu. Ama ben artık avluya ilgimi kaybetmiştim.

Derken Safir çıkageldi. Tuhaf bir hikâyenin ortasına düştüm. Koltuğa oturup terasına baktıktan sonra, beni hatırlarsınız dedi. Süsen'in kocasıyım. Şu teras katta oturuyorduk. Siz karanlıkta oturur, bizi seyrederdiniz. Karım iyi bir adama benzediğinizi söylerdi. Bu yüzden size gelmiş olabilirim. Birine anlatmam lazım, yoksa acıdan öleceğim.

Ağlamaya başladı. Böyle ağlayan birini hiç görmemiştim. Gözleri açıktı, konuşurken gözyaşları ip gibi çenesinin iki yanından süzülüyor, pantolonuna tıp tıp damlıyor, o gözlerini kırpmıyor, silmiyordu. Bu tuhaf ağlayışın içimi daha fazla oymasına dayanamadım. Karınız neden öldü? diye sordum, – bunun bir intihar olduğunu gözlerimle gördüğüm halde. Beni çok seviyordu, ondan dedi.

Bu bulanık suya benzeyen acıyı keskin hale getirirsem, doğal, acımasız kelimeler seçersem daha iyi olacakmış gibi, anladım dedim. Siz ayrılmak istediniz, o da dayanamadı.. Öyle şaşırdı ki, bütün acısını unutmuş bir yüzle bana bakarak asla dedi. Ondan ayrılmayı aklımdan bile geçirmedim.

Erken inen kış akşamlarından biri oluyordu yine. Avluda hafif akşam sesleri vardı. Geçkin orospunun annesi bari bir battaniye ver! diye bağırdı kızına. Ağlıyor muydu, haykırıyor muydu, anlayamadım. Oda giderek kararda, kibirli müzik susmuştu. Safir'in hâlâ yaşlarla örtülü gözleri iki parlak taş gibi parlıyordu.

Öyle acayip bir hikâye ki bu, dedi, benim hiç suçum yok. Ama acıdan ölüyorum.

3. Kaybetme korkusu

Süsen iki yaşındayken bir kış gecesi annesi bağıra bağıra ölmüş. Şehre epeyce uzak bir ilçede yaşıyorlarmış. Annesinin öldüğü gece dışarıda korkunç bir tipi varmış, kar yolları kapatmış. İlçenin doktoru güç bela hastayı görmeye gelmiş ama elinden bir şey gelmemiş. Süsen'in annesi öyle acı çekiyor, öyle feryat ediyormuş ki, çığlığı öbür odadan duyuluyor, çaresizlikten çıldırmak üzere olan babası, kucağında oturan Süsen'in kulaklarını elleriyle kapatıyormuş. Süsen çok korkmuş. Kollarını babasının boynuna dolamış, bırakmamış.

Sabah olduğunda kadının ölüsünü hazırlamışlar. Ev insanlarla dolup taşıyor, boş gözlerle çevresine bakan Süsen babasının kucağından inmiyor, başını babasının boynuna dayadıkça onu böyle görenlerin içi parçalanıyormuş. Süsen'i okşayıp vah yavrum, vah öksüzüm diyerek gözyaşı döküyorlarmış.

Babası defin işlemlerini yapmaya gidecekmiş. Tipi durmuş ama dışarısı çok soğukmuş, ağaç dallarında buzlar ışıldıyormuş. Babası Süsen'in boynunda kenetlenmiş ellerini zorlukla açmış, çocuğu usulca divana bırakmış. Kısa bir hıçkırık duyulmuş. Herkes o kadar meşgul ve üzgünmüş ki, iki yaşındaki çocuğun bu kısa ağlamasıyla ilgilenen olmamış. Ama babası tam kapıdan çıkacakken içine bir korku dolmuş, dönüp kızına bakmış. Süsen'in soluk almadığını, katılıp kaldığını, mosmor olduğunu görmüş. Kızını hemen kucaklamış. Süsen kendisini babasının kucağında hissedince soluk almaya başlamış, yavaş yavaş düzelmiş. Babası öyle korkmuş ki, Süsen'i evde bırakamamış, kalın bir battaniyeye sarmış, karısının cenaze işlemlerini yapmaya kucağında kızıyla gitmiş. Yolda Süsen'in battaniyenin dışında kalan elleri birer buz parçası gibi ensesine batıyormuş. Eve döndüklerinde ne

Süsen babasının kucağından inmiş, ne de babası kızını bırakmaya razı olmuş.

Sıra cenaze namazına gelmiş. Babası bu defa kızını öylece divanın üstüne bırakmamış, ablasının kucağına vermiş. Herkes küçük kızın halasının kucağında biraz ağlayıp susacağını sanıyormuş. Ama öyle olmamış. Süsen yine katılıp morarmaya başlayınca, babası Süsen'i yine kucağına almış, böylece küçük kız soluklanmış, düzelmiş. Caminin bahçesinde namaz için saf tutarken, karlı yollardan mezarlığa yürürken kucağında hep kızı varmış. Bu yüzden karısının tabutuna omuz verememiş, mezarına bir kürek toprak atamamış.

Başlangıçta büyük bir korkudur bu demişler, geçer diye ümit etmişler. Ama geçmemiş. Bir gün, iki gün, üç gün.. Yedi mevlidinin yapılacağı gün, babası, kucağından her indirdiğinde Süsen'in soluk almadığından emin olmuş. Denemek için çocuğu anneannesinin, babaannesinin, halasının kucağına vermiş, hep aynı şey olmuş. Süsen başkalarının kucağında bir iki kere hıçkırdıktan sonra susuyor, kaskatı kesilip, morarıyormuş. Babası dehşete düşmüş. Kızını kucağından indirmesinin bedelinin en sevdiği varlığın ölümü olacağı korkusu içini sarınca, kızıyla kucak kucağa yaşamaya başlamış.

Aradan zaman geçip ölüm acısı dağılmaya yüz tutunca, babanın hayatının altüst olduğu ortaya çıkmış. Sabahları koynunda uyuyan kızıyla birlikte uyanıyor, kızı kucağındayken elini yüzünü yıkamaya, giyinmeye çalışıyormuş. Kısacık bir an indirmeye kalksa Süsen'in küçücük elleri mengene gibi boynunda kenetleniyor, kucaktan koparıldığı anda soluk almayı bırakıyormuş. Öyle küçük ve öyle masummuş ki, baktıkça babasının içi titriyor, kızını bağrına basıp ağlıyormuş.

Süsen'in babası ilçede ziraat müdürüymüş. Kızını

bırakamadığı için ölüm izni bittikten sonra yıllık iznini de kullanmış. Ama sayılı gün gelip geçmiş. İşe başlayacağı sabah kızını kucağından indirmeyi bir kere daha denemiş, aynı şey olmuş. Üstelik bu defa Süsen'in kendine gelmesi, soluk almaya başlaması çok uzun sürmüş. Soluk alıncaya kadar küçücük bedeni kucağında sıkmış, alnından, burnundan, gözlerinden öpmüş, sel gibi gözyaşı dökmüş. Bağrına bastığı kızıyla daireye gitmiş, görevine başlamış.

İlçe halkı bu garip hali başlangıçta çok acıklı bulmuş. Kahvelerde, fırınlarda, bakkallarda, dairelerde, evlerde, pazarda hep bu konuşuluyor, erkekler sözle yorum yapmadan, ziraat müdürünün başına gelenlere çok üzüldüklerini anlatmak isteyerek başlarını ümitsizce sallıyorlar, kadınlar ellerini göğüslerine götürerek Allah kimsenin başına vermesin diyorlarmış. Babalar sevmeyi ihmal ettikleri kızlarının saçlarını usulca okşuyorlar, anneler kendilerini Süsen'in annesinin yerine koyup kendi kızlarını düşünerek ürperiyorlarmış. Ama zamanla bu garip ilişkiye neden olan olay etkisini kaybetmiş, kanıksanmış; ilçe halkı kaymakamın makamına bile kucağında kızıyla çıkan ziraat müdürüyle eğlenir olmuş. Memurları bıyık altından gülüyor, odacı işine doğru dürüst bakmıyor, ziraat müdürünü dairede kimse ciddiye almıyormuş.

Babanın hayatı evde de zor bir hal almış. Süsen'in yaşlı babaannesi evin işlerini görse de, yakın bir köyde yaşayan evli halası arada bir evi çekip çevirmeye gelse de, küçük kızın bakımı tümüyle babasına aitmiş. Kızını kucağından indirmeden binbir güçlükle soyup giydiriyor, yemeğini yediriyormuş. Doğru dürüst uyku da uyuyamıyormuş. Geceleri ikide bir sıçrayarak uyanıyor, kucağında uyuyan kızının soluk alıp almadığına bakıyormuş.

En zor zamanlar babanın tuvalete gittiği veya yıkandığı zamanlarmış. Tuvalete giderken boynunda kenet-

lenmiş ellerini güçlükle açtığı kızını kapıda bırakıyor, çıktığında Süsen'i soluksuz, mosmor buluyormuş. Bu yüzden çok az su içiyor, çok az tuvalete gidiyormuş. Hele hamamda hiç kalamıyormuş. Kızı ölecek korkusuyla delirecek gibi oluyor, evinin çinko kaplı küçük hamamından panik içinde, yarı sabunlu fırlıyor, katılmış kızını kucaklıyor, sonra dakikalarca ağlıyormuş. Bir süre sonra hamama da kızıyla birlikte, yarı çıplak girmeye başlamış.

Babayı perişan eden, sadece Süsen'in kollarında büyüyen varlığı değilmiş. Kapısını çalanların bir iyilik düşüncesiyle değil, bu acayip manzarayı yakından görmek, tanık olmak arzusuyla geldiklerini anladıkça acısı daha da artıyormuş. En yakınları bile babayı bu meseleye çare bulmamakla suçlamaya başlamışlar. Artık bu hastalıklı halin kaynağı olarak işaret edilen; annesi bağıra bağıra öldüğü için yaşadığı korkuyu atamayan küçük kız değil, kızına hastalıklı bir tutkuyla bağlanarak delirdiği düşünülen zavallı ziraat müdürüymüş.

Bu derde deva bulmak için her şeyi yapmış. İlçenin hemen dışında bulunan, bağbozumu zamanı önünden geçenlerin ballanmış üzümlerine imrenerek baktığı büyük bağını satıp, doktor doktor gezmeye başlamış. Büyük şehirlerin gözlüklü, az konuşan, bilgiç doktorları dinledikleri bu tuhaf hikâyeden ilk anda etkileniyorlar ama çocuğun babasının kucağından indirildiği zaman, nasıl olup da soluk almamayı başarabildiğini çözemiyorlar, bir süre sonra usanıp baba kızı başlarından savıyorlarmış. Ziraat müdürü her kapıyı çalmış, her sözden, herkesten medet ummuş. Okunmuş sular mı içirmemiş, muskalar mı yazdırmamış, adaklar mı adamamış, büyüler mi yaptırmamış; ama ne yaptıysa bir çare bulamamış.

İki kızından biri sağır dilsiz olduğu için kendisi de benzer bir çaresizlik içinde tutuşan ama ne kendisi ne de ziraat müdürü için elinden bir şey gelen anlayışlı hükü-

met tabibinin, soruşturma tehlikesine rağmen verdiği uzun süreli raporlar sayesinde, bir yıla yakın bir süre durumu idare eden baba, sonunda işinden istifa etmek zorunda kalmış. Gerçi çok zengin bir adammış. İlçenin hemen dışında uzanan verimli tarlaları, dört mevsim türlü meyvalar veren bahçeleri, sebze seraları varmış. Yine de oyalanmak olsun diye, çarşı içinde bir dükkân açarak zirai ilaçlar satmaya başlamış. Bütün gün dükkânda oturuyor, bir yandan kızının ipeksi saçlarını okşuyor, bir yandan da kafası bomboş bir halde, başına bunların neden geldiğini kendine sorup duruyormuş.

Hükümet tabibi ziraat müdürünün tek gerçek dostuymuş. Baba kıza baktıkça içi parçalanıyor, evine gittiğinde sağır dilsiz kızının sessiz sevgisine, saçlarını okşayarak karşılık verirken, hep Süsen'le babasını düşünüyormuş. Bir gün dostuna öğüt vermiş. Çocuğu birden bırakma demiş, biraz gayret et, kucağından indir ama tut kollarını, bacağına sar. Sana dokunsun, seni kucakladığını hissetsin. Ziraat müdürü bunu denemeye başlamış. Başlangıçta Süsen kollarını babasının bacağına dolasa da soluk almıyormuş. Ama babası bir elini kızının başına koyuyor, onu bırakmayacağına dair güzel sözler söylüyor, güven veriyormuş. Süsen yavaş yavaş buna alışmış. Beş yaşına geldiğinde el ele tutuşmak çocuğa yeter olmuş. Artık kucak kucağa değil, el ele tutuşarak yaşıyorlarmış.

Aradan zaman geçmiş, Süsen'in okul çağı gelmiş. Babası kızını kucağına almış, onunla uzun uzun konuşmuş. Kızını her zaman seveceğini ama okula gitmesi gerektiğini anlatmış. Süsen öyle sessiz, kıpırtısız bakıyormuş ki, babası dinlemediğini düşünerek her cümleyi tekrar etmek zorunda kalıyormuş. Açıldığı gün okula birlikte gitmişler. Babası Süsen'i saçlarından öpmüş, elini bırakmış. Kapıdan çıkarken içine dolan o tanıdık korkuyla yine dö-

nüp kızına bakmış. Süsen henüz soluk alıyormuş almasına ama öyle küs bakıyormuş ki, babası kendini tutmasa kızını kucakladığı gibi götürecek, oralardan kaçıracakmış. Bağrına taş basmış, dükkânının okulun tam karşısında olmasına şükrederek işine gitmiş. İçeri girip kahvesini söylemiş, gözü hep okulun kapısındaymış. İçi pır pır ediyor, gazetelere bile göz atamıyormuş. Aradan yarım saat geçmemiş, hademe koşarak gelip Süsen'in mosmor kesildiğini haber vermiş.

Zavallı ziraat müdürü ilk bir iki hafta sınıfta, kızının yanında oturmuş, elini tutmuş. Evde de kızına onu hep seveceğini ama hiç değilse kapının önünde olması gerektiğini anlatıyormuş. Süsen babasının kapının önünde beklemesine razı olmuş. Öğretmen anlayışlı bir kadınmış. Sınıf, gürül gürül yanan sobaya rağmen kapısı açık kaldığı için soğuduğu halde kapının kapatılmasına izin vermemiş, Süsen'i istediği an babasını görebileceği bir yere oturtmuş. Süsen, derse dalıp gittiği, tuhaflığına alışmış arkadaşlarıyla gülüşüp konuştuğu zamanlarda bile ansızın sınıftan fırlıyor, kapının önünde, haline acıyan bir hademenin verdiği iskemlede oturan babasının kucağına koşuyor, birkaç dakika öyle kaldıktan sonra tekrar sınıfa dönüyormuş.

Eski ziraat müdürünün bu hali ilçe halkının türlü şikâyetlerde bulunmasına yol açmış. Kimileri babanın bir kaçık olduğunu, onun bu anlamsız bağlılığı yüzünden kapısı açık tutulan sınıfta çocuklarının üşüyüp hasta olduklarını söylüyorlar, kimileri daha ileri giderek babanın kaçık değil sapık olduğunu iddia ediyorlarmış. Bir kısmı insaflı davranıyor, durumun tuhaflığını kabul etmekle birlikte, o eski, hazin hikâyeyi hatırlatıyor ve çocuklarını daha sıkı giydirerek duruma çare bulmaya çalışıyorlarmış. Bir iki kişi müdüre çıkmış, bir başkası ilçe milli eğitim müdürüne şikâyet dilekçesi vermiş ama öğ-

retmen direnmiş, Süsen sınıfta olduğu sürece kapının kapatılmasına izin vermemiş.

Yaz gelip birinci sınıf bittiğinde her şey yoluna girmeye başlamış. İlk karnesini aldığı gün Süsen babasını kapı önünde aramamış, koşarak dükkâna gitmiş. Yaz tatilinde günün hiç değilse yarısını babasına dokunmadan geçirebilir hale gelmiş. Ortaokula başladığında artık kız arkadaşlarıyla gezip tozuyor, ilçenin küçük sinemasına bile gidiyormuş.

Liseye giderken, o eski, hazin hikâye, ilçenin hiçbir şeyi unutmayan hafızasında uyuyormuş. Hayatları kavuran, unutulmuş gibi olsa da izleri hiç silinmeyen bu tür hikâyelere meraklı olanlar, içlerinde kara bir arzuyla, kendilerini uzun süre oyalamış, gece oturmalarına fısıltılı ve ürpertili bir lezzet vermiş olan bu tuhaf ilişkinin yeniden filizlenmesini, onu dilden dile, yıldan yıla aktarmayı sessizce bekler olmuşlar. Baba kızın hayatlarının herkesinki gibi olması sanki onları rahatsız ediyormuş, kendilerinden farklı birer mahluk gibi gördükleri bu ikilinin arasındaki bağlılığın sadece bir baba kız bağlılığı olduğuna bir türlü inanmak istemiyor gibi bir halleri varmış.

Bir gün bir olay ilçe halkının yıllar önceki bu hazin hikâyeye yeniden dönmesine, dönmekle kalmayıp hikâyenin daha büyük ve gizemli fısıltılarla dilden dile dolaşmasına neden olmuş.

Kış yaklaşıyormuş. Gün boyu ilçeyi tatlı tatlı ısıtan güneş akşama doğru bulutlarla örtülüyor, kuzinelere çalı çırpı atılıp tutuşturuluyor, acı bir soğuk çıktığı için pencereler kapatılıyormuş. Yaşlı kadınlar eğirdikleri yünlerden çorap örmeye, genç kadınlar kış için kilerleri düzene koymaya, erkekler evlerinin gediklerini onarmaya başlamışlar. Bir gün Süsen'in babası, hükümet tabibi ve ilçenin

ileri gelenlerinden birkaç kişi, sık sık yaptıkları gibi ilçeyi çevreleyen dağlara ava gitmişler. Hepsi yaşını başını almış adamlarmış, dağlar karla kaplanınca avın tadını çıkaramıyorlar, çok çabuk üşüyorlarmış. Yılın son avına giderken çok neşeli, çok keyiflilermiş.

Kocaları ava giden kadınlar akşama gelecek ölü kuşları haşlamak için kuzinelerin üstüne su dolu tencereler oturtmuşlar, gündüzden taş fırınlarda ekmek pişirmişler. Akşam olmuş, dağlara karanlık çökmüş. Süsen'in babaannesinin tenceresindeki su çoktan kaynadığı, sofra bezine sardığı ekmek soğuduğu halde avcılardan ses seda yokmuş. Evlerin ışıkları yanmaya başlayınca Süsen'in içini o bildik korku sarmış. Babaannesine bakmış. Yaşlı kadının endişeli olduğu zamanlarda yaptığı gibi her iki elinin işaretparmaklarını başparmaklarının tırnağına sürttüğünü görünce, birden, sırtına bir hırka bile almadan evden fırlamış.

Soluğunun kesildiğini hissediyor ama yine de avcıları aramaktan dönen gençlerin meşalelerine doğru koşuyormuş. Işıkları izleyerek kalabalığın olduğu yere varmış. Hükümet tabibinin cansız bedeni kapının önünde yerde yatıyor, sağır dilsiz kızı korkunç sesler çıkararak ellerini babasının kanlı göğsüne bastırıp yüzüne sürüyormuş. Süsen tam soluğu kesildiği sırada babasının kendisine sarıldığını, başını göğsüne gömdüğünü ve kulaklarını sıkıca kapattığını hissetmiş.

Av kazasında vurulan hükümet tabibinin karısı ve kızları bir ay içinde ilçeden taşınmışlar, memleketlerine dönmüşler. İlçe halkı bu olayı kısa sürede unutmuş. Ama Süsen babasını her istediği anda teninde hissetmezse soluk alamıyormuş. Baba kız yine koyun koyuna yaşamaya başlamışlar. Ama bu defa her şey çok daha zormuş.

Herkes onları konuştuğu ve bu defa küçücük bir

kızdan değil, büyümüş, güzel bir genç kızdan söz edildiği için Süsen okulu bırakmış, babası dükkânı devretmiş, eve kapanmışlar. Gün içinde birbirlerine dokunmasalar da, yaşlı gözlerle bakarak yaşıyorlarmış. Ama gece olunca hükümet tabibinin sağır dilsiz kızının çıkardığı korkunç seslerle, yıllar önce bağırarak ölen annesinin feryadı Süsen'in zihninde uğulduyormuş.

Süsen artık genç kız olduğu için babası aynı yatakta yatmalarını bir türlü kabullenemiyormuş. Yataklarını birbirine yaklaştırmışlar, solgun bir gece lambasının ışığında, el ele tutuşarak uyumaya başlamışlar. Soğuk kış gecelerinde yorganın dışında kalan kolları üşümesin diye babaannenin ördüğü kalın yün hırkaları giyiyorlar, kollarına ayrıca battaniye örtüyorlarmış. Süsen de en az babası kadar üzgünmüş, bu hale düştüğü ve babasını da düşürdüğü için. Bir eli babasının avucunda, başını yastığına gömüyor, iki gözü iki çeşme ağlıyormuş.

Baba kız ne kadar gizlemeye çalışsalar da ilçe halkı durumdan hemen haberdar olmuş. Duysalar her ikisini de utançtan öldürecek şeyler anlatıyorlar, o eski hikâyeyi eşeliyorlar, külleri karıştırıyorlar, bağıra bağıra ölen anneyi tümden unutuyorlar ve baba kızın gece boyunca yanan solgun ışığını birbirlerine gösterip durmadan konuşuyorlarmış. İşin tuhafı bu defa, Süsen'in babası da en az Süsen kadar elini bırakmak istemiyormuş. Sanki tuttuğu elden ona can geçiyor, kızına dokunmasa ölecek gibi oluyormuş. Baba kız, yaşlı babaanne ve dul kaldığı için kardeşinin evine yerleşen hala zorunlu olmadıkça kimseyle görüşmeden, kendi acılarının içinde yaşayıp gidiyorlarmış.

Kış, böyle utanç ve acı içinde geçmiş, bitmeye yüz tuttuğu sırada, ilçeye bir ziraat teknisyeni tayin olmuş. Aydınlık yüzlü, konuşkan, güleç, güzel bir gençmiş. Kendini hemen ilçe halkına sevdirmiş. Çalışmayı seviyor, hemen kaynaşıyor, herkesin yardımına koşuyor, tarlalara

gidip çiftçiye akıl veriyor, elinden alet, edevat, tohum, fide düşmüyormuş. İlçeye yerleştikten kısa süre sonra, baba kızın esrarlı hikâyesini o da duymuş.

Bir gün cesaretini toplamış, Süsenlerin kapısını çalmış. Baba kız artık bakılmadığı için perişan bir görünüm almış olan arka bahçeye ve ardındaki dağlara bakan, yabancı gözlerin görmediği balkonda oturuyorlarmış. Kapıyı dul hala açmış ve gence ne istediğini sormuş. Genç eski ziraat müdürünü görmek istediğini, onun bahçe bitkileri konusunda çok bilgili olduğunu duyduğunu, bir şeyler soracağını söylemiş. Aslında baba kızı çok merak ediyormuş ama eski ziraat müdürünün özellikle sera çiçeklerine çok meraklı olduğunu da öğrenmiş. Bir çiçek serası kurmak için onun yardımına ihtiyacı varmış.

Dul hala aksi bir edayla genci savmaya çalışırken, baba seslenerek içeri almasını söylemiş. Durumlarında gizlenecek bir taraf olmadığını göstermek istercesine cesur ve gururlu bir eda takınmış. Mağrur ve sert görünüyormuş. Ama içinden bir ses, baharın ağaç dallarında henüz tomurcuklandığı, mevsime göre hayli sıcak olan böyle bir günde gelen gencin onların ilacı olduğunu söylüyor; bu ses, yüzünün çizgilerini yumuşatıyormuş.

O gün akşama kadar balkonda oturmuşlar. Süsen babasının elini arada bir bırakıyor, hatta içeri gidip geliyor, gözleri parlak taşlar gibi göz alan gence çay ikram ediyor, baba da çiçeklere dair bildiği ne varsa anlatıyormuş. Öyle güzel bir gün olmuş ki, baba kız birbirlerine olan tutkularını unutmuşlar, topraktan, çiçeklerden, tohumlardan, fidelerden, tarhlardan söz ederken mutlulukla gülümsemişler. Akşama doğru genç gitmek için izin istediğinde, baba evin önünde uzanan ve üzerinde tek bir çiçeğin açmadığı bahçeyi göstererek, bu bahçeye hayat verir misin? diye sormuş.

Genç, Süsen'in dağların durgun sulara yansıyan gü-

zelliğini hatırlatan duru yüzünden gözlerini alamayarak bu teklifi kabul etmiş, hemen o akşam kolları sıvayıp bahçeyi bellemeye, eski çiçeklerin çürümüş köklerini sökmeye başlamış.

Bahardan yaza geçildiğinde bahçe, aynı baba kızın olağanüstü hikâyesi gibi ürpertili, şaşırtıcı bir hikâye kılığına bürünerek ağızdan ağıza geçmeye, efsane haline gelmeye başlamış. İlçe halkı bir kenarında küçük bir serası da olan görkemli bahçeyi görmek için yanıp tutuşuyor, yolunu mutlaka buraya düşürüyor, eski ziraat müdürünün gözlerine bakmaya utanarak uzun uzun bahçeyi seyrediyor, bodur şimşir ve bodur çamlarla çevrelenmiş bahçede, kimileri başlarını gökyüzüne uzatmış, kimileri boynunu bükmüş, kimileri birbirleriyle dolaşarak büyümüş gülleri, karanfilleri, menekşeleri, herdemtazeleri; unutmabeni, akşamsefası, buhurumeryem, sümbül, horozibiği, petunya, sardunya, acemlalesi, muhabbetçiçeği, dokunmabana, nergis, çançiçeği, şebboy, peygamberçiçeği, filbahar, hançerçiçeği, aslanağzı, kahkahaçiçeği, ateşçiçeği, hüsnüyusuf, çuhaçiçeği, saraypatı, acemborusu, kelebekçiçeği, yıldızpeygamberi, medineçiçeği, arappapatyası, hezeran, zeren, zülfüaruz, sakızküpesi, yüreksarmaşığı, hasekiküpesi, inciçiçeği, gülhatmi, japongülü, sarısalkım, kuşçiçeği, çobançiçeği, fesleğen, yıldızçiçeği, gündüzsefası, ful, fulya, mine, hünkârçiçeği, yazpapatyası, hedera, gayretçiçeği, manisalalesi, yasemin, kadifegülü, meryemanaasması, çobansakalı, zambak, ketençiçeği, portakalmenekşesi, günçiçeği, kayaçiçeği, pembepire, japonsorgucu, kasımpatı, şefkatçiçeği, tespihçiçeği, vapurdumanı, ateşfeneri, sarıkız, kirlihanım, bahçeyoncası, altınbaşak, kandilliminare, çinşakayığı, mavisalkım, ortanca, kolyos, saksıgüzeli, çarkıfelek, beşparmak, latinçiçeği, kızgözü, mumçiçeği, manolya, akantus, leylak, hintkaranfili, margarit, kına, sarısabır, gardenya, sikla-

men, begonya, camgüzeli, kurdeleçiçeği, küpeçiçeği.. ve daha önce hiç görmedikleri, adını bile duymadıkları, bilmedikleri başka çiçekleri görünce dilleri tutuluyormuş. Gencin, çevresine kendi gözleri gibi parlak taşlar döşediği minik havuza süsenler zarifçe eğiliyor, diğer bütün çiçekler sanki süsenlerin güzelliğini işaret ediyormuş. Bahçe öyle olağanüstü, öyle güzel olmuş, yazın ilk aylarında yaseminlerin, sarmaşık güllerinin ve hanımellerinin kokusu ilçeye öyle bir dağılmış ki; o hazin hikâye yine hafızaların diplerine doğru çekilmiş. Artık herkes babasının elini bırakıp ziraat teknisyeninin koluna giren, ilçenin çarşısında mutluluktan parlamış yüzüyle gülümseyerek yürüyen Süsen'i ve hiç beklenmedik bir anda kederli bir evi neşelendiren bu taze aşkı konuşuyormuş.

4. Son

Sevmenin insanı böylesine var edebileceğine inanmazdım, yaşadım; sevmenin yokluğu fikrinin bile insanı yok edebileceğine de. Onu da yaşadım.

Süsen'le sonbaharda evlendik. Düğünümüz bahçede yapıldı. İlçe halkı gece boyunca karımın ve kayınpederimin gözlerine bakamadı. Herkesin yüzünde koyu bir gölge vardı, bahçenin gerisindeki aynalıkavakların yapraklarının yüzlerde oynaşan gölgesi değildi bu. Gül şerbeti ikram ettik suskun misafirlerimize, giderlerken çiçek dağıttık. İlçenin sıradan düğünleri gibi şenlikli, eğlenceli bir düğün olsun istemiştik ama öyle olmadı. Sanki kimse bize inanmadı. Belki de gerçek değildik, bu yüzden herkes sessizdi ve öylece bakıyordu. Düğünün sonunda geceye karıştılar.

Biz evlendikten sonra kayınpederim ansızın yaşlandı. Soluk alamıyor, vakitli vakitsiz uyuyakalıyor, oturduğu yerden kalkamıyordu. Acaba beni sevmedi mi dedim

önceleri, ne de olsa hayatlarına giren bendim. Sonra anladım, yıllarca bir bedende iki canı yaşatmaktan bitkin düşmüştü. Ben gelince kendini bıraktı. Öyle anlar oluyordu ki, tıpkı bir zamanlar kızına olduğu gibi soluk alamıyor, titreyen elleriyle birtakım işaretler yaparak Süsen'i yanına çağırıyor, ona sarılıyordu. Süsen babasının kucağına başını koyar, ellerini tutarsa, yaşlı adam yavaş yavaş soluk alabiliyordu.

Ölmesinden ve Süsen'in bu defa sadece bana dokunarak yaşayacak olmasından korkmuyordum. Tam aksine böyle olmasını istiyordum. Sanki böyle olursa, Süsen sadece bana dokunarak yaşayacak olursa, insandan daha büyük bir şey olacaktım. Anlatamayacağım bir duygu doluyordu içime, sık sık kayınpederimin gözlerine bakıyordum, feri sönmüş mü diye.

Bir sabah sessizce öldü. Soluklarının giderek aralandığını, hafiflediğini görmüştük. Süsen babasının ellerini tuttu o an, sıcak dudaklarını dudaklarına dayadı ama yokmuş kadar hafif o son solukla birlikte, yorulmuş varlık tükendi. İçimi ürperten o beklentiyle elini tuttum karımın.

Bu ölümden sonra bana daha çok bağlandığı doğrudur. Ama ilçeye ilk geldiğimde duyduğum o ürpertili hikâyede olduğu gibi olmadı.

Belki de ben olmadı sandım.

Uzun yıllar aynı evde oturduk. Tarlaları ektirip biçtirdik, meyvaları toplatıp sattırdık, çiçekleri demetletip büyük şehirlere gönderdik. Tuhaf yıllardı, Süsen'in yaşlı babaannesi ve halası, –biri diğerinden daha yaşlı iki kadın– her sabah hayatımızı hazırlıyorlardı. Öylesine silik ve sessizdiler ki, birbirimize masallar uydurduğumuz akşamlarda, o iki yaşlı kadının tıpkı masallardaki gibi iyilik perilerimiz olduğunu, bedenlerinin olmadığını, ancak bizim için gerekliyse görünür olduklarını konuşup güler-

dik. Hangi odada yaşarlardı, ne yaparlardı, nasıl olup da bizi bu kadar birbirimizle bırakırlardı, hiç düşünmedim. Uzun ve çiçek kokularıyla dolu günlerde bize düşen, sadece birbirimizi sevmekti.

Ama bir gün babaanne öldü, tıpkı oğlu gibi, sessizce. Halayı da çocukları götürdü. Baş başa kaldık. Çevremizde bir sürü felaket ağır ağır oluşmamış, artık kalabalıklaşmış, büyümüş bir ilçenin ortasında yapayalnız kalmamışız gibi hâlâ mutluyduk. Ben farklı bir varlığı sevdiğimi biliyordum. Bu yüzden gecenin bir yarısında uyanıp Süsen'in soluk alıp almadığına bakardım. O huzurlu bir ifadeyle uyur, ben ay ışığının aydınlattığı yüzünü seyrederdim. Süsen'in, yanında ben olmazsam eğer yaşayamayacağı düşüncesinin beni daima mutlu ettiğini gizleyecek değilim. Kim birinin varlığı üzerinde böylesine etkili olmak istemez, hele arada büyük bir aşk varsa?

O eski hikâye zaman zaman unutulur gibi oldu, derine çekildiyse de, hiçbir zaman yok olmadı. Bu garip geçmiş bizi başkalarından ayırıyordu, herkes gibi değildik, olamadık. Sanki perili evin geceleri uyumaz sahipleriydik, üzerimizde bakışlar, manidar suskunluklar.. Küçük çocuklar bile, kendilerine anlatılmış karanlık bir masalın yarattığı korkuyla, bize iri iri açılmış, anlamaya çalışan gözlerle bakıyorlardı.

Bir gün her şeyi satıp savdık, çekip gittik. Bunun aslında masal diyarından gitmek olduğunu taşındığımız gün anladım. Şu gördüğünüz teras katına yerleşince. Gerçi itiraf edeyim, bir hikâyenin hakkı yenmiş kahramanı olmaktan sıkılmıştım. O diyarda her şey bildikti artık. Geçen zamanın bir önemi yoktu, – ki insan için bu önemlidir. Zaman bir önceki günün zamanından farklıysa, zamanla işi varsa insanın, bir yere yetişecekse, bir şey olacaksa, insan o zaman yaşadığının farkına varıyor.

Bu avluda zaman olduğunu gördüm. Şu buğulanmış camların ardında, herkes için farklı bir zaman vardı, herkes kendi hikâyesini yaşıyordu ve biz artık herkesten ikisi olmak istiyorduk. Tarifi güç biliyorum ama siz beni anlayabilirsiniz. Çünkü siz aylı gecelerde ışığınızı söndürüp bizi izlerdiniz.

Herkes gibi olmak istiyor ama olamıyorduk. Herkesi oluşturan parçalardan hangisi olacaktık? Aslında biz karanlık bir hikâyeden gelen tuhaf aşkımızla tam da bu avlunun parçasıydık ama bunu bilmiyorduk.

Terası çiçeklerle doldurduk, bütün vaktimizi onlar alıyordu. Sulamak, budamak, tohumları toplamak, ayıklamak, kuru dalları kesmek, toprak karıştırmak, saksı değiştirmek, çelik almak, fide dikmek.. Ama bizim için zaman bu avluda hâlâ başkaları için geçtiği gibi geçmiyordu. Kendi zamanımızın içinde sıkışıp kalmıştık, durmadan aynı çemberi tamamlıyorduk.

Kış geldi. Terasımızdaki çiçekleri kış uykusuna yatırdık. Bazı saksıları hasır parçalarıyla sardık, bazılarını naylonla örttük. Kimilerini ölmeye bıraktık, kimilerini yeniden dirilmeye. Soğanları kurutup kaldırdık, tohumları ayıkladık, kutulara doldurduk. Terasta birkaç kış çiçeği kaldı sadece ama onlar da bizi oyalamaya yetmiyordu.

Süsen'i uyurken bıraktım bir sabah. O uyanmadan dönerim sandım. (Bunu ara sıra yapardım. Biraz dolaşırdım, ekmek alırdım, çiçeksiz ve yeşilsiz apartmanlarda, çöp yığınlarıyla dolu, dar, kirli sokaklarda yaşanan hayatı anlamaya çalışırdım, başaramazdım. Süsen uyanmadan dönerdim. Sonra ona anlatırdım: cam, beton, çöp, tahta, çelik, tuğla, asfalt, taş, plastik, karton, kirli su, pas, sıva, naylon, alüminyum, kâğıt, fayans, kırık, çatlak, çatı, demir var bu şehirde.) O gün biraz fazla yürüdüm, açıldım, sanki yeşil bir şeyin kokusu beni çekti. Daha önce gitme-

diğim bir sokağa girdiğimde, küçük bir sera gördüm. Yemyeşil görünüyordu uzaktan, bir serap gibiydi, sanki küçük bir koru: koyu yeşil, sık ve serin.

Dışı biraz bakımsızdı, ufaktı, hafifçe buğulanmış tozlu camlarının birkaçı çatlaktı. Ama içerideki bitkiler çok canlı görünüyordu. Hepsi birden kımıldıyor gibi geldi bana ama aslında başım dönmüştü. İçeri girdim. Kayınpederimi andıran, yaşlı, ufak tefek bir adam saksıları sırayla çalıştığı tezgâhın üzerine koyuyor, evirip çeviriyor, bitkiye dokunuyor, iyi görünmeyen yaprakları okşayarak koparıyor, sonra narin bir şeyi incitmekten korkar gibi kaldırıp yerine koyuyor, yeni bir saksıyı alıyordu.

Çiçeklerden konuştuk, çok heyecanlandım. Süsen'i unuttum. Bir süre sonra yaşlı adamla birlikte çalışmaya başladım. Kasaları taşıdım, kuru dalları budadım, toprak karıştırdım, fideleri demetledim. Yaşlı bahçıvan önlüğünü çıkarıp paltosunu giyerken, hadi bakalım, bugünlük bu kadar yeter dediğinde, havanın kararmış olduğunu fark ettim. Bahçıvanla birlikte seradan çıktık. O atkısını boynuna sarmış, paltosunun yakalarını kaldırmıştı, yarın gene gel dedi bana, işten anlıyorsun, birlikte çalışalım. Çok sevindim.

Bu habere Süsen de sevinir sandım. Sevinmedi. Eve girdiğimde onu daire kapısının önünde, yerde oturur buldum. Galiba saatlerdir oradaydı. Kötü görünüyordu. Çok hızlı, çok kısa, çok zayıf soluk alıyordu.

Günlerin böyle geçecek olmasına alışır sandım. Alışmadı. Biraz küstüm, terslendim. Sıkıntıdan öleyim mi istiyorsun evin içinde! diye bağırdım. Cevap vermedi.

O sabah sağ bileğimi bir türlü bırakmadı. Parmakları kenetlenmişti. Çok kızdım. Yapacağım işleri geçirdim aklımdan. Öyle heyecanlandım ki.. Gübre şerbeti yapılacak, bir sürü fide şaşırtma edilecek, füjerlerle benjaminlerin yerleri değiştirilecek, toprak harçları karılacak,

uç alınacak, çelik yapılacak, bodur çamlar ilaçlanacak.. Gitmeliydim. Onu incitmekten hep korkmuş parmaklarımla, bileğimde kenetlenen parmaklarını açtım. Evden çıkarken hıçkırdığını duydum. Kapıyı kapattıktan sonra, bir süre içeriyi dinledim. Hıçkırarak ağlıyordu. Ağlayabildiğine göre soluk alıyordu.

O gün serada çok çalıştım. Ben çalışırken o terasa çıkmış, "tıpkı süsenlerin sapları gibi ince ve narin kollarını öne doğru uzatarak kendini aşağıya bırakmış."

5. Avlu

Oda sigara dumanı dolduğu için camı açtım. Bu dağdağalı âlemi izledim, iç seslerini dinledim. Bir çift ayak, bir çift terlik sürükledi, bir musluk açıldı, kapandı. Bir çocuk flüt çaldı, do do re mi mi re do re mi do. Vücutçu emekli karısına yine tokat atmış olmalıydı ki, kadının ağzım! ağzım! diye haykırdığını duydum. Bir tencere kapağı yuvarlandı uzun süre, bir düdüklü tencere öttü. Birinin koşuşmasından bina sallandı. Birisi perdeleri sertçe çekti, bir başkası pencereyi sertçe kapadı. Orospunun annesi tahta tabanlı terliğiyle balkon kapısının camına düzenli olarak vuruyordu, sonunda cam çatladı. Orospu balkona çıktı, belden yukarısı çıplaktı, memeleri sarkmıştı. Tahta terliği elinden alıp annesinin kafasına vurdu. Kadının kafası yarıldı, tez günde teneşirde paklanasın! diye beddua etti kızına. Orospu terliği avluya fırlattı, balkon kapısını içeriden kilitledi. Annesi böğürerek ağlamaya başladı. Yetişin öldürüyor beni diyordu, kimse oralı olmuyordu. Kolunun yeniyle alnındaki kanı sildi. Kapılar açıldı kapandı, ışıklar yandı söndü. Biri karnabahar haşlıyor, biri ıspanak yıkıyor, biri balık kızartıyor olmalıydı. İkisi koktu. Biri at yarışı seyrediyordu, hangi ayakta yattı anlayamadım. Alt katımda oturan Rum ağız dolusu küf-

retti. Türkü barında çalışan, gerdanı sarkmış genç bağlamasını akort etti. Zengin ve yaşlı madam altıma işedim gel temizle beni! diye bağırdı genç bakıcısına. Geber inşallah! diye haykırdı genç bakıcı kız. Çikolata fabrikasında çalışan genç sevgilisi onu atlatmıştı anlaşılan. Bir an gencin dudaklarının üstü terli karısı aklımdan geçti. Kimsenin ilgilenmediği şeyleri yazmaya koyuldum.

2001

TAŞ-KÂĞIT-MAKAS

Keder

— Bu, anlatacak kimsesi kalmamış olanın hikâyesi, yani benim. Eskiden vardı, yok ettim. Şimdi giderek kendi içime dönüyorum, tükeniyorum.

Tükeneceğim.

Biteceğim.

Şimdi kışa dönüyor mevsim, yağmurlar başladı. Belki kışı çıkaramam, dedi.

Yüzüne baktım. Yan yana oturuyorduk iskelede, sigara içiyorduk, ayaklarımız suya değiyordu, deniz soğumuştu, ürperiyorduk. Solgun bir güneş bulutların arasından batmaya çabalıyordu, ben onu anlamaya çabalıyordum.

— Bana anlatıyorsun ama, dedim, demek ki hâlâ anlatacak biri var.

— Bir ümit işte, dedi, boş. Ama ümit.

Küstahtı yine, her zaman olduğu gibi ama Emir buydu, çoktan kabul etmiştim. Nerdeyse otuz yıl önce.

Bu dördüncü diye düşündüm. Dördüncü kez bir araya geliyorduk, giderek kısalan süreler boyunca. İlkinde yedi yıl, ikincisinde yedi ay, üçüncüsünde yedi gün – yediler tamamen tesadüf.

— Şimdi iyi misin peki? dedim.

— Unutmadım, hâlâ ağır yaralıyım dersem yalan olur, dedi, iki yıl oldu, unuttum sayılır, geçti. Ama değişmedim değil, çok durgunlaştım mesela, öfkelenecek gücüm kalmadı, sevmeye hiç halim yok.

— Geçmemiş öyleyse, dedim.

— Evet, dedi.

Sustuk. Güneş battı. Susmanın bizi birbirimize hiç olmadığımız kadar yaklaştırdığı bir andaydık ama çok geç artık, ikimiz de ümitlerin boş olduğunu bilecek bir çağa geldik, bunca acıdan sonra.

Mesafe

Akşam oldu, yemeğe oturduk. İçkilerimizi söyledik. Dikkat ettim, pek yemiyor, çok içiyordu. "Bir soru var doktor," dedi. Aramıza yine mesafe koydu böylece. "Emir bana 'doktor' deme." Cevap yok.

Yine o eski duygular, bizi birbirimize önce yaklaştırıp sonra donduran, bir adım daha atıp kardeşten ileri arkadaş olmamızı engelleyen o duygular kendini gösterdi: bende suçluluk, onda haksızlığa uğramışlık duygusu.

— Bir soru beni kemiriyor dedi. Çürüyorum bu yüzden. Tanrı'ya inansam, öbür dünyada cevabını bulurum diye hemen ölebilirim. Oysa cevabı yok, biliyorum.

— Nedir bu soru? diye sordum. Ürperdim. Henüz bilmediğim bu sorunun büyüklüğünden mi korktum, yoksa altında yemek yediğimiz ağacı sallayan rüzgâr mı titretti beni?

Karanlığa baktı, kapkaranlık denize.

— Karagül, dedi, evi yakarken çocuk muydu, büyük müydü?

— Ne demek bu? dedim.

— Olanları bilmiyorsun, dedi.

Hayatının altında ezilen oydu ama nedense ikimizin hayatına yan yana bakıldığında, görkemli olan yine oydu.

— Ne olmuştu? diye sordum. Sesim titriyordu, sanki bilmem gerekenleri bilmediğim için suçluydum.

— Sana yangını anlatmıştım ya hani, dedi, hastanedeyken; onun altında bambaşka bir hikâye vardı.

Yedi gün

Emir'i ablası getirdi hastaneye, Yüksel abla. Tesadüfen gördüm, hemen tanıdım. Ama o beni tanımadı, yüzüme bakıp geçti. Merak ettim, çıktığı odaya girdim. Emir yatıyordu. Yüzü bembeyaz. Sakinleştirici vermişler. Emir'e bakan doktor arkadaşıma nesi var diye sordum. Şok dedi.

Karısı ölünce –Karagül– yangında, polisler gelmiş, Emir'in ablasını bulmuşlar. Ne de olsa kardeş demiş Yüksel abla, aynı lanet olası babadan. Emir'i bir arabaya koyup hastaneye getirmiş. Üç gün sonra kendine geldi Emir. Uzun uzun konuştuk. Eski günlerden. Artık o iki eski arkadaş değildik, başka türlü iki arkadaştık, kimsenin hissetmediği bir bağla birbirine bağlı ve bu bağın değerini o anda anlamış, ne yazık ki artık o günlere dönemeyecek iki arkadaş.

Susup da birbirimize en çok yaklaştığımız andan, biraz daha uzak olduğumuz birbirimize: o an. Bana yangını anlattı.

Yüksel abla görünmedi bir daha. Emir'in hastane parasını ödemeye bile gelmedi. Emir "Sen mi ödedin?" diye sordu. "Burada senin paran geçmez," dedim.

Karagül'le nasıl tanıştığını anlattı. Evlendiklerini, mutlu olduklarını, sonra başka bir kadına âşık olduğunu, o gece karısına ayrılmak istediğini söylediğini, Karagül'ün

ağlayarak bütün eşyayı yerden yere vurduğunu görünce evden çıkıp gittiğini – sevgilisine, o gece sevgilisinde kaldığını, sevgilisiyle yanıyormuşçasına sevişirken içinde hep Karagül'ün ve onunla birlikte büyük bir sıkıntının varolduğunu ve ertesi sabah eve gittiğinde evinin yanmış, Karagül'ün yanmış olduğunu öğrendiğini.. anlattı; duraklayarak, içi boşalarak, yine de cümleleri tam ve her kelimesi yerli yerinde ve üzerimde hiçbir şey gizlemediği duygusu bırakarak.

Gizlemiş meğer.

İtirafı açık ve berraktı, başkasına âşık olduğu için karısı onu cezalandırmış. Böyle söylüyordu çünkü bir mumdan ev yanmaz diyordu, elektrikler kesilmiş, mum yakmışlar, yangın mumun devrilmesinden çıkmış.

Ama cezanın fazla ağır olduğunu söylüyordu.

Yedi yıl

Sigara içiyorduk hastanede, Emir'in odasında. Ben ayakkabılarımı çıkarmış, Emir'in yatağına uzatmıştım. Hemşire gelip ikimizi de elimizde sigarayla gördü, istifimizi bozmadık, bir şey diyemeden çıktı. Üç sigara hikâyemizi anlattık birbirimize, güldük ama içimiz çok acıyordu.

Birinde lisedeydik. Tuvaletin pencere pervazına oturmuştuk. Cam açıktı. Sırtımız içeriye dönüktü, ayaklarımızı dışarı sallayarak sigara içiyor, kızlardan konuşuyorduk. Müdürün sesini duyunca aşağı atladık, bilinçsizce. İkinci kattan. Benim ayak bileğim çatladı, Emir'in kolu kırıldı.

İkincisinde bizim evdeydik. Emir o hafta sonu bizde kalacaktı. Gece benim odamın ışığını söndürmüş, sigara içiyorduk. Babamın paketinden eksilen sigaraları fark etmeyeceğini konuşuyorduk, alay ediyor, gülüyorduk. Birden ışık yandı. Babam.

Üçüncüsü yedi aylık beraberliğimiz sırasındaydı, yine hastanedeydik.

"Sözlüğün duruyor mu hâlâ?" diye sordum Emir'e, düşüncesizce. "Yandı," dedi. Yüzümü ateş bastı.

Okulun ilk günü aramızdaki dengeyi bozan ve arkadaşlığımızı birbirimize ne kadar yakın olsak da eksikli bırakarak, o suçluluk ve haksızlığa uğramışlık duygularını yaşamamıza neden olan densizliğimden sonra; her şeye rağmen arkadaş olduğumuzda; asker çocuğu Emir'in hazırlık sınıfına başlamadan önceki yaz tatilinde her gün yirmi sözcük ezberlemek zorunda olduğunu öğrenmiştim. Koleji kazandığı belli olunca babası kendi sözlüğünü vermiş Emir'e ve her gün yirmi sözcük ezberlemesini istemiş. Ama öyle eskiymiş ki sözlük, Emir'in sözcüklerin anlamlarını öğrenebilmek için bir de Osmanlıca-Türkçe sözlüğe bakması gerekiyormuş. Yaz tatili boyunca babası her akşam o günün yirmi sözcüğünü ve önceki günlerin sözcüklerini soruyor ve bilemediği her sözcük için avucuna cetvelle vuruyormuş.

Beni annemle babam birlikte götürmüşlerdi okula. Saçlarımı annem taramıştı. Okulun bahçesinde ilk fark ettiğim çocuktu Emir. Yüzüne bakarken bir anda onun yirmi yaşındaki yüzünü gördüm, ileride sahip olmak isteyeceğim bir yüz. Oysa büyüyünce yüzünün alacağı şekil tahmin edilebilen çocuklardan hiç hoşlanmam, çocuk bedeninde yetişkin gibidirler. Emir'in yüzünde gençliğe de yaşlılığa da yakışan bir çocuksuluk vardı. Yirmili yaşlarımıza geldiğimizde anladım bunu.

Saçlarını kendisinin taradığını hissettim, hakkında hiçbir şey bilmediğim halde. Emir'in her şeyinde bir kendine "ait"lik vardı, onu Emir kılan buydu. Yanında çok

yaşlı ama dinç bir adam. Korkutucu bir kişilik. Siyah fötr şapka, koyu renk takım elbise, tıraşlı ve gergin olmasına rağmen yaşlı bir yüz, elinde bir baston. Arada bir bastonu Emir'in sırtına dokunduruyordu. Yaşlı adam sert adımlarla uzaklaştı: bir ki, bir ki, bir ki. Annemle babam gitti. Emir'le birbirimize baktık, gülümsedik. İlk arkadaşım bu olsun ve ilk yanlış soru:

— Seni deden mi getirdi okula? gibi bir cümleyle.

— Hayır babam.

Çok sonra öğrendim hikâyesini:

O yaşlı adam babasıymış, yetmiş iki yaşındaymış. Emekli albaymış.

Annesi babasının üçüncü karısıymış.

Babası ilk karısını çocuğu olmadığı için on yıllık evliyken boşamış. Arkasına bakmamış bile.

Kendinden on beş yaş küçük ikinci karısından iki kızı olmuş –küçüğü Yüksel abla, büyüğünü hiç görmedim–.

Annesi kanserden öldüğünde Yüksel abla on iki yaşındaymış.

Babası bir yıl geçmeden Emir'in annesiyle evlenmiş. Tam kırk yaş küçükmüş annesi babasından. Büyük ablası, ölen karısının hatırasına hiç saygı göstermeyip, hemen, üstelik kendinden kırk yaş küçük bir kadınla evlenen babasına lanet etmiş, yüzünü bile görmek istememiş, görmemiş de bir daha.

Emir doğmuş.

Evleri çok sessizmiş. Babası her gece onda yatar, altıda kalkarmış. Yemekte konuşulmasına kızarmış. Öyle mutsuzmuş ki annesi, Emir iki yaşındayken evden kaçmış, babasının emir eriyle. Er terhis olduktan sonra, askerliği yanmasın diye.

Öyle mutsuz "olmalı"ymış ki annesi evliyken, kaçtıktan sonra Emir'i görmeye hiç gelmemiş, belki de gör-

mek istemiş de korkmuş, gelememiş, bilinmiyormuş bu, – Emir böyle düşünmeyi tercih ediyor.

Yüksel abla babasından nefret ediyormuş. Ama küçükmüş, gidecek yeri yokmuş. Babasının oğlu olduğu için Emir'den de nefret ediyormuş. Oysa Emir, Yüksel abla onu sevsin istermiş çünkü ablasını severmiş.

Babası Emir'e ara sıra cetvelle vurarak cezalandırmak dışında, kötü davranmazmış.

O yatılıydı, ben gündüzlüydüm. Okuldaki yemekleri yiyemediğimi söyler, anneme yemek yaptırır, götürür Emir'e verirdim, akşamları yesin diye. Hafta sonları bazen bize gelirdi, özellikle lisedeyken, – artık babasına dikleniyordu. Babam diğer arkadaşlarıma gösterdiği kadar ilgi gösterirdi Emir'e ama annemin ondan düpedüz hoşlandığını hissederdim.

Arkadaşlığımız garip bir dengesizlik üstüne kuruluydu. Onda olmayan her şey bende vardı, sevecen ve genç bir ana baba, yakın ilgi, akrabalar, mutlu bir ev hayatı. Sanki bütün bunlara sahip olduğum için suçluydum ve onun bu yoksunluğun acısını yaşıyor olması haksızlıktı.

Çekici bir hale taşıyordu başının üstünde. Erkekler onunla arkadaş olmak, kızlar onunla yatmak isterlerdi. Okulda o Emir'di, ben Emir'in en yakın arkadaşı.

Okul bitince arkadaşlığımız da bitti. Onu sık sık aradım. Görüşelim, maça gidelim, içki içelim dedim. Olur dedi ama hep bir aksilik oldu. Filolojide okuyordu. Birkaç kez yolda karşılaştık. Büyük bir sevgiyle kucaklaştık, samimiydik sevgimizde, bu karşılaşmalarda birbirimizi bırakmayıp meyhanelere gittik, oturup konuştuk eski günler diye sayıklayarak, gece zilzurna sarhoş çıkarken meyhanelerden görüşelim dedik birbirimize, görüşemedik.

Sonra aramıza hayat girdi. Emir'in izini kaybettim.

Yedi ayın içinde on gün

Askerde karşılaşana dek. Kendi yüzümü bile tanıyamazken onu nasıl tanıdım, bilmiyorum. Galiba yokluğunu hissediyordum. Ben büyük aşklardan yenik çıkmış biri değilim, ayrılmam kolay oldu ama başkalarından çok dinledim, ayrılsa da insan içinde varlığını taşırmış. Ya da bacağı kesilenlerde olduğu gibi, olmayan bacak kaşınırmış ya. Böyle bir şeydi Emir'in yokluğu hayatımda. Kardeşim olmadığı için yerine onu mu koymuştum, bilmiyorum. Çok sık hatırlardım, hatırladıkça onun yanında kendim olamadığım için kendime kızardım, sonra anladım ki tam da kendimmişim, ben buymuşum, bu kadarmışım.

Ben tabip asteğmendim, o erdi. Askerliğimin yedi ayı onunla birlikte geçti ama hiç konuşmadan, birbirimizi tanımıyormuşuz gibi yaparak. Nöbetlerde onu konuşturamadım, tek kelime söyletemedim.

Bir hafta sonu –sivildim– taksiye bindim, taksi bir kamyonun altına girdi. Gözümü hastanede açtım. Bütün rütbeliler başıma üşüşmüşlerdi. Bana bakması için Emir'i istedim. Derhal dediler.

Üç derdim vardı. Bir, hesaplaşma. Şimdi iktidar bende. Benimle tek kelime konuşmaz mısın?

(Bunun bir üstfikir olduğunu sanıyorum. Üstfikir çünkü bu ihtimal, –onunla hesaplaşma– içimi hiç kıpırdatmadı. Sanki birileri, seni yok sayıyor, intikamını al demişler de, ben de madem öyle, alayım bari demişim, oysa pekala biliyordum, bu anlamsız düzen içinde onun üstü olsam da, yine görkemli olan o olacaktı ve bu beraberlikten ders çıkaran ben olacaktım. Yani sıfır. Oysa gerçek istekler insanın içini titretir, soluğunu keser.)

İki, madem dostumsun/dun, bu zor ânımda bakalım bana bakacak mısın? Pipetle su içirecek misin, altıma sürgü koyacak mısın, yemeğimi yedirecek misin, ağzımı

silecek misin, saçlarımı tarayacak mısın, sakalımı tıraş edecek misin, ağrım var diye kapı kapı dolaşıp doktoru arayacak mısın, gece su dediğimde, buz dediğimde uyanacak mısın, dostum musun, değil misin? (Ne aptalım, gene muhtaç olan benim.)

Üç, bunca yıldır nerdeydin Emir, ne yaptın, ne yapıyorsun, filolojiyi bitiremedin mi, bak ben doktor oldum, kaza maza geçirdim, şimdi yüzümde otuz dikiş var, gözlerimin çevresi mosmor, seninki kadar olmasa da kızların beğendiği yüzüm bakılmayacak halde, o sarhoş taksicinin yüzünden ama aldırma, geçer, bir haftaya kalmaz dikilirim ayağa, unuttun mu ben doktorum halimden anlarım, gene gelir bana selam çakarsın ama sen çok zayıflamışsın, anlat biraz, bir zamanlar kardeş gibi değil miydik, okuldan kaçıp parklarda sürtmez miydik akşamlara kadar, az mı muz likörü içtik sabahın körlerinde, neden bana selam vermiyorsun, çakmıyorsun değil, çakıyorsun, vermiyorsun, hiç olmamışım gibi davranıyorsun, rütbe mi bütün mesele, sen takmazsın böyle şeyleri, asker oğlu olduğun için mi, sorularım çok Emir.

Ama asıl sebep, ben olmaktan çıktığım bu ortamda, –aslında Emir'den sonraki bütün hayatımda– sahici bir şey isteyişimdi.

Doğrusu gergin bir ilişki olacağını sanıyordum, bana herhangi biriymişim ve katlanmak zorundaymış gibi davranacak. Hiç de öyle olmadı. Geldi, selam çaktı, doğrudan, gözümün içine bakarak neden beni istedin? diye sordu.

Hazırlıklıydım bu soruya, yine de ağlamaklı oldum. Bir şeyler geveledim, sen benim dostumsun filan.

Annemle babam çıkıp gelene kadar bana çok iyi baktı. Sahiciliğe çok yakın bir şeyler vardı aramızda. Gündüzleri ast-üst, geceleri dosttuk. Yine sigara içiyorduk birlikte. Şu hemşire güzel, bu daha güzel diye konuşuyorduk.

Bir gece elimizde sigara, konuşurken eski günlerdeki gibi, birbirimize çok yakınlaştığımız bir anda, en beğendiğimiz hemşire ansızın kapıyı açtı. Yakalandık. Ben tam sigarayı ağzıma götürüyorum, yüzüm gözüm sargılar içinde, kolumda serum, Emir sigaralı eli havada; donup kalmıştık. Hemşire bize baktı, kızıl saçlıydı, mavi gözlüydü, iri göğüsleri vardı, çok gençti, sözünü dinletemeyecek kadar genç, maşşallah dedi. Hışımla gelip sigaralarımızı aldı pencereden aşağı attı. Nedense çok güldük buna.

Konuşurken iyiydi.

Yanımdaki boş yatakta yatıyor, uyurken bana sırtını dönüyordu. Oysa yüzünü dönsün istiyordum. Sırtını dönmüş insan acı verir, hem kendine, hem o sırta bakana. Sırta bakan kendini yalnız hisseder, sırtını dönen içine kapanmış demektir. Emir kabuğuna çekiliyordu. Ben kendimi yapayalnız hissediyordum.

Annem abartılmış telaşıyla geldiğinde, benim halime dövündükten sonra, Emir'i berbat bir üniforma içinde solgun ve zayıf gördüğünde, ağzından çıkan: vah vah!.. Yavrum okulu bitiremedin mi, af çıkar da dönersin inşallah diye uzayıp giden acıma faslı ve ardından o gevşek gülümseme, nerelere kayboldun Emir, biz seni ne çok severiz bilirsin.

Yine suçluydum, annemin gevezeliği yüzünden.

Yıllar

Üç gün boyunca sakinleştirici ilaçların etkisiyle uyuduktan sonra kendine geldi. Kalan dört günün akşamlarını onun odasında geçirdim. Ona bakan arkadaşım tedavi olsa iyi olur demişti, kabul etmedi. Karısıyla nasıl tanıştığını sormamıştım, yangının anısını hatırlatmak istemiyordum ama kendiliğinden anlattı. Ertesi sabah taburcu olacaktı, odasındaydım.

— Bilseydim yanıp kapkara olacağını, Karagül demezdim ona, dedi.

Karısının adı Gül'müş. Simsiyah saçları olduğu için ona Karagül demiş.

Eve girinceye kadar bir şey anlamadım. Dışardan pek belli olmuyordu. Apartmanın girişinde duvarlardaki is dikkatimi çekti ama üstünde durmadım. Bizim kata çıktım, baktım kapı kırık, dizlerim titredi, evin içi kömür olmuş, dize kadar su. Her şey yanmış. Kapı çelikti, çok zor kırmışlar. Karagül yoktu, götürmüşler. Sonra dışardan baktım, bir alev yalamış duvarları, simsiyah bir iz bırakmış; is ıslanınca akmış duvarlar boyunca. Öylece seyrediyordum, yüzüstü yere düştüğümü belli belirsiz hatırlıyorum.

Biz mutluyduk aslında, mutluyduk ne demekse. Yani, bir derdim yoktu Karagül'le. Beni sıkmazdı, kavgacı değildi, eşşek gibi de çalışırdı, ben bir baltaya sap olamadığım için. Onu tanıdığımda çok gençti, ben de gençtim. Öğrenciydim daha. Babamla aramız çok kötüydü, babamın durumu da kötüydü, astımı vardı, oksijen tüpüyle yaşıyordu. Ufak tefek çeviriler yapıyordum sağa sola, idare ediyordum. Saçları acayip bir siyahtı, ben neşeli biriydim o zamanlar, bilirsin, Karagül demeye başladım ona, herkes Karagül demeye başladı. Sonra babam öldü. Evi mevi satınca elime para geçti, evlendik. Babası öldüğünde Karagül çok küçükmüş. Keşke babanla beni tanıştırmış olsaydın, ona baba demek isterdim, dedi. Tanısaydın istemezdin dedim. Pek kavga etmezdik. Ben bazen salardım kendimi, bütün gün evde yatıp uyurum, televizyon seyrederim. O kızar. Sonra bir kadınla tanıştım. Hayatım bana batmaya başladı. Bir yandan da düzene girdi, deli gibi çalışır oldum. Bir kavga çıksa da, evi terk etsem diye fırsat kolluyordum. Ben böyle kötü biri değildim, nasıl oldum bilmiyorum. O gece durup dururken kavga et-

meye başladık Karagül'le. Birdenbire başkasına âşık olduğumu söyledim. Aşk bu dedim, aşk! Sonra tıraş oldum, giyindim, kuşandım. O bağıra bağıra ağlıyordu, durmadan bir şeyler kırıyordu. Hiçbir şey demedim, çıktım evden. Sevgilimin evine gidene kadar hiçbir şey hissetmedim. Bomboştu içim. Canım tahin helvası istedi, biraz limon suyuyla ezeriz, rakı içerken birkaç çatal atarız ağzımıza. Gecenin o saatinde bütün şarküteriler, marketler kapanmış. Evine varıp da sevgilime sarılınca, ne yaptım ben dedim. Sonra kendimi kandırmaya çalıştım, ucunda ölüm yok ya, alışır. Varmış meğer.

Odada göz gözü görmüyordu. Kederimiz sigara dumanı gibi çöküyordu üstümüze, biz de dumana karışıp dağılıyorduk.

Uzun sessizlik ânı. Arkadaşımın benden uzaklaşıp Karagül'e yaklaştığı an. Suçluluğun içini kavurduğunu gözlerinden okuyabiliyordum. Çehresinde taş gibi bir ifade olsa da, gözlerinin pınarları buğulanıyor. Bu yara Emir'i iflah etmeyecek.

— Emir beni iyi dinle. Durumun kötü, bunun arkası ağır depresyon. Seni bir hastaneye yatıralım, adamakıllı tedavi ol, masrafları düşünme, ben hallederim. Sen benim en iyi arkadaşımsın. – Hâlâ mı? – Hâlâ. – Kendini yorma.

Israr etmek anlamsız, Emir çıkıp gidecek ve görünmeyecek bir daha.

— Kaybolursun gene ortadan, aramazsın sormazsın, bırakmayacağım peşini artık, adresini, telefonunu ver. – Adresim yok, evim yandı, unuttun mu? – Nerde bulacağım seni? – Bilsem? – Ne yapacaksın yarın? Kime gideceksin, bize gel, ben annemle babamın evine döndüm tekrar, istediğin kadar kalırsın, benim evim senin evin, biliyorsun. – Sağol.

Yetiştiğim yılların yoldaşını belki bir daha göremem, söyleyecek çok şeyim var.

— Seni çok aradım ama numaran değişmiş, ulaşamadım. Hatta babanın oturduğu eve bile gittim, baban ölmüş. Hastanede ablanı görmeseydim izini bulamayacaktım, seni o getirmiş. – Öyleymiş. – Görüşmüyor musun? – Beni sevmezdi, bilirsin. – Beni severdi galiba. Annenden haberin var mı hiç? – Yok. – Babanın evi satılmış, bir kadın açtı kapıyı, biz aldık burayı dedi. – Babam ölünce büyük ablam çıktı ortaya, sattırdı evi. – Duvar saati ne oldu, dan dan dan çalardı saat başı, acayip bir duygu verirdi insana. – Korku. Korku verirdi. Büyük ablam götürdü evine. Onun annesinden kalmaymış zaten. – Sen bana hiçbir şey sormayacak mısın? Mesela evlendim de boşandım bile, babamın oğlu olmaya geri döndüm.

Son buluşma

Gidip kazak getirdim ikimize de, serin bir rüzgâr çıkmıştı. Pansiyonu işleten karı kocadan rakı istedim, sonra siz bizi beklemeyin, gidin yatın isterseniz dedim. Ayıp olur der gibi baktılar ama sevindiler, gözlerinden uyku akıyordu.

— Şu soru dedim epeyce içtikten sonra. Seni kemiren soru.

Durgunlaştı, beni duymadı sandım. Neden sonra baktı yüzüme.

— Senin çocuğun var mı?

Yıllardan beri bana sorduğu ilk soruydu, önemsedim, cevap vermeye hazırlandım ama vazgeçtim. Bir giriş sorusuydu bu, konuyu açmanın anahtarı, aslında benimle ilgisi yok. Anneyok, babavaryok büyümüş bir adamın temel meselesi, büyük doğmuşluğun acısı, çocuk olamamış ama çocuksu kalmışlığın yaraladığı hayat. Ma-

lum, gençlik her şeye rağmen ümittir, yaşanacak uzun yıllar varken, henüz her şey için vakit vardır. Bunları anlattı önce, yaşlanıyor olmaktan dem vurdu, ben de şakadan kızdım, kim yaşlanıyor, en verimli çağımızdayız! Hikâye patladı sonra:

...Ama tuhaf bir şekilde kenara itildiğimizi hissediyorduk. Birileri bizi oyuna almıyordu, yürüyen bantta tersine yürüyor gibiydik, hiçbir yere gidemiyorduk, sahici hayat başkalarınındı, biz debeleniyorduk, en çok da Karagül. Kendimize bir hayat kuracağımızı sanmıştı; bir ritmi olan, kavganın ve sevişmenin, varlığın ve yokluğun, mutluluğun ve sıkıntının dengeli bir şekilde dağıldığı, tümüyle sahici bir hayat. Hayatımızı sahici kılmanın bir tek yolu vardı oysa: çocuk. Ama çocuk bizim çözümsüzlüğümüzdü. Bir yandan hayatımızın sahici olmasını delice isterken, bir yandan da bundan ölesiye korktuğumu/zu hiç itiraf etmedim. Çocuğumuz olduğu anda gerçek varlıklar olacak, aksini yaşama şansımızı kaybedecektik. Benden ve Karagül'den daha tanımlı iki kişilik: anne-baba, ya gereğini yaparsın, ya anne-baba olmazsın.

Galiba Karagül bunu benden önce hissetti. Ama tanımlanmış kişiliği istemeyip oyunu başlattığı ve beni de o oyuna çekip içinde yok ettiği için Karagül'ü suçluyorum. Bu eriyiş onun seçimidir ama keşke bu kadar acıtıcı olmasaydı.

— Emin misin? diye sordum. Nedense sesindeki yarım öfke sahte gelmişti bana. Birden kararda yüzü.

— Değilim, oyunu geliştiren ben oldum, sonunu hazırlayan da.

Karımı seviyorum diye düşündüğüm ve buna içtenlikle inandığım yıllardı. Ölmeyi istemeyecek kadar gençtim. Nasıl olmasını istediğimi hiç düşünmediğim bir geleceğin gelip beni bulacağına inanıyordum.

— Senin gibi biri, nasıl olur da geleceğin nasıl olmasını istediğini hiç düşünmez?

— Düşündüm ve hayal edemeyeceğim kadar büyük bir şey olmasını istediğime karar verdim.

Ama olmadı. Karagül'e sığınabilirdim, o benim kahrımı çekerdi, çekiyordu. Bu yüzden karımı seviyorum dediğim yıllardı. Biz sahici gibi duran ama sahici olmayan bir hayat istedik.

Bir pazar sabahı kahvaltı hazırlamıştım, Karagül'ü uyandırmak istedim.Yüzünün yarısı yastıktaydı, kara saçlarının bukleleri alnına düşmüştü. O, üç yaşında bir kız çocuğunun sesini ve konuşmasını taklit ederek kalkmayacağım dedi. Güldüm, aynı tonla tekrar etmesini istedim, tekrar etti. Tarif edemeyeceğim kadar güzel bir duyguyla doldu içim. Oyunun başlangıcı budur.

Önce o benim kızım oldu, ben onun babası oldum. Arada bir. Derken ben onun oğlu oldum, o benim annem oldu. Arada bir.

Bunun çok yaygın bir şey olduğunu söyledim Emir'e, evli ve çocuksuz çiftlerde özellikle görülür, bir savunma mekanizmasıdır, vesaire. Söylediklerim yersizdi.

— Sonra dört kişi yaşamaya başladık. İki çocuğumuz vardı, üstelik sadece istediğimiz zaman var oluyorlardı ama dördümüz asla bir arada olamıyorduk. Önce ben ona bir ad koydum, kızıma. Sonra o bana bir ad koydu, oğluna. Bu adları hiç aramadık, ne koysak diye düşünmedik, kendiliğinden adlarını buldu çocuklarımız.

— Nelerdi adları?

Samimi bir meraktı benimki.

— Adları onları öylesine gerçek kılıyor ki, kendi sesimden duymak istemiyorum. Yüksek sesle söylersem gerçek olacaklar, karımı ve iki çocuğumu trafik kazasın-

da kaybetmişim gibi bir duyguya kapılacağım. O zaman kara talihi suçlayacağım ve cezamı çekmeyeceğim. Oysa gerçek cezayı hak ediyorum.

— Yapma Emir, ne cezası?

Sonra oyun çığrından çıktı. Çocuklarımızın arkadaşları oldu, arkadaşlarının anneleri babaları, sonra olmayan dedeleri, büyükanneleri. Eve bir bakıcı kadın gerekti, bizimle yaşayacak, çocukların ikisini de çok sevecek bir kadın. Oğlanın okula başlama çağı geldi, kızı anaokuluna verdik. Yaz tatillerine gittik, dönüşte oğlanın burnu soyulmuş, kız kapkara yanmış oluyordu, annesine çekmişti, esmerdi. Bir gün kızım elinde bir köpek yavrusuyla eve geldi. Sokakta bulmuş, baba bizim olsun mu diye yalvarıyordu. Olur dedim, adını ne koyacağız? Fındık koyalım dedi. Çok sıradan bir ad dedim. Pavlov'u anlattım ona, köpeğini, adını Pavlov koyalım dedim, olur dedi. Ama Pavlov diyemiyordu, Payyoy diyordu.

— Bir roman yazıyordun bir zamanlar, hatırlıyor musun? Lisedeyken..

— Birinci bölümünü bitirebilseydim, gerisini yazardım.

Sustuk. Ansızın hatırlamıştım Emir'in durmadan anlattığı ama bir türlü yazamadığı romanını. Gerçekle hayal arasındaki gidiş gelişlerinden rahatsız olduğum için hatırladım ve ona da hatırlatmak istedim. Biz aklı yuvasında hiç oynamadan duranlar, gerçek gerçekliğini, hayal hayalliğini bilsin isteriz. Gerçeklik, varlığından kimi zaman şikâyetçi olsak da, izin verdiğimiz ölçüde ve kontrolümüz altında bozulmalıdır. Bir film olsun bu ve korkarsak sinemadan çıkalım, kitapsa kapatalım kapağını gitsin.

Öyle bir hale gelmişler ki Emir'le Karagül, birbirlerinden çok çocuklarıyla birlikte oluyorlarmış. Akşamları işte ya da dışarıda ne yaptıklarını değil, anaokulunda ya da parkta ne yaptıklarını anlatıyorlarmış birbirlerine. Birbirlerini değil çocuklarını görmek istiyorlarmış sadece. Önce cinsel hayatları yıkılmış.

— Kendimi kızımla yatıyormuş gibi hissediyordum. Her defasında Karagül bana 'babacım' der korkusuyla bir an önce sevişmeyi bitirmek istiyordum. Bunun nasıl bir acı verdiğini bilemezsin.

— Ya Karagül?

— Sevişmekten tümüyle kaçınır olunca, anladım ki o da beni değil, oğlunu ya da babasını seviyor.

Oğlu olmaktan vazgeçtim.

Sırf bu yarılmadan kurtulayım diye bir kadın aradım kendime. Oysa sadakate inanırdım, Karagül'ü aldatmak kaç defa aklımdan geçti ama yapmamıştım. Sonra bir kadınla birlikte olmaya başladım. Bankada çalışıyordu, öğle tatillerinde ucuz bir otelde buluşup yatıyorduk. Ardından ağır bir suçluluk duygusu kaplıyordu içimi. Karagül'ü aldattım diye değil, kızının yüzüne nasıl bakacağım diye. Oyun gerçeğin sınırlarına saldırıyordu, tehlikenin gelmekte olduğunu görüyordum ama, oyundan çıkamıyordum. Aramızda sadece cinsellik olduğu için bankacı kadından ayrıldım. Başka kadınlarla birlikte oldum. Anladım ki, sevişmek beni kurtarmaya yetmiyor.

Bana bu kadar acı veren şey sadece yaptıklarım değil. Karagül'ü hiç düşünmemiş olmam. Oysa o daha kötü durumdaydı, uykusunda bile kızım olarak konuşmaya başlamıştı, bu büyük yarılmanın bir tarafında hızla kayboluyordu. Durumu apaçık gördüğüm halde sadece

kendimi düşünüyordum. Biz bir uçuruma düştük, bir el bana uzansın ve çıkarsın, Karagül kendi kendine çıkamıyorsa uçurumun dibinde kalsın. Beni kurtaracak bir kadın arıyordum. Buldum da. Bir müzik dükkânında çalışıyordu, tezgâhtar sandım, meğer dükkânın sahibiymiş. Başlangıçta sert konuşmalar geçti aramızda. O beni azarladı, ben onu aşağıladım. Güçlü bir kadının ayakları altında ezilirsem, kızımın kölesi olan yanımdan kurtulurum sandım. Çiğnendikçe baba olan tarafım, ben kalacağım geride, üzerinden yaşlanmış bir deriyi atar gibi, taze.

Gayret ettim, tam bir evlisevgili oldum: coşkulu, yalancı, gözüpek, romantik, ikiyüzlü, şefkatli, şehvetli, gaddar, düzenbaz, iradesiz, nazik, uysal, aşağılık, sefil, sefih.

Sevgilimin yanındayken kızım yoktu, gerçektim. Karagül'ün yanında ise içim parça parça. Bu oyun fazla uzadı diyordum –ama içimden– sonra kızımla taş-kâğıt-makas oynuyordum: Makas kâğıdı keser. Kâğıt taşı sarar. Taş makası kırar.

Sevgilim beni anne ile sevgili arasında seviyordu, istediğim gibi. Çünkü anne ile oğul arasında bir cinsel alışveriş vardır, Karagül'le yoktu, kalmamıştı. Bütün bir günü sevgilimle birlikte, onun evinde geçirdim. Akşam evime döndüm. Oyun bitti demek için.

Dedim de. Ama Karagül anlamıyordu. Başka birini seviyorum dedim, bir sevgilim var, seni aldatıyorum, ona gideceğim, onunla birlikte olmak istiyorum. Karagül konuşulanı anlamayan bir çocuk gibi, boş gözlerle bakıyordu bana. Elektrikler kesildi, birkaç mum yaktım. O kibritleri mumun alevinde yakmaya başladı, yapma dedim, beni dinle. Ben gidiyorum. Ceketimi giyerken ağlamaya başladı. Şımarık bir çocuk gibi ağlıyor ve eşyayı kırıp döküyordu. Gitmeyeceksin diyerek bardakları yere attı, sürahiyi, çerçeve içindeki resimleri. Kanepeyi, sehpayı tekmeledi. Bir çocuğa değil Karagül'e sinirlendiğimi fark

ettim ansızın. Buna çok memnun oldum. Oyundan tümüyle çıkmış olduğumu anladım. Karagül'ün yerde duran kırılmış resim çerçevelerine, çocuk gibi, topuğuyla vuruşunu seyrettim bir süre. Evden çıktım. Elim ayağım titriyordu, açlıktan sandım, canım tahin helvası istedi, bulamadım. Sonra ev yanmış.

Emir'e baktım. Gözlerini gözlerime dikmişti. Titriyordum, ellerim, dizlerim.. Çenelerim birbirine vuruyordu.

— Çok mu üşüdün? diye sordu.

— Hayır, dedim kekeleyerek, üşümekten değil.

Kalktım, pansiyonun mutfağına gittim. İki kahve yapıp getirdim. Parmaklarımı doladım fincana. Parmaklarım yandı ama içim ısınmadı bir türlü. Sesim bile üşüyordu konuşurken.

— Senin sorunun cevabı bende yok, dedim.

— Biliyorum.

— Elimden bir şey gelmiyor.

— Biliyorum.

— Ama senin için yapabileceğim bir şey vardır muhakkak.

— Yok, olsa yapardın, biliyorum.

Fincanı başıma diktim, üstüme başıma döktüm kahveyi.

— Hadi git yat, dedi, çok üşüdün. Ben biraz daha oturacağım.

Kalktım, odama gittim, yattım, battaniyeyi başıma çektim. İçimde yine bir suçluluk duygusu.

2002

FEHİME

ben kübrayla ip atlıyodum teyzem geldi fehime dedi kuşadasına gemi gelmiş gene dedi yarın benle gel de kitap satalım turislere dedi ben istemiyom dedim daha önce gittim çok yoruldum gel bak gelirsen sana lokma alcam dondurma alcam dedi istemem dedim ama öbürsü gün cep telefonumu vercem akşama kadar sende kalcak dedi o zaman peki dedim çok istiyodum bende kalsın cep telefonu kübrayla mekdonalsa gidicektik fidanı nurgülü felan işleticektik telefonla bi keresinde kübra babasının telefonunu aldı fidanı işlettik kübra fidanı aradı ben ebru şallı siz kimsiniz dedi fidan da inandı herkese ebru şallı yanlışlıkla beni aradı dedi sonra akşam teyzem anneme biz yarın fehimeyle gemiye gitcez dedi kuşadasına turisler gelmiş çok zenginlermiş kitap satcaz dedi annem satamıyonuz ki kızım dedi geçen sefer gittiniz de nooldu gitmeyin bu sıcakta dedi şakşuka yiyoduk bahçede babam kavedeydi tahir ben de gelcem dedi teyzem tamam gel dedi ne kadar çok olursak o kadar çok satarız dedi sabah kalktık teyzem boyanıyodu annem ne o kız dedi kitap mı satcan koca mı bulcan salak tahir kitapları ben taşırım teyze dedi çantayı ona verdik çok ağırdı çanta otobüs durağında bi abi vardı hep teyzeme bakıyodu otobüste arkamıza oturdu tahir kaça satcaz

bunları teyze dedi teyzem gösterdi üstünde cami olanlar beş dolar kuru fasulye olanlar on dolar dedi daha aşağa verirseniz gebertirim dedi tahir vermeyiz dedi teyzem yolda bize öğretti madam mösyö türkiş bok diycez tahir çok güldü camiliyi gösterip fayf dolar diycez kuru fasulyeliyi gösterip ten dolar diycez sonra kuşadasına vardık otobüsten indik tahir bize kaç para vercen teyze dedi dondurma yedircem ya salak dedi teyzem bana ne satmam o zaman dedi tahir teyzem kızdı dön o zaman kendi başına dedi tahir ver para döneyim dedi teyzem bana ne dedi paran varsa dön otobüsteki abi arkamızdan yürüyodu kavelerin olduğu yere geldik teyzem gemiyi gösterdi aha bu gemi dedi siz hadi gidin satın bakayım ben burda bekliycem sizi dedi tahir ee sana kitap kalmadı sen ne satcan dedi ben dükkândan alcam dedi teyzem ben yürü dedim tahire biz gidiyoz dedim otobüsteki abi teyzemin yanına geldi teyzemin boynuna attı elini gittiler tahir görmedi ama ben gördüm biz geminin oraya gittik kocaman bir gemiydi beyazdı tahir bu gemi nereye gidiyo dedi amerikaya dedim sen nerden biliyon ki dedi televizyonda gördüm dedim bu büyük gemiler hep amerikaya gidiyo sonra turislerin arasına karıştık tahir türkiş bok türkiş bok diye bağırdı öğlene kadar turislere kitapları gösterdik kimse almıyodu tahir abla ben acıktım dedi döner ekmek istiyom dedi teyzemi bulalım da bize döner ekmek alsın dedim kavelerin olduğu yere döndük teyzem yoktu tahir ağlamaya başladı sus len dedim tahire teyzem seni böyle görürse kızar başka yerlere de baktık bulamadık ben tahire teyzem belki gemiye binmiştir dedim geminin oraya gittik tahir türkiş bok diye bağırdı yine güldü teyzem ortada yok tahir dedim tahir korktu ben eve dönmek istiyom dedi paramız yok ki salak nasıl döncez dedim hadi biz de gemiye binelim dedim teyzemi buluruz belki geminin merdivenleri çok parlaktı ta-

hir teyzee teyzee diye bağırıyodu bağırma len dedim turisler kızar e nasıl bulcaz teyzemi dedi içeri bakalım buluruz dedim gemiye bindik çok güzeldi gemi bi yere çıktık büyük bi yerdi kadınlar adamlar oturuyolardı kenarlarda kola felan içiyolardı tahir ben çok acıktım abla dedi teyzemi bulalım yeriz dedim yaşlı beyaz saçlı bi amca tahire güldü el salladı boynunda altın kolye vardı mayo giymişti çok yanmıştı tahir de amcaya güldü yürü len gidelim belki kitap alır dedim gittik tahir amca bu fayf dolar bu ten dolar dedi öyle değil salak dedim mösyö bu ten dolar bu fayf dolar dedim amca güldü bişeyler söyledi ama anlamadık sonra amca bizi masasına oturttu tahirin saçlarını okşadı sonra türk bi abi geldi o abi işte amca abiye bişeyler dedi bi de para verdi konuştular abi amcayı dinledi sonra bize yemek getirdi patates kızartması köfte bi de kola yedik biz gidelim dedim ben ama amca anlamadı bişeyler dedi beni kolumdan tuttu oturttu sonra dondurma aldı akşam oluyodu bizim elimizden tuttu geminin içine girdik bi odaya gittik çok küçüktü ama çok güzel örtüler felan vardı ayna vardı banyosu vardı çok güzeldi amca telefon etti o türk abi geldi bize bu amca sizi çok sevmiş gezdircek dedi dondurma da alıcak hamburger de alıcak bu odada oturun emi dedi ben hayır biz gitmek istiyoz evimize dedim amca abiye bişeyler dedi abi gitti amca benim saçlarımı okşadı tahiri dizine oturttu onun da saçlarını okşadı sonra o türk abi bize hamburgerle kola getirdi amcaya da içki getirdi ama rakı değildi türk abi bize bu odada oturun amcayı üzmeyin size hep kola dondurma alcak dedi amcanın cep telefonu çok değişikti aynanın önünde duruyodu sonra amca şarkı söylemeye başladı bi de içki içiyodu tahiri elinden tuttu banyoya götürdü tahir gitmek istemedi kolundan çekti kendi de girdi kapıyı kitledi tahir ağlıyodu bağırıyodu ben kapıya vurdum bırak kardeşimi

diye bağırdım amca çıktı çok sinirliydi yüzü kıpkırmızıydı çırçıplaktı bakamadım amca bana bağırdı bişeyler dedi ama anlamadım tahiri kolundan tutup yatağa fırlattı ona da bağırdı parmağını uzattı böyle böyle yine telefon etti tahir çok ağlıyodu abla beni kurtar diyodu ben de ağlamaya başladım amca müzik açmıştı çok sesi çıkıyodu müziğin türk abi geldi gene amca beline havlu sardı türk abi gelince tahire dedi ki amca seni çok sevmiş bırak sevsin istemiyom sevmesin dedi tahir ben bıraksın kardeşimi dedim biz evimize gitmek istiyoz dedim abi siz deli misiniz dedi kalın bu odada keyfinize bakın dedi ben size gene hamburgerle kola getircem dondurma da getircem pasta da getircem dedi hem burda çukulata var bakın dedi bize çukulata verdi tahir fırlattı çukulatayı abi tahire bi tokat attı amca abiye bağırıyodu ben istemiyoz biz gitcez dedim bağırmaya başladım abi çok kızdı benim başımı tuttu odanın penceresinden zorla baktırdı bak gemi kalktı dedi nasıl gitçeniz evinize hiç de bile gidemezsiniz dedi akşam olmuştu kuşadasının ışıkları görünüyodu eğer bizi bırakmazsanız biz de bağarırız dedim herkesi başımıza toplarız istediğiniz kadar bağarın dedi abi sizi kimse duymaz hem ben de sizi denize atarım dedi olsun biz yüzme biliyoz dedim sahile kadar yüzeriz deniz köpekbalığı kaynıyo dedi hem de önce kardeşini atarım köpekbalıkları kardeşini nasıl yiyo gösteririm sonra da seni atarım dedi tahir korktu sessiz sessiz ağlamaya başladı ben bırak bizi be biz gitcez bağırmaya başladım abi bana bi tokat attı dudağım patladı dudağım patlayınca tahir daha çok ağladı abi kes sesini diye bi tokat da tahire attı amca bana bağıra bağıra bişeyler dedi sonra saçımı çekti abiye bağırdı abi delirmiş gibi oldu bana bakın dedi ikinizi de köpekbalıklarına yediririm sesinizi kesin oturun dedi ben çok korktum tahir de çok korktu ben tahire sarıldım abi gitti amca kapıyı gene kit-

ledi yine çırçıplaktı tahiri tuttu kolundan sürükledi banyoya ben tahiri tutmaya çalıştım ama amca bana yine vurdu tekme de attı karnıma tahir abla beni kurtar dedi ben ağlamaya başladım tahir içerde ağlıyodu ben de odada ağlıyodum amcanın acayip acayip sesi geliyodu tahir çığlık atıyodu o zaman amca tahire bağırıyodu sonra amca banyodan çıktı o kalın sigaradan içiyodu kapıyı kitledi ben banyoya koştum kapıyı açmak istedim amca beni öyle görünce bana bi vurdu yere düştüm amca yine içki içiyodu bir şişe içti şarkı söylüyodu beni tuttu kucağına aldı ben vurdum ama kollarımı bi sıktı mosmor oldu ben amca noolur bizi bırak evimize gidelim dedim amca eteğimi kaldırdı ben örtmek istedim ama bana vurdu elbisemi donumu çıkarttı bacaklarımı oramı hep çimdikledi kötü şeyler yaptı sonra uyuyakaldı horluyodu ben banyonun kapısına vurdum yavaşça tahir tahir dedim tahir ağlıyodu abla kurtar beni dedi çok korkuyodum tahir hiç sesini çıkarma dedim amcanın cep telefonunu aldım teyzemi aradım teyzemin telefonu kapalıydı açılmadı babamın telefonunu aradım onunki de kapalıydı zaten borçtan kesilmişti evi aradım telefon açılmadı çok korkuyodum hep amcaya bakıyodum telefonla konuşurken ya uyanırsa diye kübraları aradım kübra açtı telefonu kübra bizi gemiyle kaçırdılar dedim kübra güldü kız valla kaçırdılar dedim bi adam kaçırdı işletiyom sandı inanmadı ben ağlamaya başladım kübra noolursun anneme git haber ver dedim biz kuşadasındaki gemiye bindiydik bizi kaçırdılar dedim kübra inanmadı yaa annene gideyim de benimle dalga geç sonra değil mi dedi kübra vallahi işletmiyom seni dedim inanmadı babam geliyo beni yine telefonda görürse kızar dedi telefonu kapattı ben tekrar kübrayı aramak istedim inşallah babası açar da anlatırım diyodum amca uyandı beni elimde telefonla gördü çok kızdı birden üstüme yürüdü yum-

rukla vurdu tekmeledi telefonu elimden aldı kapattı bağırdı bişeyler dedi öbür telefonla türk abiyi aradı o türk abi geldi gene amca ona da bağırdı bişeyler dedi abi bi daha eline telefonu alırsan seni denize atcam haberin olsun dedi aradın mı yoksa bi yeri dedi yok dedim kardeşin nerde zıbardı mı dedi amca banyoya kitledi dedim iyi gebersin orda dedi sonra amcaya bişeyler dedi amca da bişeyler dedi türk abi amcaya bağırdı sonra türkçe orospu çocuğu dedi amcayı itti amca da abiye bağırdı kavga ettiler sonra amca cüzdanını çıkardı abiye para verdi abi parayı aldı güldü sonra bana dedi ki bu amcanın çok parası var sesinizi çıkarmayın sizi biraz sevsin okşasın dedi sonra size çok para vercek dedi ben biz para istemiyoz dedim abi gene sinirlendi bi sesinizi duyarsam ikinizi de köpekbalıklarına atarım dedi tamam susucaz ama tahiri banyodan çıkarsın dedim abi amcaya bişeyler dedi ama amca yine uyuyakalmıştı abi ee bana ne be dedi abi noolur dedim kardeşimi banyodan çıkar abi dinlemedi kapıyı kapatıp gitti ertesi sabah amca uyandı banyoya girdi kapı aralığından tahiri gördüm yerde yatıyodu bacaklarında kan vardı ben korktum çığlık attım amca hemen müziği açtı bana yine yumruk vurdu bağırdı sonra banyodan çıktı giyindi gitti kapıyı üstümüzden kitledi müziği kapatmak istedim bağırırız da bizi duyarlar dedim ama düğmenin yerini bulamadım bi yerlerden geliyodu sonra amca o gece de sonraki gece de çok kötü şeyler yaptı canımı çok yaktı bacaklarımda sigarasını söndürdü çok acıdı sonra bilmiyom ne zaman amca yine çırçıplaktı tahir bayılmıştı artık sesi çıkmıyodu ben öldü sandım ağlıyodum amca bana vuruyodu kapı güm güm çalındı amca çok şaşırdı seslendi başka bir ses geldi dışardan amcanın korktuğunu anladım sonra başka bi abi çocuklar orda mısınız dedi ben çok sevindim amca tam ağzımı kapatıyodu ki burdayız diye bağırdım bu sefer kapıya

çok vurmaya başladılar amca beni banyoya sürüklüyodu ben amcanın elini ısırdım çığlık attım kurtarın bizi diye bağırdım amca beni banyoya kilitliyodu ama kapı açıldı kapıda kaptan başka bi türk abi birkaç kişi daha vardı hemen koştular beni kucakladılar banyoya girdiler tahiri çıkardılar amcanın kollarını tuttular amca bişeyler diyodu bağırıyodu bizi bi odaya götürdüler orda hemşire vardı doktor vardı tahirin hiç sesi çıkmıyodu ben hep ağlıyodum öbür türk abi dedi ki korkmayın tamam hepsi geçti bu amca doktor sizi şimdi muayne edecek dedi bizi muayne ettiler tahiri ayılttılar tahir çok korkuyodu hep ağlıyodu doktor amca hep başını salladı bişeyler dedi öbür türk abi öldürecem o herifi de öbürünü de dedi doktor amca bize ilaç verdi sonra abiye bişeyler dedi benim elbiselerim paralanmıştı tahirinkiler de öbür türk abi bize şortla tişört getirdi doktor amca yaralarımıza ilaç sürdü türk abi dedi ki burda yatmak mı istersiniz yoksa sizi havuza mı götüreyim ben ağlamaya başladım tekrar ben annemi istiyom dedim türk abi dedi ki annenizle babanız alanyadalar sizi bekliyolar biz de gemiyle oraya gidiyoz sizi ordan alacaklar korkmayın artık dedi ya o amca gene gelirse dedim o amcayı kitledik korkmayın dedi öbür türk abi telefon etmek istiyom anneme dedim kaptan amcaya söylerim sizi konuşturur dedi türk abi hadi şimdi havuzun oraya gidelim dedi gittik bizi bi masaya oturttu öbür türk abi kaptan gibi giyinmiş bir genç amca daha vardı saçımızı okşadı tahirin başını okşayacaktı tahir korktu ağlamaya başladı türk abi korkmayın artık dedi herkes bize bakıyodu gülümsüyolardı bi teyze geldi abiye bişeyler dedi türk abi başını salladı teyze benim saçımı okşadı tahir yine boynunu kıstı korktu teyze de tahirin kollarındaki yaraları görünce ağladı bize makarna et getirdiler dondurma getirdiler tahir hiç yemedi dondurma bile yemedi öbür türk abi ye güzelim

dedi tamam bitti korkma artık dedi tahir hep ağlıyodu sonra türk abi bizi kaptan amcanın yanına götürdü telefon vardı orda türk abi babanızı arıyolar dedi sizi konuşturacaklar korkmayın artık dedi tahir ağlıyodu sonra kaptan amca telefonla konuştu türk abiye uzattı türk abi çocuklar burada dedi şimdi veriyorum dedi ben telefonu aldım babam kızım fehime dedi ben ağlamaya başladım babam ağlama kızım dedi biraz konuştuk babamla o gün öbür türk abi bizi hemşire ablanın odasına getirdi bu hemşire ablanın odasında kalacaksınız korkmayın artık dedi tahir hemen uyudu ama uykusunda hep bağırıyodu abla da tahirin saçlarını okşuyodu sabah uyandım hemşire abla başımızda oturuyodu kitap okuyodu güldü bana tahir de uyandı öbür türk abi geldi hadi sizi kahvaltıya götüreyim dedi sonra da annenize babanıza kavuşacaksınız dedi restoranta gittik çok büyüktü masalarda hep çiçek vardı hadi kendiniz seçin alın yemeklerinizi dedi türk abi uzun sofradan yemek aldık tahir almadı ona türk abi aldı bize süt getirdi sonra kaptan amca yanımıza geldi abi kaptan amcayı görünce ayağa fırladı kaptan amca abiye bişeyler dedi abi yes yes felan dedi başını salladı sonra kaptan amca bizim saçımızı okşadı türk abi alanyaya varıyoruz birazdan annenizi babanızı görüceksiniz dedi tahirin hiç sesi çıkmıyodu sen sevinmedin mi tahir dedi tahir bişey demedi sonra gemi yanaştı türk abi hadi tutun elimden iniyoruz dedi indik annem babam bizi bekliyolardı bi sürü de polis felan vardı ben anneme sarıldım babam tahiri kucağına aldı hepimiz ağladık tahir yine konuşmadı bi daha hiç konuşmadı babam dedi sen de susacan kimseye bişey demiycen dedi demedim ben de o zaman tahir hiç konuşmadı bi daha

2002

YÜK

Giderken bir faciaya yol açmak gibi bir niyetimiz yoktu, kesinlikle yoktu. Hem zaten nasıl tahmin edebilirdik ki böyle bir şeyi? Biz sorularımızı sorarız, ister cevap verir, ister vermez, en fazlası kovar bizi evinden. Böyle düşündük.

Tabii bu kadar basit değil. Şeref madalyaları belgeseli yapmıyoruz sonuçta. Gitmeden önce aramızda epeyce tartıştık. Nasıl soralım? Harekât mı diyelim, katliam mı mesela. Soru sorarken seçtiğiniz kelimeler çok önemli. Soykırım kelimesinden bahsetmiyorum bile. Gerçeğin perdesi demirden olur, altında kalırsanız ezilirsiniz. Zaten tarih yazıcılığının en trajik kısmı da budur. Açayım derken perdenin altında kalanlar. Onların tarihini kimse yazmaz.

Neyyire Hanım'a gitmeden önce çok tartıştık. Dürüst olalım, harekâta katılan subaylardan biri olan babanızın elli binden fazla kadın, erkek, çocuk, yaşlı hatta bebeğin katlinin sorumlularından olup olmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz, diye doğrudan soralım diye konuştuk. Ama kadıncağız çok yaşlı, seksen yıldır babasının şerefli bir subay olduğuna inanıyor, böyle doğrudan sormak da zalimlik olur.

Öte yandan soracaklarımızı öyle ya da böyle sormazsak bin senedir cilalanan o şeref madalyalarını bir de

biz cilalamış olacaktık, ki amacımız kesinlikle bu değildi. Dolayısıyla yumuşatarak soralım dedik. Bazı tarihçiler de diyor ki--- diye başlayan cümleler kurmak, kendimizi tarafsızmışız gibi göstermek.. Sahtekârlık elbette, tarafsız değiliz, amaç gerçeğe ulaşmak ise gerçeğin tarafındasınız yani tarafsınız demektir.

Dürüst müydük? Dürüstlük nerde başlar, nerde biter tartışmasına girecek değilim ama açıkçası pek de dürüst değildik, bunu söyleyebilirim. Neyyire Hanım'ın evinin kapısını yalanla açtık çünkü. Bazı kapıları dürüstlükle açamazsınız. Yaşlı bir kadının evine girip ömrü boyunca yaşadığı yalanı yerle bir etme ihtimali olan soruları sorabilmeniz, gerçeğin demir perdesini aralayabilecek belgelere göz atabilmeniz için önce güvenini kazanmanız gerekir. Öyle sanıldığı gibi kolay değildir dürüst olmak, ki tarihin karanlık sayfaları söz konusuysa dürüstlük bazen gerçeğin düşmanı olabilir. Evet çelişkili bir durum, gerçeğe dürüst olmayan yollardan ulaşmaya çalışmak; ama gerçekle dürüstlük her zaman aynı hatta yer almıyor ne yazık ki.

Görüşmek istediğiniz kişiye cumhuriyet tarihinin en kanlı sayfalarından biri hakkında bir belgesel yapıyoruz, bu katliamda babanızın oynadığı rolle ilgili sorular sormaya geleceğiz, diyemezsiniz. Derseniz konuşmaz. Niye konuşmaz? Çünkü o andan itibaren düşmansınızdır gözünde, inandığı gerçeği yıkmaya gelen düşmanla niye konuşsun? Ayrıca o da sormuştur bu soruyu kendine, iki buçuk milyar saniyeden fazla süren ömrünün bir yerinde, saniyenin onda biri kadar kısa bir an "Acaba?" diye sormuştur, belki rüyasında, belki bilinçaltında ama muhakkak sormuştur ve ömrünün kalanı o kısacık ânı unutmaya çalışmakla geçmiştir.

Dolayısıyla sıfatsız, sıradan bir başlık seçersiniz. Söyleşi sırasında sorularınızın ağırlığını yavaşça artırırsınız.

En son sorulacak soruyu en başta sorarsanız eli boş dönme ihtimaliniz yükselir, bu yüzden söyleşeceğiniz kişinin psikolojisini dikkate almanız, tansiyonu hep kontrol altında tutmanız gerekir. Sonuna kadar gidebileceğiniz de şüphelidir üstelik. Muhakkak asıl mevzuya uyanma ânı yaşanır çünkü; o an size duyulan güvenin yıkıldığı andır. Bu da işin bedeli. Gerçeğin demir perdesini aralamaya çalışırken yıktığın güven nedeniyle kendini bok gibi hissetmek.

Sonuçta şeref madalyalı katliamcı subayın kendisiyle değil, onun bu millet için canını fedaya hazır bir vatansever olduğuna inanmış, ömürleri bu şerefe layık olma çabasıyla geçmiş kızıyla ve torunuyla konuşacaktık.

Neyyire Hanım'ın kızı Serap Hanım'ı arayıp tarihimizin en kanlı harekâtına katılan subaylar hakkında bir belgesel yapıyoruz, annenizle de konuşmak istiyoruz, demedik, "harekâta" katılıp şeref madalyası almış subaylarla ilgili bir belgesel yapıyoruz, dedik, ayrıntıya inmedik. Kadın uçtu sevinçten. Dedesinin şeref madalyasını tarihe sabitleyeceğiz sandı. Kabul ediyorum, ahlaklı bir tutum sayılmaz.

Ama söyleşi hiç beklemediğimiz bir şekilde gelişti. Kimya gibi bir şey oldu. Başka nasıl tarif edilir bilmiyorum. Hani bir şeyle bir şey bir araya gelir de birden bir patlama olur ya, öyle. Ama bizim bir kabahatimiz yoktu, niyetimiz vardı ama kabahatimiz yoktu, gerçekten.

Neyyire Hanım kendi açtı kutuyu, ışık dolunca içindeki şey patladı.

İşimizi kolaylaştırdı bir bakıma, böylece kendimizi bok gibi hissetmemize neden olacak o güven yıkımı ânı yaşanmadı. Ama gene de çok sarsıcıydı, insanca bir parçalanmaya tanık olmak, üstelik katliamcı subayın kızı değil, torunuydu parçalanan, kadın iflah olmaz artık.

İnsan tedirgin oluyor tabii, söyleşeceği kişiye dair gizli bir gündemi varsa. Ama öyle bir ülke ki burası, öyle bir zaman ki yaşadığımız ve kurcaladığımız öyle kalın demir perdeler arkasına gizlenmiş bir tarih ki, başka çaremiz yoktu. Gidebildiğimiz kadar gitmeye karar vermiştik. Bazı tarihçiler de diyor ki--- kalıp cümlesiyle başlayıp o kanlı katliama uzanmaya niyetliydik. Sonuçta göğse takılan her şeref madalyası kana batırılmıştır.

Ama şekerle sıvamayı düşündüğümüz bu sorulara sıra gelmedi. Serap Hanım pervane oluyordu çevremizde. Çay koyuyor, kek ikram ediyor, yiyin Allah aşkına, lütfen.. Mesleğimizin zorluklarından bahsediyor kadın, taltif ediyor bizi, samimiyetle üstelik. Bu işin en pis tarafı bu. Acıtıcı sorular sormaya hazırlandığınız kişilerin size değerli bir misafirmişsiniz gibi davranmaları. Hayır çay istemiyoruz, kek istemiyoruz, lütfen, canınızı sıkacak, sizi kedere üzüntüye gark edecek sorular sormaya geldik, diye bağırası geliyor insanın.

Kameraman arkadaşıma önce fotoğrafları kayda alalım, dedim. Ne olur ne olmaz. Kovulursak hiç değilse bunların görüntüsü elimizde olsun. Önemli fotoğraflar vardı çünkü, bazıları katliamın belgesi niteliğindeydi. Şeref madalyalı babaları otuz iki diş meydanda gülüyor, şakilerin başını ezmiş.

Acıklı olan, Serap Hanım aile albümünü, dedesinin madalyalarını, nişanlarını sehpanın üstüne sıralamış, bu şerefli tarihi dünya âleme duyuralım diye bizi destekliyor.

Neyyire Hanım'ın zihinsel durumundan emin değildik aslında. Az buz değil, kadın seksen üç yaşında. Bunamış olması büyük ihtimaldi. Ama korktuğumuz gibi olmadı, zihni pırıl pırıldı, hafızası yerinde, aklı başında, cin adeta. Önce hal hatır sorma faslı, evet köprüde çok trafik vardı, evet bu şehir giderek yaşanmaz oluyor. Sonra sizi şuraya alalım, mikrofon takalım, ışık kuralım, kol-

tuğu buraya çekmemizde bir sakınca var mı? Yok elbette, mükemmel bir sahne düzeni için evi altüst etmekte serbestiz.

Nerede, ne zaman doğdunuz, biraz ailenizden söz eder misiniz, çocukluğunuz nasıldı, diye başladık. Benim için çok rahatsız ediciydi. Cevaplar umurumda değildi çünkü. Satır aralarında gevşesin, giderek kendini daha çok açsın diye sorulan ısıtma sorularıydı bunlar. Ama Neyyire Hanım sorularıma şaşırtıcı ölçüde berrak cevaplar veriyordu, temiz, net, anlaşılır ve gerektiği kadar ayrıntılı.

Yaşlı kadın babasına adeta âşıktı. Yeryüzünde kendi babasından daha iyi bir baba olamayacağını, hiçbir babanın çocuklarını onunki kadar sevemeyeceğini söyledikçe, kızının da yüzüne gururun parlaklığı yayılıyor, benimse içim daralıyordu. Şeref madalyalı babanın cesetlerin başında poz verdiği fotoğrafları bu ihtiyar cadının gözüne sokmamak için kendimi zor tutuyordum. Söyleşinin nasıl sonuçlandığına bakarsak babasına duyduğu aşkı böyle ciğerden anlatmasını, babasına duyduğu, kahramanlık halesiyle taçlanmış bu hayranlığı şaşırtıcı buluyorum. Bir yandan da ölümün başladığı sınıra birkaç adım kalmışken hayatını içten içe zehirlemiş bir vicdan yükünden arınmak istedi, diye düşünüyorum. O anda mı karar verdi? Yıllardır düşündüğü bir şey miydi? Bilmiyorum, öğrenemeyeceğim.

Çok tuhaf, ama şaşırtıcı son annesinin nasıl öldüğünü sormamla başladı, kaza mı, hastalık mı? Laf olsun diye sormuştum üstelik, biraz çocukluğundan, aile ilişkilerinden söz edip konuyu babasına getirmek için. Şimdi düşünüyorum da, işimde başarılı biri olduğum söylenemez aslında. Satır aralarına ve masumane sorulara gereken önemi vermemişim. Gerçeğin demir perdesi şans eseri yere düştü, benim bir katkım olmadan.

Önce bir sessizlik oldu. Tekrar sordum. Gene sessizlik. Uzayınca Serap Hanım cevap verdi. Anneannem hastalanmış ya anne, dedi, hani anlatmıştın, yeni doğum yapmıştı, lohusa hummasına yakalandı, kurtaramadılar diye.

Neyyire Hanım yalan söyledim, dedi.

Böyle başladı. Patlama öncesi an.

Serap Hanım şaşkındı, sanki kaldıramayacağı kadar ağır bir aile sırrının gelmekte olduğunu hissetmiş gibiydi, ne olduğunu o da bilmiyordu, bundan eminim, yüzündeki şaşkınlık ele veriyordu durumunu, ama söylenmemesi hatta unutulduğu yerden daha derinlere gömülmesi gereken bir şeyler olduğunu hissetmişti. Bu yüzden konuyu değiştirmeye çalışıyordu. Canım nasıl öldüyse öldü, geçelim bu soruyu, diyordu. Ama Neyyire Hanım geçmek istemiyordu. Anne kız, evet hayır diye inatlaşmaya başladılar. Serap Hanım annesinin kararlığını görünce söyleşiyi bitirmek istedi. Gidin, dedi bize, gitmedik. Bunun üzerine annesini bunamakla suçladı, bizi annesinin aklını kaybettiğine inandırmaya çalıştı umutsuzca.

Neyyire Hanım birden annesinin intihar ettiğini söyledi, apaçık bir cümleyle. Annem, babamın beylik tabancasını kaparak başına dayadı, tetiği çekti, dedi.

Kızı hayır! diye çığlık attı, patlama ânı.

Başka türlü tekrarladı yaşlı kadın.

Annem—babamın—beylik—tabancasıyla—intihar—etti.

Nokta.

Sonrası tam bir infilak.

Olay şu:

Şeref madalyalı subay baba nihayet harekâttan dönmüş. Büyük bir sofra hazırlamışlar. Ev çok kalabalıkmış. Çoluk çocuk, tüm akrabalar masanın çevresinde oturuyorlarmış. Neyyire Hanım dokuz yaşındaymış, kömür

sobasının güp güp güp diye tatlı bir ses çıkararak yandığını ve içpilav doldurulup çevrilerek kızartılmış bütün bir kuzunun sofrayı neredeyse kaplamış olduğunu çok iyi hatırlıyormuş. Babasının dönüşü şerefine küçük amcası kızarttırmış kuzuyu. Henüz iki aylık olan en küçük kardeşi annesinin kucağında, mışıl mışıl uyuyormuş, nazar boncuğu omzunda. Babalarının harekâttan sağ salim dönüşü nedeniyle tam bir mutluluk havası varmış evde. Mutluluk elle tutulacak kadar yoğunmuş.

Koca kuzuyu yemişler.

Babası, amcaları, amca çocukları, yengeleri, babasını tebrike gelen asker ve sivil dostları ve onların karıları sohbet ediyorlarmış. Su uyur düşman uyumaz, diyorlarmış. İçerdeki ve dışardaki düşmanlardan söz ediyorlarmış, içerdeki düşmanların daha tehlikeli olduklarından, vatanın bağrında yuvalanıp kanını emdiklerinden, şehit kanlarıyla daha yeni sulanmış olan bu vatanın bölünmez bütünlüğünden, bu milletin yüz yaşındaki ihtiyar anasından daha doğmamış bebesine kadar asker bir millet olduğundan, vatan için nasıl can verilmesi gerektiğinden. Harekâttan şeref madalyasıyla dönen babası şakilerin kökünü nasıl kuruttuklarını anlatıyormuş, bütün ayrıntılarıyla. Şakilerin çocuklarının ve bilhassa hamile kadınlarının ölmeleri gerektiğini, bu milletin bekasına kastedecek piçlerini doğurmamaları gerektiğini söylüyormuş, bu nedenle vatanı hainlerin hamile kadınlarından ve çocuklarından temizlediklerini. Herkes babasını coşkuyla onaylıyormuş.

Geç saatlere kadar oturmuşlar, yiyip içmişler. Annesi gece boyunca ağzını açmamış. Sessizliğini heyecanına, sevincine yormuşlar.

Gece herkes gittikten sonra annesi bir süre sessizce kucağındaki bebeğine bakmış, sonra yatırıp sofranın başına oturmuş.

Ağlamaya başlamış. Bebekleri de mi öldürdünüz, di-

yormuş. Hamile kadınları da mı öldürdünüz? Eli kolu tutmayan ihtiyarları da mı? Babası çok şaşkınmış, sorgu değil övgü bekliyormuş, karısı kahramanlığına hayran olsun, madalyasıyla gurur duysun istiyormuş. Ama annesi mütemadiyen ağlıyormuş ve neden, diye soruyormuş. Neden bebekleri öldürdünüz? Babası köklerini kurutmasaydık da büyüyünce bu milletin başına bela mı olsalardı, diye bağırmış.

Neyyire Hanım'ın içi cız etmiş. Kavga etmesinler istiyormuş.

Annesi birden babasının beylik tabancasını kapmış, başına dayayıp ateş etmiş. Birkaç saniye içinde olmuş hepsi. Duvardan yere sızan kan hâlâ gözlerinin önündeymiş. Bu kadar.

Neyyire Hanım artık ölebilirim, diye bağırıyordu. Artık ölebilirim! Artık ölebilirim! Yaşlı kadını kızının elinden zor aldık.

2012

Ben dinledikçe onlar anlatıyorlardı. Parasızlık çekiyorlardı, çocukları üniversiteyi kazansın istiyorlardı, işlerinden kovuluyorlar, birbirlerine kazık atıyorlar, ihbar ediyorlar, çalıyorlardı; kimileri kaçaktı, kimileri şantaj yapacak malzeme arıyordu, birbirlerini dolandırıyorlar, her yenilginin acısını daha büyük bir kötülük yaparak çıkarmaya çalışıyorlardı. Karıkocalar birbirlerinden gizli, bu çöplükten kurtulmanın yolunu arıyorlardı.

Ayfer Tunç'un daha önce *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas* kitapları içinde yer alan kısa öyküleri, *Kırmızı Azap*'ta bir araya geliyor, birbirini bütünlüyor. Hayatın damaklarımızda bıraktığı buruk tat, yazarın edebiyattaki ilk durağı olan öykülerinde de incelikle işleniyor.

Kırmızı Azap, Ayfer Tunç'un 25 yıllık yazarlık birikiminin en önemli köşe taşlarından biri.

can

14 TL
KDV DAHİL

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-2184-7

9 789750 721847